Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

50X1-HUM

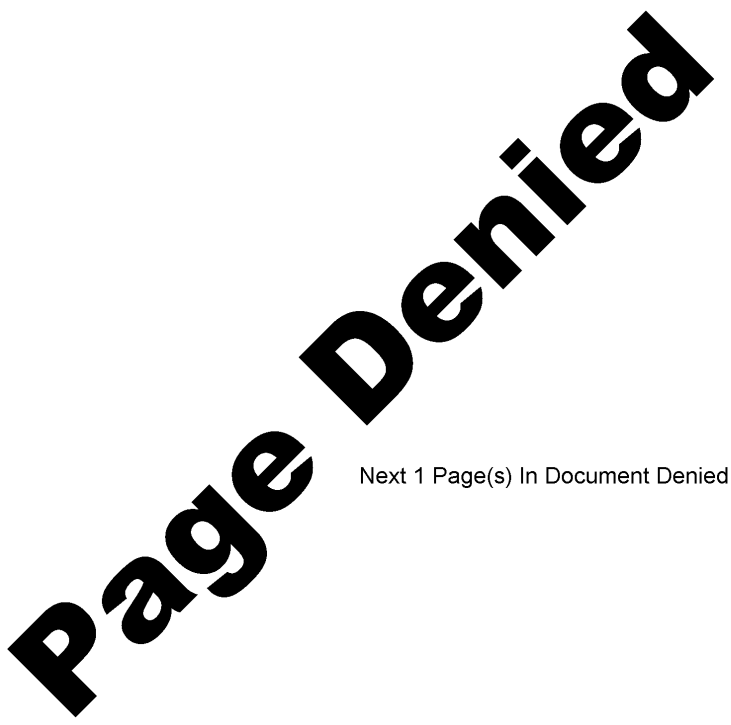

Next 1 Page(s) In Document Denied

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

INTELLIFEX 23

SOCIALDEMOKRATISKE NOTER

Redaktionen sluttet 26. okt. 1948

20. aarg. | Udgivet af Arbejderbevægelsens Informations-Central | Nr. 1

Trykt som manuskript

STAT

Arbejderbevægelsen ..... 52—55

Fagbevægelsen:
Advarsel 55
Arbejderklassens rejsning 52
B. & W.s arbejdere, tale til 54
Hysteri eller —? 54
Institut for arbejdsledere 54
Ikke tilskud — men dækning for afholdte udgifter 55
Samarbejdsregler i byggefagene 52

Partiet:
Nordiske samarbejdskomité, den 52
Socialdemokratiets hovedbestyrelse 52

Forskelligt ..... 84—87
Den faglige Verdensorganisation 87
Den største mand 86
Eksportudvalgene, radikalt initiativ angaaende 85
»For at faa lov til at gø —!« 85
»Frit Danmark« opløses 86
Industriforbund i Norge 87
Polske kul — og dollars 85
Prien, Henri, svinede alle andre til 87
Sveriges regering omdannet 87
Sydslesvig og Holsten, kommunalvalg i 84
Sørensen, Arne's, forlag a/s 85
Tjekoslovakiets gesandt traadt tilbage 86
Toldkontrollen i rampelyset 86

Lovgivningsarbejdet ..... 3—38
Bymæssig bebyggelse, regulering af 26
Ejendomsmæglere 24
Erhvervsskatten 23
Femte kolonne-virksomhed 26
Femte maj fridag 23
Finansloven 11
— , finansministerens kommentarer 14
Fiskerilovene 23
Folketing og Landsting, den politiske stilling i 11
Folketingets finansudvalg 11
— præsidium 10
— spørgetime 32
Forbrugerpriser for mælk og flæsk, statstilskud til 20
Forsvarsforhandlinger, de nordiske 27
Grundstigningsskyld 22
Hjemmeværnsfolk, tilskadekomne 23
Indfødsret 26
Indkvarteringsloven 25
Jordlove, de »smaa« 22
Kommunisterne — udenrigspolitik og forsvar 33
Kommunistisk skatteforslag 23
Kornordningen for høstaaret 1948—49 21
Landbrugskommissionen 25

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Lorentzen-kommissionen, forespørgsel om ... 35
Menighedsraadene ... 26
Motorafgifterne, kommunernes andel i ... 23
Nationalbudgettet for 1948 revideret ... 36
Rabatmærker for brød ... 21
Restriktionernes bortfald ... 25
Rigsdagens konstituering — 15 mands udvalg ... 10
Rigsdagssamlingens aabning ... 3
Skolebespisning ... 32
Skødeklausuleejendomme ... 25
Soldaternes skattebetaling ... 32
Statshusmandsbrug, udlaan til ... 22
Statstjenestemændenes lønninger ... 29
Sømænds uddannelse ... 24
Trontalen ... 4
Trustkommissionen ... 24
Udbyttebegrænsning ... 31
Vandløbsloven ... 22
Vareforsyningsloven, Krags forelæggelsestale ... 27
Wright, Thomsen & Kier-sagen ... 33

Maanedens politiske debat ... 39—52
Arbejderbevægelsen og forsvaret, forsvarsministeren om ... 49
Børnetilskudene, et radikalt standpunkt til ... 47
Forfatningsspørgsmaalet ... 41
Forsvarsspørgsmaalet — den militære sagkundskabs uenighed ... 43
Leifer-sagen m. v. ... 50
Nordiske forsvarsforhandlinger, kommentarer ... 48
Rigsdagsarbejdet begyndt ... 39
Skattespørgsmaalet ... 46
Sydslesvig, rundbordskonferencen om ... 50
Trontalen og finanslovforelæggelsen, kommentarer ... 39
Udenrigsministeren i FN ... 42
Udtalelser af Himmelstrup og Thorkil Kristensen ... 45
Venstre-surhed over konservativt forslag ... 48

Udlandet ... 66—84
Churchill frygter en tredie krig ... 68
Det største land ... 72
England, der som her — det skete først i 1941 ... 68
5. Kolonnerne ... 67
Finland ... 71
— statspoliti ... 73
»Folkedemokratiernes Føderation?« ... 67
Frankrig:
De franske Socialister ... 71
Valg i ... 67
Strejker ... 67
Grækenland, forholdene i ... 70
Islands fagbevægelse, socialdemokratisk flertal i ... 66
Italien ... 72
Koncentrationslejre? — Ja! ... 73
Norske brigade i Tyskland ... 68
Rebellion? ... 67
Rusland:
Hvordan russiske arbejdere informeres ... 74
Kongresvalg i mønsterlandet ... 73
Militarismen i Sovjet-Unionen ... 82
Studium af Sovjet-kulturen ... 81
Sort eller hvid? Fra et møde i FN ... 69
Spaaks opsigtvækkende tale i UN ... 68
Sverige efter valget ... 66
Tjekoslovakiet ... 72
Tjekoslovakiets presse statsmonopoliseres ... 70
Tjekoslovakiets Kommunist-forfatning ... 74
Tyskland:
Berlin-konflikten uløst ... 71
Blokaden af Berlin ... 71
Ingen krig om Berlin? ... 69
Kommunisterne og Tysklands afnazificering ... 79
Naziblad med russisk licens ... 68
Rationerne i Østzonen ... 71
Tysk borgmester skudt ... 67
Tyske valg ... 67
Ungarn, dommere kasseres ... 67
Ungarns totalitære »fagforeningsvæsen« ... 77

Økonomi og Statistik ... 55—66

Danmark:
Aktieselskabernes antal i 1947 ... 59
Aktieselskabsregnskaberne i 1946 ... 59
Arbejdslønnen i industrien ... 60
Byggevirksomheden i første halvaar 1948 ... 60
Danmark og Marshallplanen ... 56
Egenkommunal beskatning i skatteaaret 1948—49 ... 61
Frikonkurrencen svigtede ved frigivelsen af priserne ... 58
Handelsforhandlinger ... 64
Obligationskurserne, nedgang i ... 55
Statistiske oplysninger ... 66

Udlandet:
Storbritanniens betalingsbalance ... 65

Ansvarhavende: *Stav Hellberg*

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

LOVGIVNINGS-ARBEJDET

Rigsdagssamlingens aabning.

Ved den højtidelige aabning af rigsdagssamling nr. 100 den 5. oktober udtalte kong Frederik ved aabningsmødet i folketingssalen:

Danske kvinder — danske mænd.

Onsdagen den 30. januar 1850 samledes de til Rigsdagen valgte mænd i folketingssalen paa Christiansborg slot til den første samling i henhold til Danmarks riges grundlov af 5. juni 1849. Medens uvejrsskyerne trak sammen og under kampen for det gamle grænseland blev Danmarks riges grundlov til. Da den første Rigsdag aabnedes, var krigen endnu ikke afsluttet.

I krig som i fred, i trange tider og i gode aar, under de forskellige grundlove, som tiderne har givet det danske folk, under den kulturelle, sociale, økonomiske og politiske udvikling, folket har gennemgaaet siden da, har Rigsdagen — forsamlingen af folkets valgte repræsentanter oprindelig alene mænd, fra 1918 ogsaa kvinder — udført sin store gerning i det danske samfunds tjeneste. Skiftende tider har valgt forskellige former for at gøre Rigsdagen til den rigtige repræsentation for vort folk. Billedet af Rigsdagen har som saa meget andet ændret sig med aarene og ny statsskik har udviklet sig under Rigsdagens politiske arbejde. Nu er vi naaet til den samling, der danner afslutningen paa Rigsdagens første 100 aars virksomhed. Kun een gang blev rækken af samlinger brudt, i rigsdagsaaret 1943/44 var der ingen rigsdagssamling. Men efter befrielsen i 1945 traadte Rigsdagen sammen til en ordinær 1944-45 samling og fortsatte det arbejde, som kun under særlige former havde kunnet holdes vedlige i den periode, da de grundlovsmæssige organer her i landet var afskaaret fra at virke.

Store opgaver ventede da paa den danske Rigsdag, og store opgaver venter den stadig. Den har gennem tiderne staaet vagt om Danmarks rige og det danske folks frihed. Ogsaa nu staar der tunge uvejrsskyer paa verdens himmel. Jeg kalder da paa sammenhold og samarbejde til værn for vort land.

Jeg hylder den danske Rigsdag for dens indsats gennem tiderne, og jeg udtaler det ønske: Gud give Rigsdagen lykke til ogsaa i kommende aar at gøre et velsignelsesrigt arbejde for Danmark.

Med dette ønske erklærer jeg herved Rigsdagens ordentlige samling for aabnet.

Som svar paa kongens tale udtalte folketingets formand *Bomholt:*

Deres Majestæt! Paa Rigsdagens vegne udtaler jeg en hjertelig tak for de gode ønsker og fordi Deres Majestæt har villet markere denne mindedag ved i nærværelse af Hendes Majestæt dronningen, Hendes Majestæt dronning Alexandrine og de kongelige højheder selv at aabne Rigsdagens 100. samling.

Det er i dag netop 100 aar siden valget til den grundlovgivende rigsforsamling fandt sted, og ved dette valg anvendtes for første gang almindelig valgret her i landet. Vi mindes i taknemlighed de mænd, der i tillid til vort folk formede en grundlov, der kom til at præge vor historiske udvikling. Store befolkningsgrupper modnedes politisk i aarhun-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

drædets løb og blev inddraget under det fælles ansvar. Nationens selvstændighed er blevet bevaret, og vi oplevede genforeningens uforglemmelige dag. Vi har søgt at værne om den enkeltes frihedsrettigheder, og det er lykkedes os at skabe større social tryghed og dermed større solidaritet i folket. Brydninger har der været — og maatte der være — men ovenover alle brydninger levede en fællesansvarsfølelse for vort fædreland. I de tungeste timer, vi maatte opleve, stod konge og Rigsdag urokkeligt sammen, og det er vort inderlige ønske, at det ogsaa i fremtiden, hvor truende den end maatte forme sig, maa være saaledes.

I vor frie forfatnings aand: kongen leve!

Trontalen.

Ved Rigsdagens aabning den 5. oktober holdt statsminister *Hedtoft* — efter *kongens* tale og *Bomholts* svar herpaa — følgende »trontale« om de foreliggende politiske opgaver:

Ministeriet lægger vægt paa, at Danmark deltager i det internationale samarbejde og paatager sig det arbejde og de opgaver, der naturligt følger af vort lands stilling som en af De Forenede Nationer.

Man vil bestræbe sig for at fremme det nordiske samarbejde efter de retningslinier, der har nedfældet sig under drøftelserne mellem de nordiske landes regeringer, senest i Stockholm den 8. og 9. september i aar.

Sydslesvigspørgsmaalet. De tyske flygtninge i Danmark.

Men hensyn til ordningen af forholdene i Sydslesvig vil ministeriet fortsat se det som sin opgave at gennemføre den politik, der har fundet tilslutning hos et betydeligt flertal i Rigsdagen, og hvis hovedlinier er angivet i noten af 19. oktober 1946 og vort memorandum af 31. januar 1947. Det er med stor tilfredsstillelse, at ministeriet har modtaget underretning om, at den britiske militærregering har meddelt politisk anerkendelse til den af dansksindede sydslesvigere oprettede uafhængige organisation »Den sydslesvigske Vælgerforening«, saaledes at vælgerforeningen ved fremtidige valg i landsdelen vil kunne virke paa lige fod med de øvrige politiske partier. Den britiske regering har stillet i udsigt, at den vil modtage en delegation bestaaende af en repræsentant for hvert af Rigsdagens fire store politiske partier med udenrigsministeren som formand til en mundtlig orienterende drøftelse af det sydslesvigske spørgsmaal. Konferencen ventes at ville træde sammen i London den 18. d. m.

Spørgsmaalet om hjemsendelse af de tilbageværende tyske flygtninge i Danmark har udsigt til at blive løst. Af de ca. 220.000 tyske flygtninge, som i krigens sidste maaneder mod de danske myndigheders protest blev ført til Danmark, var der i begyndelsen af september endnu 45.000 her i landet. Imidlertid er den amerikanske og den britiske militærregering i Tyskland gaaet ind paa at modtage ca. 25.000 af disse flygtninge i den amerikanske og britiske besættelseszone. Den franske regering har nylig indvilliget i at tage imod yderligere 15.000 tyske flygtninge i den franske zone. Det er med den største tilfredshed at regeringen imødeser hjemsendelsen af disse betydelige flygtningekontingenter. Gennem de modtagne tilsagn er der aabnet mulighed for at faa fjernet den tyngende byrde, som tilstedeværelsen af disse flygtninge nu i halvfjerde aar har betydet for det danske samfund.

Internationalt økonomisk samarbejde.

Ministeriet vil fortsat deltage i det internationale økonomiske samarbejde, som finder sted med henblik paa at fremme den økonomiske genopbygning og sikre en bedre samordning af landenes økonomi. Der vil i denne samling blive forelagt forslag til beslutning om tiltrædelse af overenskomsten om oprettelsen af en international handelsorganisation, Ha-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

vana-overenskomsten. Det er dog ikke tanken at deponere tiltrædelsesdokumentet hos De Forenede Nationers generalsekretær, før de lande, der har særlig betydning for verdenshandelen, har tiltraadt overenskomsten. Ministeriet har paa forespørgsel fra de lande, der har undertegnet den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel, afsluttet i Genève i oktober 1947, meddelt, at Danmark vil være interesseret i at deltage i de toldforhandlinger, der vil finde sted i det kommende aar mellem disse lande og de lande, der agter at tiltræde denne overenskomst. Man vil i overensstemmelse med overenskomsten om oprettelsen af organisationen for europæisk økonomisk samarbejde, der har til opgave at tilrettelægge de spørgsmaal, der staar i forbindelse med Marshallhjælpen fra Amerikas Forenede Stater, og som Danmark tiltraadte i sommeren 1948, fortsat deltage i bestræbelserne for at fremme den økonomiske genopbygning i Europa.

Forsvarsspørgsmaalet.

Det er ministeriets ønske at føre forsvarssagen frem til en løsning, der kan samle det danske folk.

Arbejdet i forsvarskommissionen vil man bestræbe sig for at faa bragt til snarlig afslutning. Ministeriet maa imidlertid i denne sammenhæng tillægge de løbende forhandlinger mellem de skandinaviske lande om militært samarbejde væsentlig betydning.

Den paabegyndte genopbygning af forsvaret vil, medens forsvarskommissionen arbejder, blive fortsat og forslag om nødvendige bemyndigelser vil blive fremsat.

Færøerne.

Den nye ordning af Færøernes stilling som et selvstyrende folkesamfund i det danske rige blev fastlagt ved loven af 23. marts 1948. Den i denne lov omtalte forvaltning, landsstyret, er nu oprettet; det bestaar af en formand — lagmanden — og tre andre af lagtinget valgte medlemmer. Til lagmand for indeværende lagtingsperiode valgtes den mangeaarige folketingsmand Andreas Samuelsen.

I henhold til hjemmestyreloven har det særlige færøske flag faaet Hans Majestæt kongens godkendelse, og der er ved kgl. resolution givet tilladelse til, at dette flag ogsaa kan anvendes i de øvrige dele af riget. Lagtinget har vedtaget, at hjemmestyret skal overtage en række af de i loven paa liste A opførte sager og sagomraader. Dette gælder dog i det store og hele ikke sundhedsvæsenet, sociallovgivningen, skolevæsenet og havnene. De omfattende administrative opgaver, som hjemmestyret har overtaget, rejser en række praktiske problemer og kræver forudsætninger med hensyn til lagtingsbevillinger, administrationspersonale o. s. v. I adskillige tilfælde maa derfor overtagelsen ske, efterhaanden som disse ting er i orden og de nødvendige forhandlinger med den hidtidige administration er ført.

Repræsentanter for regeringen har i sommer i Thorshavn med landsstyret gennemgaaet disse spørgsmaal for at hjælpe til at tilrettelægge behandlingen af overtagelsessagerne og føre forberedende forhandlinger paa omraader, der ikke er overtaget af hjemmestyret og derfor er undergivet statsmyndighedernes administration. Forhandlingerne, der har været præget af forstaaelse og samarbejdsvilje, fortsættes for øjeblikket i København mellem en færøsk delegation og et her nedsat embedsmandsudvalg.

Der har været enighed om, at man for en del omraaders vedkommende maa betragte dette finansaar som et overgangsaar, i hvilket der kan gøres brug af givne bevillinger, selv om disse for fremtiden skal udgaa af finansloven. Man vil fra ministeriernes side yde de færøske myndigheder al mulik teknisk assistance. Lovforslag kan forventes fremsat bl. a. om

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

ajourføring af sociallovgivningen og folkeskolens lønninger med passende fordeling af udgifterne paa staten og det færøske samfund.

Grønland.

Paa de af de grønlandske landsraad den 4. og 5. august 1948 afholdte møder, hvori statsministeren, formanden for Rigsdagens grønlandsudvalg, landstingsmand Stegger Nielsen, og landstingsmedlem fru Lisbet Hindsgaul deltog, udtaltes et enstemmigt ønske om, at spørgsmaalene baade om Grønlands styrelse og om den fremtidige erhvervsøkonomiske udvikling blev taget op til undersøgelse med henblik paa at styrke baandet mellem det danske og det grønlandske folk og at gøre grønlænderne bedre egnede til som frie og ligeberettigede medlemmer af vort fælles samfund at udnytte de muligheder, Grønland frembyder.

For at imødekomme dette ønske agter ministeriet snarest at nedsætte en kommission med repræsentanter for det grønlandske folk, Rigsdagen og de danske myndigheder samt særligt sagkyndige.

Mindedag. Forfatningen.

Det i forrige rigdagssamling forelagte, men ikke gennemførte lovforslag om en mindedag for Danmarks befrielse vil blive genfremsat.

I forfatningskommissionen vil ministeriet søge enighed tilvejebragt om en forfatningsændring, der sikrer 21 aars valgretsalderen og fjerner urimeligheden i det nuværende tokammersystem.

Den økonomiske politik.

Hvad de økonomiske forhold angaar, vil ministeriet fortsat se det som sin hovedopgave i nært samarbejde med repræsentanter for erhvervenes og arbejdernes organisationer og forbrugerne at søge genopbygningen fremmet.

Til støtte for tilrettelæggelsen af den økonomiske politik vil man ogsaa for aaret 1949 søge landets hele økonomiske stilling klarlagt i et nationalbudget.

Den maalbevidste konsolidering af landets valutastilling, som har fundet sted i det sidste aar, har sammen med den gode høst og Marshallhjælpen bidraget til en bedring af Danmarks økonomiske situation. Genopbygningen er dog langtfra tilendebragt. Situationen er fortsat den, at den samlede betalingsbalance viser underskud, ligesom investeringernes omfang er utilstrækkeligt til den genrejsning af landets produktions- og konkurrenceevne, der maa være et af genopbygningens maal. Der maa fortsat tages hensyn hertil ved udformningen af den økonomiske politik.

Det er ministeriets faste hensigt, at alle af krigen fremkaldte restriktioner og rationeringer skal afskaffes saa hurtigt som muligt i den takt, som genopbygningen og fremgangen i det økonomiske liv angiver. Krigsrestriktionerne blev gennemført under et omfattende politisk og erhvervsmæssigt samarbejde, og det er ministeriets haab, at der vil kunne opnaas et tilsvarende samvirke om tempoet i og formerne for restriktionernes afvikling. Det har særligt i de sidste maaneder været muligt at afskaffe en række tyngende restriktioner og rationeringer, og i andre tilfælde er rationerne blevet forhøjet. I nær fremtid vil en række eksportforbud kunne hæves, ligesom forhandlinger er i gang om visse lempelser paa importområdet. Som vilkaarene former sig for den internationale samhandel, er betingelserne for en omfattende ophævelse af importreguleringerne dog endnu ikke til stede. Hertil kommer, at Danmarks valutagæld til England yderligere maa nedbringes i det kommende aar i overensstemmelse med den tilkendegivelse, der herom er fremsat under de seneste dansk-engelske handelsforhandlinger. Iøvrigt maa den urolige verdenspolitiske situation opfordre til agtpaagivenhed og varsomhed i hele den økonomiske politik.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Ministeriet maa finde det rigtigt fortsat at søge tilvejebragt et overskud paa statens finanser til afvikling af efterkrigsaarenes store ekstraordinære udgifter. Ved hjælp af allerede gældende love vil saneringen af pengevæsenet blive fortsat, ligesom Marshallplanen ogsaa i denne henseende vil blive af betydelig virkning. Under de givne forhold vil man ikke finde det paakrævet som led i saneringen at foreslaa nye langfristede statslaan.

Forenkling. Skatteproblemer.

Ministeriet lægger vægt paa, at forvaltningskommissionens arbejde videreføres, saaledes at en forenkling og modernisering af statsadministrationen gennemføres, samtidig med at den lokale administrations befojelser udvides i det omfang, praktiske hensyn og saglige grunde gør det forsvarligt.

Ministeriet forventer, at skattekommissionen paa vigtige omraader vil kunne tilendebringe sit arbejde i løbet af den kommende rigsdagssamling, og man agter derefter snarest gørligt at forelægge Rigsdagen forslag til revision af vor skattelovgivning. Det er imidlertid hensigten forinden at fremkomme med forslag til aktuelle ændringer i udskrivningsreglerne for derigennem at tilvejebringe en skattenedsættelse for de lavere indtægtsgrupper. Dette vil blive søgt opnaaet ved en forhøjelse af de gældende fradrag, der er gradueret efter forsørgerstilling og bopæl, samt ved en revision af skalaens satser. Man overvejer desuden at foreslaa de gældende børnefradragsregler erstattet af kontante børnetilskud.

Ministeriet vil endvidere fremsætte forslag til ændringer i lovgivningen om skat til erhvervskommunen, ligesom man efter afslutningen af de stedfindende drøftelser om brugsforeningsbeskatningen vil fremsætte forslag om ændringer i denne.

Forslaget til revision af lov om grundstigningsskyld vil blive genfremsat.

Forslag fra Handelsministeriet.

I den nærmeste fremtid vil der fremkomme forslag til lov om vareforsyning og erhvervsøkonomiske foranstaltninger, idet den nugældende lov udløber til nytaar. Rugbrødsrationeringen agtes ophævet, og i forbindelse hermed vil der blive fremsat forslag om en brødrabatordning til afløsning af den nugældende tilskudsordning. Endvidere vil der blive fremsat forslag til lov om nedsættelse af en kommission til overvejelse af spørgsmaalet om øget kontrol med monopoler og truster, og desuden vil der i samraad med Rigsdagens partier blive nedsat en kommission vedrørende mælkeloven.

Der vil blive fremsat forslag til ny lov om udbyttebegrænsning. Fra det af Handelsministeriet med henblik paa en revision af lukkelovgivningen nedsatte udvalg ventes i løbet af kort tid en betænkning, hvorefter der vil fremkomme forslag til en ny lov til afløsning af den midlertidige lov, der udløber 31. marts 1949. Ligeledes vil der blive fremsat forslag om forlængelse af prisloven.

Forslaget om sømandsuddannelse vil igen blive forelagt Rigsdagen.

Bygge- og boligproblemer.

Gennem det nyoprettede Ministerium for Byggeri- og Boligvæsen er byggeriet søgt fremmet mest muligt. Man har af hensyn til bolignøden i første række lagt vægt paa boligbyggeriet, men tillige tilstræbt at iværksætte et betydeligt erhvervsbyggeri og det strengt nødvendige offentlige byggeri.

Som grundlag for ministeriets arbejde blev der i forbindelse med udarbejdelsen af nationalbudgettet opstillet et bygge- og anlægsbudget,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

hvori man efter de foreliggende oplysninger om den forhaandenværende mængde materialer og arbejdskraft lagde et program for aarets byggevirksomhed. Bestræbelserne blev sat ind paa saa hurtigt som muligt at faa færdiggjort det byggeri, der var under udførelse ved ministeriets oprettelse. Samtidig blev der overalt, hvor der var tilstrækkelig arbejdskraft til stede, sat nyt byggeri i gang i takt med færdiggørelsen.

Det er i første halvaar af 1948 lykkedes at faa fuldført ca. 8500 lejligheder eller mere end dobbelt saa mange som i den tilsvarende periode i 1947. Der er ligeledes en betydelig stigning i det fuldførte fabriks- og landbrugsbyggeri.

Ministeriet agter at fortsætte den hidtil førte byggepolitik for i fuldt omfang at genskabe byggeriets normale rytme. I den nærmeste fremtid vil der blive opstillet et foreløbigt byggeprogram for det kommende aar. Man vil her som hidtil lægge hovedvægten paa boligbyggeriet og det nødvendigste erhvervsbyggeri, men der maa tillige under hensyn til befolkningsudviklingen bl. a. regnes med en udvidelse af skolebyggeriet.

Det stadigt stigende omkostningsniveau og knapheden paa arbejdskraft i visse byggefag vil man søge modvirket ved en rationalisering af byggeriet. De umiddelbart efter ministeriets tiltrædelse paabegyndte forsøg paa at overvinde de tekniske vanskeligheder ved gennemførelse af vinterbyggeri vil blive fortsat i den kommende vinter.

Paa grundlag af betænkninger fra to embedsmandsudvalg vil der blive fremsat forslag om en revision af lejelovgivningen.

Forslagene til lov om regulering af bymæssige bebyggelser og til lov om ændringer i byplanloven vil blive genfremsat.

Forslag fra Landbrugsministeriet og Fiskeriministeriet.

For Landbrugsministeriets vedkommende vil en række lovforslag, der ikke naaede at blive færdigbehandlet i sidste rigsdagssamling, blive genfremsat. Dette gælder saaledes lovforslag om vandløb, om landvæsensretter, om landbrugsejendomme, om udstykning og sammenlægning af faste ejendomme og om brug af huse paa landet. I tilslutning hertil vil fremkomme forslag til ændrede love om opførelse af arbejderboliger paa landet og om udlaan til landarbejderboliger. Desuden vil fremkomme forslag om forlængelse af en række love, herunder loven om ydelse af statstilskud til forbrugerpriserne paa mælk og flæsk.

De nugældende midlertidige fiskerilove vil blive foreslaaet forlænget med forskellige mindre ændringer under hensyn til, at det nedsatte udvalg næppe afgiver betænkning om nye fiskerilove før tidligst i efteraaret 1949.

Spørgsmaalet om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer, foranstaltninger til videre udvikling af fiskeindustrien, rationalisering af fiskesalget paa hjemmemarkedet og en ændret form for støtte til nybygning af fiskerfartøjer er genstand for nærmere undersøgelse i Fiskeriministeriets arbejdsudvalg. Lovforslag herom kan ventes fremsat.

Anliggender for Undervisningsministeriet, Kirkeministeriet og Justitsministeriet.

Paa Undervisningsministeriets omraade agtes fremsat lovforslag om folkeskolens styrelse og tilsyn og om statsunderstøttede biblioteker. Der vil i nærmeste fremtid blive nedsat en kommission vedrørende ungdomsskolen for ufaglærte og de dertil grænsende frie skoleformer. Spørgsmaalet om støtte til videnskaben agtes taget op paa foranledning af den af videnskabskommissionen nu afgivne betænkning.

Det er ministeriets opfattelse, at reglerne om valg til menighedsraadene bør ændres, saaledes at der ikke skal ske særlig tilmelding til kirkelige valglister. Endvidere finder man det ønskeligt, at der gennem-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

føres visse ændringer i indstillingsreglerne angaaende besættelse af præsteembeder. Forslag herom vil blive fremsat. Der vil ligeledes fremkomme lovforslag angaaende den sønderjydske præstegaardsjord, sigtende paa fremskaffelse af tillægsparceller til de smaa husmandsbrug og paa fremme af en bedre jordfordeling.

Det strafferetlige opgør efter besættelsen vil fortsat blive søgt fremmet og afviklet med henblik paa hurtigst at føre de flest mulige af de dømte tilbage til det arbejdende samfund, ligesom man vil søge gennemført foranstaltninger, der kan raade bod paa de følger, som domstolenes belastning med de ekstraordinære sager har haft for behandlingen af de ordinære retssager.

Forslag til lov om udlændinges adgang til at erhverve fast ejendom i Danmark vil blive forelagt.

Forslag fra Indenrigsministeriet og Trafikministeriet.

Der vil blive nedsat en kommission til at udarbejde ændringer til lov om valg til Rigsdagen.

Der agtes fremsat forslag til lov om civilforsvaret og forskellige lovforslag indenfor sundhedsvæsenets omraade, herunder forslag til ny levnedsmiddellov og forslag om revision af loven om sygehusvæsenet.

Loven om statsstøtte til dækning af privatbanernes underskud vil blive foreslaaet forlænget. Endvidere vil stærkstrømsloven blive optaget til revision.

Efter at udvalget, som har behandlet spørgsmaalet vedrørende revision af loven om efterforskning og indvinding af raastoffer i Danmarks undergrund, har afgivet beretning, vil loven blive taget op til revision.

Den sociale lovgivning.

Ministeriet vil søge den sociale lovgivning videreført i det omfang, den finansielle og økonomiske situation tillader det. Under forberedelse er forslag til lov om bosætningslaan, om husmoderafløsere og om ændringer i bestemmelserne om kommunehjælpens størrelse og retsvirkninger.

Lovgivningen om arbejderbeskyttelse vil blive optaget til revision.

Lovgivningen om de militære invalider vil blive søgt udvidet til at omfatte hjemmeværnet.

Ministeriet vil lægge vægt paa at fremme de fællesnordiske bestræbelser indenfor sociallovgivningen, og man haaber, at en allerede af sagkyndige udarbejdet konvention om adgang til aldersrente for statsborgere fra de andre nordiske lande kan forelægges til ratifikation inden udgangen af dette kalenderaar. Danmark vil fortsat yde sit bidrag i de internationale socialpolitiske overvejelser saavel indenfor den internationale arbejdsorganisation som indenfor De Forenede Nationers sociale og økonomiske raad og sociale kommission.

Der vil blive nedsat en kommission med den opgave at undersøge mulighederne for en forbedring af ferieordningen under hensyntagen til samfundets økonomiske bæreevne.

Da det i forrige rigsdagssamling har vist sig, at der ikke var parlamentarisk mulighed for at gennemføre det da fremsatte forslag til ændringer i arbejdsløshedsloven, agter ministeriet at søge fornøden støtte til de vanskeligt stillede arbejdsløshedskasser.

Opfordring til samarbejde.

Under spændte udenrigspolitiske forhold har Hans Majestæt Kongen i sin hilsen til Rigsdagen manet til samarbejde og sammenhold. Ledetraaden for ministeriets virke vil fortsat være at arbejde for det danske riges selvstændighed og frihed, for vor ret til at leve i et frit folkestyret

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

samfund og jævnsides hermed at gøre en ærlig indsats i det mellemfolkelige arbejde for at fremme fredeligt samarbejde og forstaaelse mellem nationerne.

Ministeriet vil fortsat bestræbe sig for at samle alle ansvarsbevidste kredse i vort land om den økonomiske genrejsning for derigennem at sikre hjemmenes tryghed og skabe forudsætningerne for nye kulturelle og sociale fremskridt.

Ministeriet indbyder alle demokratiske kræfter til et godt og frugtbart samarbejde efter disse retningslinier.

Rigsdagens konstituering — 15-mands udvalg.

For at sikre Socialdemokratiet formandsposten i Folketinget var der forud for Rigsdagens konstituering truffet aftale mellem partierne, undtagen Kommunisterne, om at *Bomholt* skulde vælges til formand i Folketinget, medens Venstre skulde have formandsposten i finansudvalget og Konservative formandsposten i lønningsudvalget.

Samtidig blev der truffet aftale mellem Socialdemokratiet, Radikale og Retsstatsforbundet om valggruppe ved valg til Rigsdagens forskellige staaende udvalg og til udvalg i anledning af de enkelte loves behandling. Til forklaring af denne valggruppe kan oplyses følgende:

1) I sidste halvdel af forrige rigsdagssamling gennemførtes nedsættelse af 17-mands udvalg for derved at sikre Socialdemokratiet formandsposten i udvalgene og dermed ledelsen af udvalgsarbejdet. Denne ordning kunde ikke fortsættes, fordi de Radikale var blevet stærkt betænkelige ved 17-mands udvalgene, de vilde tilbage til den gamle ordning med 15-mands udvalg.

2) For at sikre Socialdemokratiet formandsposten i 15-mands udvalgene var det nødvendigt at indgaa valgalliance mellem Socialdemokratiet, Radikale og Retsstatsforbundet, da man ellers kunde befrygte, at Retsstatsforbundet, som det skete i forrige rigsdagssamling, indgik valgalliance med Konservative og Venstre. Denne sidste kombination vilde medføre, at Retsforbundet og Kommunisterne kom paa lodtrækning i hvert enkelt tilfælde, og det kunde i en række tilfælde betyde, at de borgerlige partier sikrede sig formandsposten. Ved den indgaaede valgalliance er der nu under alle forhold sikret Socialdemokratiet formandsposten i udvalg angaaende forslag, som regeringen har fremsat, medens spørgsmaalet om formandsposten i udvalg angaaende forslag fra oppositionspartierne staar aabent og altsaa maa finde sin afgørelse i hvert enkelt tilfælde.

3) Den nævnte kombination udelukker Kommunisternes repræsentation i udvalgene. Efter Aksel Larsens tale paa centralkomitémødet og hans aabne krigserklæring til Socialdemokratiet vil det være urimeligt at tage nogét som helst særligt hensyn til Kommunisterne, og det vilde være ligesaa urimeligt at lade udvalgsledelsen være afhængig enten af lodtrækning eller af Kommunisternes støtte.

Ved valget af finansudvalg reagerede Aksel Larsen kraftigt imod aftalen og krævede valget afbrudt for udvalgsundersøgelse af, om fremgangsmaaden var imod grundlovens aand og mening. For Aksel Larsens forslag stemte 7 (Komm.), medens 100 stemte imod, hvorefter den foreslaaede indstilling, der gav Retsforbundet plads i finansudvalget, blev godkendt.

Folketingets præsidium.

Formand Jul. Bomholt, Socialdemokratiet, første næstformand Arnth Jensen, Venstre, anden næstformand Victor Larsen. Konservative, tredie næstformand Jørgen Jørgensen, Radikale, og fjerde næstformand Alfred Jensen, Kommunisterne.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Landstingets præsidium.

Formand K. K. Steincke, Socialdemokratiet, første næstformand Stensballe, Venstre, anden næstformand Korsgaard, Konservative, og tredie næstformand Axel Christensen, Radikale.

Folketingets finansudvalg.

Socialdemokratiet: Kolbjørn, Bundvad, Poul Hansen (Svendborg), Bollerup Madsen, Sneum og Teichert. Venstre: Jensen Broby (formand), Himmelstrup, Pinstrup og Thorkil Kristensen. Konservative: Victor Larsen, Aksel Møller og Boeck Hansen. Radikale: Bertel Dahlgaard. Retsforbundet: Funch Jensen.

Landstingets finansudvalg.

Socialdemokratiet: C. E. Christiansen, Hans Hansen, Henry Hansen, Ingeborg Hansen (formand), H. P. Johansen og P. Mortensen. Venstre: Bækgaard, Hauch, Nielsen-Man og Villemoes. Konservative: Korsgaard, Krarup og Schaumann. Radikale: Gudiksen og N. P. Petersen (Røjle).

Den politiske stilling.

Da der under diskussionerne mand og mand imellem og paa møderne til tider kan opstaa tvivl om det faktiske politiske styrkeforhold — herunder regeringens karakter af *mindretalsregering* — bringer vi her en oversigt over partiernes talmæssige styrke i Folketing og Landsting sammen med stemmetallene fra sidste folketingsvalg:

	Folketinget	Landstinget	Stemmer
Socialdemokratiet	58[1])	33	834.089
Venstre (heri Hovedstadens Venstre)	49	21	574.895
Konservative	17	13	259.324
Radikale	10	7	144.206
Kommunister	9	1	141.094
Retsforbundet	6	—	94.570
Færinger	1[2])	1[3])	—
	150	76	

1) Heri medregnet den socialdemokratiske folketingsmand *Mohr Dam* fra Færøerne.
2) Repræsentanten for Folkeflokken Thorstein Petersen.
3) Landstingsmand Niclasen, der er i valggruppe med Socialdemokratiet.

Finansloven.

Finansminister *H. C. Hansen* forelagde i Folketinget den 6. oktober *forslag til finanslov for finansaaret fra 1. april 1949 til 31. marts 1950.* De samlede indtægter er anslaaet til 1.900,2 mill. kr., mens udgifterne er beregnet til 1.889,2 mill. kr. Overskudet skulde saaledes udgøre 11 mill. kr. Hertil kommer dog en del budgetterede afskrivninger, bl. a. 200 mill. kr. paa udgifter foranlediget ved den tyske besættelse og 121,5 mill. kr. til statens reguleringskonto i Nationalbanken. Dette sidste beløb stammer delvis fra skattebøder og efterbetalinger.

Indkomst- og formueskatterne regnes at give 848 mill. kr. eller det samme som i aar. Forbrugsafgifterne er anslaaet til 995,6 mill. kr.; en stigning paa 118 mill. kr. Denne stigning skyldes især, at der stadig kommer flere af de beskattede varer i butikkerne. Hertil kommer, at afgiften paa konsumis ikke var med paa sidste finanslov, ligesom afgiften paa guld- og sølvvarer er forhøjet fra 10 til 15 pct., hvilket giver en merindtægt paa den nye finanslov.

Udgifterne er budgetteret til 1.889,2 mill. kr., en stigning paa 74 mill. kr.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Oversigt over statens driftsbudget for finansaaret 1949—50.

		Indtægt Kr.	Udgift Kr.
§ 1.	Domænerne	108.264	
§ 2.	Statsvirksomhederne	÷ 36.568.066	
§ 3.	Rentekonto	÷ 6.445.280	
§ 4.	Overskud af universitetets og statens højere almenskolers fond samt af bispetienderne	581.367	
§ 5.	Skatter og afgifter	1.925.099.775	
§ 6.	Overskud af Klasselotteriet	3.023.155	
§ 7.	Adskillige indtægter	14.409.594	
§ 8.	Statsydelse til Hans Majestæt kongen		1.975.000
§ 9.	Aarpenge til medlemmer af det kgl. hus		592.500
§ 10.	Rigsdagen		5.500.000
§ 11A.	Statsministeriet		3.692.021
§ 11B.	Ministre uden portefeuille		134.782
§ 12.	Udenrigsministeriet		17.566.111
§ 13A.	Landbrugsministeriet		64.100.828
§ 13B.	Fiskeriministeriet		4.590.487
§ 14A.	Indenrigsministeriet		90.880.646
§ 14B.	Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen		22.900.341
§ 15A.	Socialministeriet		409.385.301
§ 15B.	Arbejdsministeriet		69.424.034
§ 16.	Ministeriet for offentlige arbejder		26.700.423
§ 17.	Ministeriet for Handel, Industri og Søfart		39.984.513
§ 18.	Grønland		0
§ 19.	Justitsministeriet		88.366.017
§ 20.	Kirkeministeriet		11.106.784
§ 21.	Undervisningsministeriet		194.487.347
§ 22.	Krigsministeriet		213.856.843
§ 23.	Marineministeriet		81.096.613
§ 24.	Finansministeriet		464.789.150
§ 25.	Pensionsvæsenet		78.105.770
		1.900.208.809	1.889.235.511
	Overskud		10.973.298
		1.900.208.809	1.900.208.809

Skatter og afgifter, der føres til indtægt med 1.925.099.775 kr., fordeler sig paa følgende maade:

I. Skatter paa faste ejendomme:		
A. Ejendomsskyld		6.800.000
B. Grundskyld		9.900.000
C. Jernbaneskyld		26.000
D. Grundstigningsskyld		3.100.000
Ialt		19.826.000
II. Skatter paa indkomst og formue:		
A. Indkomstskat:		
Af personer	625.000.000	
Af selskaber	125.000.000	750.000.000
B. Formueskat		75.000.000
C. Efterbetalinger og bøder	100.000.000	
Heraf overføres til § 26 I. K.	77.000.000	23.000.000
Ialt		848.000.000

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

	Indtægt Kr.	Udgift Kr.
III. Stempelafgifter og midlertidig afgift af arv:		
A. Midlertidig afgift af arv i henhold til lov nr. 173 af 16. maj 1933		500.000
B. Almindelig stempelafgift		25.000.000
C. Særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer		1.500.000
Ialt		27.000.000
IV. Forbrugsafgifter:		
A. Toldafgifter:		
1. Indførselstold	100.000.000	
2. Pakhusleje	500.000	
3. Leje af frilagre	200.000	
4. Toldbodarbejdspenge	1.100.000	
5. Andre indtægter	6.200.000	108.000.000
B. 1. Spiritusafgift		3.000.000
2. Tillægsafgift paa spiritus		90.000.000
C. Ølskat		90.000.000
D. Afgift af indenlandsk tilvirkn. af roesukker		7.500.000
E. Afgift af cigarer, cigaretter m. m. samt paa dyrkning af tobak		350.000.000
F. Stempelafgift af spillekort		300.000
G. Afgift af indenlandsk vin, cider o. desl.		10.000.000
H. Afgift til stat og kommuner paa omsætningen af stærke drikke		180.000.000
I. Omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.		80.000.000
K. Afgift af offentlige forestillinger og fremvisninger m. v.		23.000.000
L. Afgift af motorkøretøjer		33.000.000
M. Afgift af benzin		100.000.000
N. Omsætningsafgift af motorkøretøjer		6.000.000
O. Tillægsafgift paa benzin		18.000.000
P. Afgift af kaffesurrogater		7.000.000
Q. Tillægsafgift paa sukker		6.500.000
R. Benzinafgift i henhold til lov nr. 115 af 8. april 1932		3.700.000
S. Benzinafgift i henhold til lov nr. 191 af 17. april 1941		3.700.000
T. Afgift af pap og papir		15.000.000
U. Omsætningsafgift		10.000.000
V. Afgift af elektriske glødelamper o. lign.		3.000.000
X. Afgift af radiolamper		2.500.000
Y. Afgift af mineralvand		7.000.000
Z. Parfumeafgift		12.000.000
Æ. Afgift af konsum-is		12.000.000
Ø. Afgift af pelsvarer m. v.		6.000.000
Ialt		1.187.200.000
Heri fragaar:		
a. Statens tilskud til kommunerne ifølge H.	10.700.000	
b. Statens tilskud til kommunerne til vejarbejder og snekastning ifølge L.-N.	43.000.000	
c. De til særlige formaal bestemte indtægter ifølge L.-N.	96.000.000	

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

	Indtægt Kr.	Udgift Kr.
d. Statens tilskud i henhold til lov nr. 115 af 8. april 1932	3.700.000	
e. Statens tilskud i henhold til lov nr. 191 af 17. april 1941	3.700.000	
f. Beløb til afskrivning paa statens reguleringskonto i Danmarks Nationalbank	34.500.000	191.600.000
Rest		995.600.000
V. Gebyrer, sportler, kendelser m. m.		34.673.775
Ialt		1.925.099.775

Finansministerens kommentarer.

Ved forelæggelse af finanslovforslaget fremsatte finansminister H. C. Hansen en række kommentarer, hvoraf vi bringer nogle uddrag og sammendrag.

Statsregnskabet 1947—48.

Først omtalte finansministeren *driftsregnskabet* for 1947—48, der har et overskud paa 39,9 mill. kr., idet indtægter og udgifter har udgjort henholdsvis 2.058,3 mill. kr. og 2.018,4 mill. kr.

I forhold til bevillingerne paa finansloven og tillægsbevillingsloven har der været en merindtægt paa 19,4 mill. kr. og en mindreudgift paa 6,6 mill. kr., hvorved det budgetterede overskud paa 13,9 mill. kr. er forøget til de nævnte 39,9 mill. kr.

Saafremt man til driftsindtægterne medregner det beløb af forbrugsafgifterne paa 133 mill. kr., der i henhold til lov direkte anvendes til afskrivning paa statens gæld i Nationalbanken, og til udgifterne lægger de udgifter til de tyske flygtninge m. v., der overføres til kapitalregnskabet, med fradrag af det beløb, der er anvendt til afskrivning paa disse udgifter, fremkommer et overskud paa 132 mill. kr.

I finansaaret 1945—46 var der et paa denne maade beregnet underskud paa ialt 644 mill. kr., medens der i 1946—47 blev opnaaet balance. Naar overskudet for 1947—48 har udgjort 132 mill. kr., er det saaledes et udtryk for, at den pengesanering over statens driftsbudget, som har været tilsigtet i de sidste aar, nu er kommet i gang.

De enkelte ministeriers budgetter.

Statsvirksomhederne er opført med et driftsunderskud paa 36 mill. kr., hvoraf Statsbanernes underskud udgør 34 mill. kr. mod et beregnet underskud for indeværende finansaar paa 24 mill. kr. Grunden til dette ventede daarligere resultat skyldes navnlig øgede udgifter til lønninger, kul og olie samt vedligeholdelsesarbejder.

Paa Landbrugsminisetriets konto er opført 64 mill. kr. mod 29 mill. kr. i indeværende finansaar. Denne forhøjelse hidrører fra, at der paa forslaget er regnet med 28 mill. kr. til nedsættelse af prisen paa rugbrød for finansaarets første halvaar, medens en tilsvarende udgift ikke er opført paa Landbrugsministeriets budget for 1948—49, men maa optages paa tillægsbevillingslovforslaget. I 1947—48 var Landbrugsministeriets udgifter ialt 251 mill. kr., hvoraf lige ved 200 mill. kr. er medgaaet til landbrugsordningerne og 15 mill. kr. til tørveproduktionen; til disse udgifter er der — bortset fra de 28 mill. kr. til rugbrødet — ikke opført beløb paa forslaget vedrørende det kommende finansaar.

Indenrigsministeriet er opført med 91 mill. kr. mod 87 mill. kr. i 1948—49. Der er opført 2,3 mill. kr. til lægeundersøgelse af børn i henhold til loven af 30. april 1946 herom og et forhøjet tilskud paa 1,6 mill. kr. til tuberkuloseanstalter. Ligesom for indeværende finansaar indeholder bud-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

gettet en ekstraordinær post paa 26 mill. kr. som tilskud til visse krigsforsikringsforbund. I 1949—50 vil det være sidste gang, denne udgift skal afholdes.

Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen opføres med 22,9 mill. kr. mod 21,1 mill. kr. i indeværende finansaar.

Til Socialministeriet foreslaas bevilget 409 mill. kr. mod 389 mill. kr. i 1948—49. Af forhøjelsen paa 20 mill. kr. falder 15 mill. kr. paa udgifterne til offentlig forsorg, hvilket navnlig skyldes gennemførte forhøjede børnebidrag til enlige forsørgere og forøgede statstilskud til driften af børnehjem, forebyggende børneinstitutioner og særhjælpsinstitutioner.

Til Arbejdsministeriet forslaas 69 mill. kr. mod 71 mill. kr. i indeværende finansaar.

Ogsaa for Ministeriet for offentlige Arbejder er en lille nedgang, nemlig fra 28 mill. kr. til 27 mill. kr.

Handelsministeriet staar ligesom for indeværende aar opført med 40 mill. kr. I 1947—48 forbrugtes 101 mill. kr., hvilken merudgift skyldes de forskellige ordninger vedrørende sukker, smørrabat, tekstilrabat m. v., hvortil bevilling ikke er opført her.

For Grønlands vedkommende regnes med samlede udgifter paa 19 mill. kr. mod 13 mill. kr. ifølge finansloven for indeværende finansaar. De stigende udgifter hænger sammen med den forøgede aktivitet i Grønland, der dog ogsaa giver sig udslag i stigende indtægter. Til radio- og vejrtjenesten regnes med ialt 4 mill. kr., hvilken udgift fordeles mellem Statsministeriet, Marineministeriet og Grønlands styrelse. Det budgetterede underskud paa 7 mill. kr. posteres ifølge loven om Grønlands styrelse ikke paa statens driftsbduget, men afholdes af den særlige grønlandske fond. I denne forbindelse kan nævnes, at den forøgede virksomhed i Grønland tillige viser sig paa statens anlægsbudget paa § 26, hvor Grønland staar opført med udgifter paa 3½ mill. kr.

Til Justitsministeriet er afsat 88 mill. kr. mod 71 mill. kr. for indeværende finansaar. Forhøjelsen hidrører navnlig fra, at refusionen fra den fælleskommunale udligningsfond til dækning af politiets udgifter, som beregnes efter udgifterne for 2 aar siden, er gaaet ned med 10 mill. kr.; iøvrigt er domstolenes og politiets budgetter fortsat præget af de ekstraordinære sager, hvilket ogsaa giver større udgifter for Fængselsvæsenet; vedrørende sidstnævnte bemærkes specielt, at bevillingstallene for indeværende finansaar maa paaregnes at blive væsentlig overskredet.

Undervisningsministeriet staar opført med 194 mill. kr. mod 184 mill. kr. i aar. Stigningen skyldes særlig de forskellige love om forhøjelse af statens tilskud til aftenskoler, landbrugsskoler m. v.

Krigsministeriet og Marineministeriet budgetteres med tilsammen 295 mill. kr. mod 309 mill. kr. i indeværende finansaar. De egentlige militære udgifter er ligesom i aar sat til ialt 242 mill. kr., medens resten fortrinsvis gaar til institutionerne under Krigs- og Marineministeriet. Da den nuværende overenskomst vedrørende brigaden i Tyskland udløber pr. 15. maj 1949, er der kun budgetteret med udgifter til brigaden indtil denne dato, hvilket bevirker en nedgang paa 26 mill. kr. i forhold til bevillingerne i indeværende finansaar, men samtidig fremkommer en merudgift paa 12 mill. kr. til det ved lov oprettede hjemmeværn.

Finansministeriet foreslaas bevilget 465 mill. kr. Heraf udgør 62 mill. kr. — mod 59 mill. kr. i indeværende finansaar — egentlige udgifter vedrørende Finansministeriet, medens resten eller rundt regnet 400 mill. kr. — er til forskellige særlige udgifter; der findes herunder opført bl. a. 200 mill. kr. til afskrivning paa besættelsesudgifterne, 70 mill. kr. til afskrivning paa de af beskæftigelsesfonden ydede tilskud og 36 mill. Kr. som renteudgifter ved forskellige særlige statsforskrivninger. Ligesom for indeværende finansaar er endvidere opført en udgiftspost paa 85 mill. kr.,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

svarende til omkostningerne ved en forlængelse af en række ordninger; der er herved tænkt paa ordningerne vedrørende sukker, smørrabat, teksilrabat, konsummælk m. v. Derimod er der som foran nævnt ikke opført noget beløb til dækning af udgifter ved eventuel forlængelse af de nu løbende landbrugsordninger. Til den forhøjelse af reguleringstillæget, der er indtraadt pr. 1. oktober i aar, men som man ikke har kunnet faa indregnet paa samtlige lønningskonti, er paa Finansministeriets budget optaget en samlet udgift paa 6 mill. kr., og endelig er der opført en udgift paa 3,5 mill. kr. til præmier i juni og december terminer 1949 vedrørende det optagne statspræmieobligationslaan paa 100 mill. kr.

Pensionsvæsenet er budgetteret med 78 mill. kr. mod 69 mill. kr. for indeværende finansaar, hvilket dels hidrører fra stigning i pensionisternes antal, dels fra forhøjede reguleringstillægssatser.

Paa *indtægtssiden* er skatter og afgifter paa §5 opført med ialt 1.925 mill. kr., hvoraf 848 mill. kr. hidrører fra skatter paa indkomst og formue svarende til det for indeværende finansaar bevilgede beløb, og 996 mill. kr udgør forbrugsafgifterne, hvilket i forhold til indeværende finansaar udgør en stigning paa 118 mill. kr.

Ved budgetteringen af indkomstskatten for personer er ikke regnet med forlængelse af den i maj 1948 gennemførte tillægsindkomstskat, og indkomstskatten af selskaber er ikke budgetteret med den i december 1947 gennemførte forhøjelse paa 20 pct., da loven om denne forhøjelse udløber med skatteaaret 1948—49. Medens der af de egentlige skatter regnes med samme provenue som i aar, er der regnet med 10 mill. kr. mere i provenue af de før december 1947 gældende selskabsskatter, men med 10 mill. kr. mindre i provenue af efterbetalinger og bøder.

Da forhøjelsen af tillægsafgiften paa spiritus fra 27 til 34 kr. pr. liter og af omsætningsafgiften af stærke drikke fra 25 pct. til 33⅓ pct. er kædet sammen med landbrugsordningerne, er der ved budgetteringen af told- og forbrugsafgifterne ikke opført provenue af disse forhøjelser, medens der iøvrigt ved budgetteringen af afgifterne er regnet med uændret forlængelse af de for tiden gældende afgiftslove. Ud over de forbrugsafgifter, som er taget til indtægt paa § 5, er regnet med, at et beløb paa 34 mill. kr. overføres til statens reguleringskonto i Nationalbanken, overensstemmende med reglerne i den nugældende lov, der udløber med udgangen af indeværende finansaar. Ved budgetteringen af benzinafgifterne — som iøvrigt ikke tages til indtægt paa § 5, men overføres til kommunerne og til § 26 — er ikke regnet med den i maj maaned 1948 gennemførte forhøjelse fra 27 til 40 øre pr. liter.

Der er i de senere aar vist betydelig tilbageholdenhed med hensyn til statens bygge- og anlægsarbejder, og denne retningslinie har ogsaa for det kommende finansaar sat sit præg paa statens kapitalkonto, § 26. Statsvirksomhedernes anlægsarbejder er opført med ialt 78 mill. kr., hvoraf Statsbanernes andel udgør 55 mill. kr. Der er herunder regnet med fortsættelse af en række løbende arbejder samt en vis udskiftning og fornyelse af det rullende materiel; endvidere er opført 5 mill. kr. til statens overtagelse af Odense—Svendborg jernbane. Post- og Telegrafvæsenet har anlægsarbejder paa 13 mill. kr., og til videreførelse af de betydelige anlægsarbejder i Kastrup lufthavn er foreslaaet 3 mill. kr.

De almindelige statsejendomme m. v. staar opført med nyarbejder for 4 mill. kr., hvoraf 3½ mill. kr. som foran omtalt medgaar til arbejder i Grønland.

For tilgodehavender og udlaan findes en bruttoudgift paa 146 mill. kr., hvoraf 100 mill. kr. er til boligbyggeri og 20 mill. kr. til boliger med særlig byggemaade.

Der regnes med afdrag paa statsgælden paa 71 mill. kr.

Vedrørende den gennem de særlige statsforskrivninger foretagne penge-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

binding bemærkes, at der i aarets løb forfalder statsgældsbeviser og spareobligationer for ialt 112 mill. kr., bunden opsparing med 10 mill. kr. og 5- og 10-aarige statsobligationer paa ialt 265 mill. kr., hvilke tal er opført paa budgettet.

Til afskrivning paa statens reguleringskonto i Nationalbanken opføres 121 mill. kr., fremkommen gennem skattebøder og efterbetalinger og gennem særlige afgiftslove, medens der som omtalt tidligere er opført 200 mill. kr. til afskrivning paa de ekstraordinære af besættelsen foraarsagede udgifter.

Formuebudgettets samlede resultat viser en formindskelse af kontoen for skatkammerbeviser og bankgæld paa 121 mill. kr.

Det løbende regnskab.

Ved forelæggelsen af finanslovforslaget omtalte ministeren de finansielle forhold i det aar, vi er midt i. Han pegede paa, at der oprindelig regnedes med balance, men at der foreløbig er et overskud paa 170 mill. kr. Dette overskud holder imidlertid næppe, fordi der er ekstraudgifter paa mellem 350 og 400 mill. kr., hvoraf en meget stor del stammer fra loven om statstilskud til forbrugerpriserne paa mælk og flæsk og nedsættelsen af priserne paa gryn og brød. Der vil imidlertid, udtalte ministeren, ogsaa komme ekstra indtægter bl. a. som følge af tillægsindkomstskatten, forhøjelsen af selskabsskatten, spiritusafgifterne o. s. v., men disse stigninger bliver sikkert noget mindre end udgiftsstigningerne. Jeg tror dog, fortsatte ministeren, at vi ogsaa i indeværende finansaar kan regne med et ikke ringe overskud paa statsregnskabet.

Samlet bedømmelse.

Ser man bort fra de ekstraordinære udgifter paa § 26. I-K. i forbindelse med den tyske besættelse og dens afvikling, var udviklingen den, at de paa driftsbudgettet opførte udgifter i 1946—47 beløb sig til nær ved 1600 mill. kr., i 1947—48 til ca. 1870 mill. kr. og i indeværende aar til henved 2000 mill. kr. For finansaaret 1949—50 vil jeg ud fra de nuværende forudsætninger skønsmæssigt anslaa de samlede udgifter til et beløb af nogenlunde samme størrelse, idet der i dette skøn ikke er medregnet eventuelt øgede udgifter i forbindelse med forsvaret.

Der har saaledes for udgifterne paa driftsbudgettet været en ret kraftig stigende linie, men stigningen har været mindre fra 1947—48 til 1948—49 end fra 1946—47 til 1947—48. Stigningen beror for en væsentlig del paa de øgede lønninger og det stigende prisniveau, og usikkerheden med hensyn til 1949—50 beror navnlig paa, hvorledes pris- og lønudviklingen vil forme sig fremover. Den i finanslovforslaget foretagne budgettering er baseret paa det nuværende pris- og lønniveau.

Hvad de ekstraordinære udgifter paa § 26. I. K. angaar, er stillingen den, at der her har været en nedadgaaende linie i de anførte aar, idet udgiftsbeløbet faldt fra 308 mill. kr. i 1946—47 til 191 mill. kr. i 1947—48 og formentlig vil falde til omkring 65 mill. kr. i indeværende finansaar. For det kommende finansaar er der, som jeg før sagde, haab om, at udgiften bliver væsentlig mindre — og i de følgende aar skulde det ikke blive nødvendigt at overføre flere udgifter til denne konto.

De samlede forskydninger paa de løbende udgifter paa driften og § 26. I. K. viser herefter en mere beskeden stigning, nemlig fra godt 1900 mill. kr. i 1946—47 til 2060 mill. kr. i 1947—48 og omtrent det samme i indeværende aar. Stigningen i de samlede udgifter vedrører saaledes hovedsageligt perioden fra 1946—47 til 1947—48.

Naar jeg herefter vender mig til indtægterne, skal jeg først nævne de totale tal. I 1946—47 beløb indtægterne sig til godt 1900 mill. kr. og i 1947—48 til omtrent 2200 mill. kr. For indeværende finansaar vil jeg an-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

tage, at indtægterne nogenlunde kommer paa højde med indtægterne i fjor.

Ved opgørelsen af de nævnte tal har jeg medregnet de forbrugsafgifter, som i henhold til lov overføres direkte til Nationalbanken til nedbringelse af statens reguleringskonto.

Paa finanslovsforslaget for 1949—50 er kun opført samlede indtægter paa 1935 mill. kr., idet man som nævnt ikke har optaget samtlige nugældende skattelove paa forslaget. Jeg skal senere gøre et par bemærkninger om skatteproblemerne.

Stigningen i indtægterne fra 1946—47 til 1948—49 har saaledes været noget større end stigningen i de samlede løbende udgifter, og der har følgelig været en bedring i balancen. Medens der i 1946—47 kun var et ubetydeligt overskud, nemlig ialt 5 mill. kr., var overskudet i 1947—48 ialt 182 mill. kr. For indeværende finansaar haaber jeg som foran anført, at det ogsaa vil være muligt at naa frem til et passende overskud.

Uden for driftsbudgettet har der i den forløbne periode været forskellige ekstraordinære indtægter i forbindelse med foranstaltningerne mod pengerigeligheden. Den pengeopsugning, som har fundet sted i kraft af disse forskellige efterkrigstidsforanstaltninger, er nu ved at være udtømt. Specielt kan jeg fremhæve, at indbetalingerne paa eengangsskatten, som efter de nu foreliggende opgørelser ialt har indbragt ca. 900 mill. kr., nu i det store og hele kan betragtes som afsluttet. Visse af disse foranstaltninger, som f. eks. skatteefterbetalinger og skattebøder, vil dog fortsat gøre sig gældende endnu et par aar. Alt i alt har disse forskellige ekstraordinære foranstaltninger nu indbragt henved 1500 mill. kr.

Ud over det løbende overskud paa driftsbudgettet og de anførte ekstraordinære foranstaltninger er der endvidere i aarene 1946 til 1948 opsuget et betydeligt beløb, dels over kommunernes regnskaber, dels i form af henlæggelser til forskellige fonds. Jeg kan i denne forbindelse navnlig henvise til den del af motorafgifterne, som anvendes til tilbagebetaling af kommunernes gæld til staten samt til afskrivninger paa beskæftigelsesfondens udlaan m. m.

Til belysning af pengeopsugningen skal jeg endelig anføre, at den store merimport, som har fundet sted i de senere aar, har betydet en opsugning af penge fra omsætningen paa henved 1000 mill. kr. Denne sidste pengeopsugning maa dog siges at være af midlertidig karakter, idet de udenlandske kreditter og laan skal tilbagebetales over kortere eller længere tid.

Paa den anden side vil Marshall-hjælpen i aar og i de kommende aar betyde, at denne sidste form for pengeopsugning vil blive fortsat i betydeligt omfang, og der maa tages hensyn hertil ved tilrettelæggelsen af statens pengepolitik. Det er saaledes ikke hensigten under de givne forhold at optage flere lange laan med pengesanerende formaal. Udviklingen paa obligationsmarkedet tyder heller ikke paa, at dette skulde være nødvendigt. Renten har i de senere maaneder vist en stigende tendens, og en fortsat udvikling i den retning kan næppe anses for ønskelig netop i disse aar, hvor det er af væsentlig betydning, at investeringsomfanget bliver større.

Den økonomiske situation i almindelighed.

Det er gentagne gange i det sidste aarstid hævdet, at den højkonjunktur, som har præget udviklingen i mange lande efter krigen, nu er ved at standse, og at et vendepunkt er naaet, saaledes at man maa regne med den mulighed snart at staa overfor en ny økonomisk situation. Man sammenligner forholdene med tiden efter den første verdenskrig, hvor prisstigningerne naaede højdepunktet knap to aar efter fredsslutningen, og hvor en alvorlig krise indtraadte i 1921. Netop i de sidste maaneder har der været flere tegn paa, at priserne ogsaa for denne gang har naaet

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

toppen, og at et prisfald er i sigte. Dette gælder utvivlsomt for flere landbrugsprodukter, som f. eks. korn og bomuld, hvor god høst har øget udbudet. En modsat tendens gør sig imidlertid gældende for en række raavarer som staal og metaller og for mange forarbejdede varer. Aarsagerne hertil er baade højere omkostninger og en øget efterspørgsel, som bl. a. kan føres tilbage til den oprustning, der finder sted i mange lande.

Man kan saaledes endnu ikke have nogen sikker mening om den kommende tids internationale prisudvikling, selv om der synes at være en vis udsigt til, at denne en overgang vil være ret gunstig for Danmark, saalænge prisfaldet for korn og foderstoffer ikke paa afgørende maade har paavirket priserne paa smør og flæsk. Marshallhjælpen har ogsaa bidraget til en stabilisering af saavel den amerikanske højkonjunktur som af de økonomiske forhold i Vesteuropa. De økonomiske forhold er paa mange omraader afgørende ændret i tiden siden den første verdenskrigs afslutning, og man bør derfor være forsigtig med uden videre at drage sammenligning mellem dengang og nu.

Ogsaa herhjemme har man talt om, at en ændring var ved at indtræde i vore økonomiske forhold. Bl. a. har jo arbejdsløsheden i sommer været en ubetydelighed større end sidste sommer, og den hidtidige stadige stigning i omsætningen af visse forbrugsbeskattede varer synes at være ved at ophøre. Spørgsmaalet er, om dette blot skal tages som udtryk for, at vareefterspørgselen, som har været ekstraordinær stor lige siden krigens ophør, nu er ved at antage mere normale former, eller om vi nu virkelig staar overfor en ny økonomisk situation. Dette sidste synes der dog endnu ikke at være tale om. Men det kan ikke udelukkes, at den finanspolitik, der i det sidste par aar er ført herhjemme, har bidraget til en vis afdæmpning af den store vareefterspørgsel.

I den kommende tid maa man med stigende opmærksomhed følge den internationale prisudvikling og vore egne økonomiske forhold. Statens finansielle politik er en vigtig bestanddel af den samlede økonomiske politik, og en finanspolitik, der sigter paa at tilvejebringe et overskud paa statsbudgettet, tjener det dobbelte formaal at fremme genopbygningen og at bidrage til at stabilisere vort prisniveau. Der er sat meget ind paa at faa genopbygningen stærkt fremmet i 1948, og saa vidt man nu kan se, synes der ogsaa at være gode udsigter til, at de investeringsmaal, som aarets nationalbudget byggede paa, vil blive virkeliggjort.

Som et led i det europæiske økonomiske samarbejde har Danmark i disse dage til den europæiske samarbejdsorganisation i Paris afsendt en foreløbig redegørelse over udsigterne for Danmarks økonomiske genopbygning i perioden indtil sommeren 1952. Med bistand af Marshallhjælpen er det hensigten at søge genopbygningen yderligere fremmet i denne periode, og det vil da ogsaa være nødvendigt ved hjælp af finanspolitiken at medvirke til, at den nødvendige investering og opsparing finder sted.

Regeringens skatteplaner.

Til slut vil jeg gerne fremsætte nogle faa betragtninger om statens skattepolitik. Selv om der fortsat maa tilstræbes et passende overskud paa statens regnskab, er hermed intet endelig sagt om den samlede skatteudskrivnings størrelse og om den maade, hvorpaa skatterne skal tilvejebringes.

Af afgørende betydning bliver for det første omfanget af statens udgifter. Der er endnu knyttet en betydelig usikkerhed til skønnet over de samlede udgifter i det kommende finansaar. I løbet af rigsdagssamlingen vil en del af denne usikkerhed forsvinde, og først da vil der kunne tages stilling til, hvor stor den samlede skatteudskrivning bør være.

For det andet kan den samlede skatteudskrivning som nævnt tilvejebringes paa flere maader, og det kan ikke nægtes, at det stærkt stigende

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

indkomst- og prisniveau har medført en fordeling af statsindkomstskatten, som ikke har været tilsigtet ved fastsættelsen af den nuværende skala og af fradragene i statens indkomstskattelov. Herved er de mindre indkomster ramt af en skatteforhøjelse, som forholdsvis er større end den, der er pasført de store indkomster. I det hele taget har den økonomiske udvikling medført, at mange forældede bestemmelser i indkomstskatteloven er trængt tydeligere frem. Det maa derfor hilses med tilfredshed, at skattekommissionen nu er saa langt fremme med sit arbejde, at et forslag til en ny lov om indkomstskat til staten vil kunne forelægges for Rigsdagen i denne samling. Selv om forslaget skulde kunne gennemføres i indeværende samling, vil det dog antagelig tidligst faa virkning for skatteaaret 1950/51. Jeg vil derfor mene, at man i alle tilfælde maa søge visse ændringer gennemført i udskrivningsloven for skatteaaret 1949/50, og det er min agt at fremsætte forslag herom.

Jeg tænker her dels paa en ændring af de nugældende forsørgerfradrag, dels paa en korrigering af skalaen for de mindre indkomster, saaledes, at der opnaas en lettelse i skattebyrden for disse. Selv om det skulde være muligt samtidig at forhøje skatterne noget for de større indkomster, vil et saadant forslag sandsynligvis betyde en vis formindskelse af statens indtægter.

Desuden vil en i social henseende heldig omfordeling af skattebyrden kunne finde sted, hvis man forlader de nugældende regler om skattefradrag i forhold til børneantallet og i stedet indfører kontante børnetilskud. De nugældende bestemmelser medfører i strid med de principper, der iøvrigt ligger til grund for indkomstbeskatningen, at skattelempelsen for familier med børn bliver større, jo større indkomsten er. Regeringen overvejer derfor at søge en reform gennemført paa dette omraade. Samtidig vil det være muligt at indarbejde de nugældende regler om rabatmærker for børn til tekstilvarer og smør i en saadan ordning.

Det er muligt gennem statens finanspolitik at bidrage til Danmarks genopbygning; men dette bør ikke hindre, at der ved skatternes nærmere udformning tages hensyn til den mindrebemidlede del af befolkningen. Netop herved vil hele befolkningen kunne inddrages i genopbygningsarbejdet og faa del i resultaterne heraf.

Statstilskud til forbrugerpriserne for mælk og flæsk.

Landbrugsminister *Hording* fremsatte i Folketinget den 6. oktober *forslag til lov om ydelse af statstilskud til forbrugerpriserne for mælk og flæsk*. Forslaget gaar ud paa, at landbruget som afregningspris fortsat skal have den gennemsnitlige eksportpris, medens det afregningstal, der ligger til grund for prisen til forbrugerne for mælk og fløde, fortsat skal være kr. 4,46 pr. beregnet kg smør, og maksimalprisen for hele og halve svin kr. 2,65 pr. kg for svin med hoved og tæer, og kr. 2,75 pr. kg for svin uden hoved og tæer. Forskellen mellem hjemmemarkedsprisen og eksportprisen skal efter forslaget udlignes ved statstilskud, der for flæskets vedkommende beregnes at blive 96 mill. kr., for mælken 48 mill. kr. og for fedt 12 mill. kr., ialt 156 mill. kr. for tiden indtil november 1949.

Forslaget kom til 1. behandling den 13. oktober. Det viste sig her, at de borgerlige partier er betænkelige ved at fortsætte det, de kalder tilskudspolitiken. Medens venstremændene udtalte sig i forsigtige vendinger, fremhævede den konservative *Aksel Møller* stærkt, at man fra konservativ side nu fandt tiden inde til afvikling af tilskudsordningerne. Man ønskede en samlet behandling af hele tilskudslovgivningen med en afvikling for øje. Dog bebudede han, at man godt vilde være med til en ordning til fordel for børnene og de gamle. Selv om den radikale *Aage Fogh* ikke udtalte sig i saa stærke vendinger, var det dog klart, at ogsaa han var stemt for en nærmere undersøgelse af problemet. Han var paa den ene side ængstelig for, at tilskudenes bortfald vilde betyde stigning i

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

pristallet, men paa den anden side mente han, at skattetrykket var saa stort, at en lettelse var nødvendig. *Aksel Larsen* mente, at landbrugerne burde nøjes med englandsprisen som afregningspris. Han gik iøvrigt stærkt imod specielt de Konservatives synspunkt. Retsstatsmanden, Tholstrup mente, at pristallet vilde gaa ned, hvis tilskudet blev ophævet. Ganske vist vilde priserne stige, men skatterne kan sænkes. Derfor vilde Retsforbundet gaa imod opretholdelse af tilskudsordningen.

Forslaget blev sendt i udvalg. *Aksel Larsen* søgte at faa udvalget valgt som et 16-mands udvalg, hvilket mislykkedes. Hans forslag blev forkastet med 103 stemmer mod 6.

Rabatmærker til brød.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte den 13. oktober i Folketinget *forslag til lov om en rabatordning m. v. vedrørende brød, mel og gryn.* Som følge af den store høst er det ikke længere nødvendigt at rationere rugbrød, men da der i øjeblikket gives betydelige tilskud til nedbringelse af brødpriserne, er det nødvendigt, for at undgaa faren for opfodring af brødet eller melet, at afløse tilskudsordningen til melet med en tilskudsordning til forbrugerne til indkøb af brød. Foruden en overgangsordning til regulering af det nuværende statstilskud til mel og gryn indeholder forslaget bestemmelse om, at der ved Handelsministeriets foranledning i stedet for brødmærker uddeles rabatmærker, der for et aar skal beløbe sig til 13 kr. pro persona. Udgiften hertil vil andrage 54,96 mill. kr. aarligt. Endvidere foreslaas, at de forbrugergrupper, der i øjeblikket faar udleveret tillægsbrødkort, skal have en tillægsrabatydelse, der er anslaaet til ca. 6 kr. aarlig pr. tillægsbrødkort, svarende til en samlet aarlig udgift paa godt 7 mill. kr. Lægges hertil tilskudet paa 2,5 mill. kr. til sigtebrødet, kommer man op paa en samlet ydelse af 61,6 mill. kr.

Forslaget kom til behandling den 15. oktober. Samtlige partiordførere var enige om, at man fandt det uheldigt med brødrabatmærker. Man foretrak en tilskudsordning, hvor tilskudet blev givet direkte til møllerne eller til bagerierne. De Konservative gik imod rabatmærker eller tilskudsordning i almindelighed. Landbrugsminister *Bording* svarede, at rabatmærkerne ikke var forslagets hovedsynspunkt, men derimod tilskudet, saa han havde ikke noget imod, om man i udvalget kunde finde en anden ordning.

Forslaget blev sendt i udvalg sammen med forslaget om tilskud til flæske- og mælkepriserne.

Kornordningen for høstaaret 1948—49.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget den 13. oktober *forslag til lov om tillæg til lov nr. 196 af 7. maj 1948 om en kornordning for høstaaret 1948—49.* I kornordningen blev det vedtaget, at saafremt der vilde blive tilført rigelige mængder korn til landet, skulde den afleveringspligtige mængde korn eventuelt kunne nedsættes med indtil 20 pct. Paa grund af den store høst, der giver mulighed for visse bytteforretninger med udlandet, og paa grund af tilførsler af korn udefra, er kornsituationen i Danmark nu forbedret saa meget, at regeringen har ment at kunne foreslaa en lettelse i kornafleveringen paa 15 pct., dog saaledes, at al avl af rug og hvede fortsat skal afleveres, men bliver evt. omvekslet med andre kornsorter.

Forslaget kom til 1. behandling den 15. oktober. Venstre, Konservative og Radikale gik stærkt ind for, at lempelsen skulde være paa 20 pct., og venstremanden *Pinstrup* svang sig op til at tale om brud paa givne løfter, der havde skabt megen bitterhed landet over. Landbrugsminister *Bording* henviste til, at der i loven stod nedsættelse med *indtil* 20 pct. Forslaget gik i udvalg sammen med forslagene angaaende tilskud til forbrugerprisen.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

De »smaa« jordlove.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 5. oktober 3 love, der gaar under fællesbetegnelsen de »smaa« jordlove, nemlig: *forslag til lov om landbrugsejendomme, forslag til lov om udstykning og sammenlægning m. v. af fast ejendom* og *forslag til lov om brug af huse paa landet.* Alle 3 forslag blev færdigbehandlet i Folketinget i sidste samling, men naaede ikke igennem udvalgsbehandlingen i Landstinget. Forslagene er derfor genfremsat. Der knytter sig en ganske særlig interesse til forslaget om landbrugsejendomme, idet Folketinget i denne lov med Socialdemokraternes, de Radikales og Kommunisternes stemmer vedtog blandt andet, at ingen i fremtiden kan faa tinglyst skøde paa mere end to ejendomme, for saa vidt der ikke er tale om familieejendomme. Saafremt der er tale om familieejendomme, kan ingen faa tinglyst skøde paa mere end to ejendomme af over 35.000 kr.s grundværdi. Forslaget blev i Landstinget standset paa denne bestemmelse, og man søger nu at finde en løsning, hvorefter bl. a. de store godser maa afstaa nogen jord. Forslaget blev efter en kort 1. behandling den 13. oktober sendt i udvalg.

Udlaan til statshusmandsbrug.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget den 6. oktober *forslag til lov om udlaan til statshusmandsbrug m. v.* Forslaget gaar bl. a. ud paa, at maksimumsbeløbene for byggelaan til nye selvstændige brug og stamparceller forhøjes med 2000 kr. Forslaget skal dog forstaas saaledes, at de 2000 kr. er maksimumsforhøjelse, og at den endelige forhøjelse fastsættes ved forhandling mellem landbrugsministeren, finansministeren og begge Rigsdagens finansudvalg, naar opgørelse over prisstigningerne paa byggematerialerne kan beregnes. Videre foreslaas, at der kan ydes etableringslaan til anskaffelse af mistbænkvinduer til gartnerier og havebrug, der oprettes paa privat indkøbt jord. Endelig foreslaas en begrænsning af ydelse af tillægslaan til opførelse af drivhuse, hvorved disse laan stilles paa lige fod med drivhuslaan, der ydes til nyoprettede brug.

Loven skal træde i kraft 1. april 1949, og den skal underkastes revision i samlingen 1949—50. Forslaget blev anbefalet fra alle sider ved 1. behandling den 14. oktober og vedtaget enstemmigt i Folketinget den 20. oktober.

Vandløbsloven.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget den 6. oktober *forslag til lov om vandløb* og *forslag til lov om landvæsensretter.* De to nævnte forslag blev vedtaget ved 3. behandling i Landstinget den 30. april 1948 og oversendt til Folketinget, hvor et udvalg har arbejdet med forslagene, men ikke naaet at gøre arbejdet færdigt. Forslagene er nu genfremsat i den skikkelse, hvori Landstinget har vedtaget dem. Efter en kort 1. behandling den 13. oktober sendtes forslagene i udvalg.

Grundstigningsskyld.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte i Folketinget den 13. oktober *forslag til lov om ændring i lov om grundstigningsskyld.* Forslaget, der er en genfremsættelse, fordi det ikke blev færdigbehandlet i sidste rigsdagssamling, indeholder kun faa ændringer i forhold til det tidligere fremsatte forslag. Af ændringerne kan nævnes, at der er indføjet en bestemmelse om, at køberen ikke paa forhaand kan fraskrive sig retten til at begære beregningen af den afgiftspligtige grundstigning ført à jour. Ligeledes, at aftale om, at købesummen skal forhøjes med nedsættelsesbeløbet eller med en del af dette, er ugyldig. Denne tilføjelse er nødvendig for at forhindre omgaaelse af reglen om, at køberen ikke paa forhaand kan fraskrive sig retten til at kræve vederlaget nedsat med grundstigningsskyldsbyrden.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Efter en kort 1. behandling den 20. oktober blev forslaget sendt i udvalg.

Kommunernes andel i motorafgifterne.

Venstre fremsatte den 6. oktober i Folketinget forslag om, at kommunernes andel i motorafgifterne skulde være 65 mill. kr. Under krigen, da motorafgifterne gik stærkt ned, stod staten i forskud til kommunerne for et vist beløb. Det bestemtes dengang, at kommunerne skulde tilbagebetale staten de udlagte beløb med den del af kommunernes andel, der oversteg 40 mill. kr. aarlig. Dette beløb blev i finansaaret 1948—49 forhøjet til 50 mill. kr., og Venstre foreslaar nu, at beløbet sættes op til 65 mill. kr.

Erhvervsskatten.

Venstre fremsatte i Folketinget den 15. oktober *forslag til lov om ændring i lov nr. 28 af 18. februar 1937 om personlig skat til kommunen.* Forslaget, der er en genfremsættelse, gaar ud paa ophævelse af erhvervsskatten.

Kommunistisk skatteforslag.

Kommunisterne anmeldte i Folketinget den 13. oktober følgende forslag:

»Folketinget beslutter at opfordre regeringen til at lade udarbejde og fremsætte forslag om nedsættelse af indeværende aars personlige skatter til stat, kommune og fælleskommunal udligningsfond. Nedsættelsen skal foretages med 50 pct. for skattepligtige indtægter paa indtil 5000 kr. og med en faldende procentsats for indtægter mellem 5000 og 9000 kr.

For at kunne hjælpe de kommuner, der ikke selv er i stand til at bære indtægtstabet ved denne skattenedsættelse, bør forslaget ogsaa indeholde bestemmelse om udskrivning af en ekstraskat paa selskaber og paa store indtægter.«

Tilskadekomne hjemmeværnsfolk ligestilles med militære tilskadekomne.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Landstinget den 13. oktober *forslag til lov om ændring i lov nr. 94 af 27. marts 1934 om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige.* Forslaget gaar ud paa, at saafremt hjemmeværnsfolk kommer til skade under tjenesten, vil de være at ligestille med tilskadekomne militære værnepligtige.

5. maj fridag.

Statsminister *Hedtoft* fremsatte i Folketinget den 13. oktober *forslag til lov om en mindedag for Danmarks befrielse i foraaret 1945.* Forslaget, der er en genfremsættelse, gaar ud paa, at 5. maj skal højtideligholdes som dagen for Danmarks befrielse. Sidste aar strandede forslaget paa bestemmelsen om, at lønmodtagere efter visse regler skulde have løn for fridagen. Denne bestemmelse er opretholdt i forslaget.

Efter en kort 1. behandling den 9. oktober, hvor de borgerlige partier gik imod lønbestemmelsen, gik forslaget i udvalg.

Fiskerilovene.

Fiskeriminister *Chr. Christiansen* fremsatte i Landstinget den 6. oktober *forslag til lov om midlertidige ændringer i de gældende fiskerilove.* Forslaget er i hovedtrækkene en forlængelse af den hidtil gældende midlertidige lov, dog har man ment allerede nu at maatte gennemføre nogle faa ændringer, medens det nedsatte udvalg færdiggør sit arbejde med nye fiskerilove. Ændringerne gaar ud paa, at fiskeri med skovlvaad kan tillades i indtil to nattetimer hvert døgn aaret rundt. Fiskerisagkyndige

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

hævder, at der i de sene aften- og tidlige morgentimer skal kunne opnaas større fangster, ligesom fisk, der fanges paa disse tidspunkter, i den varme aarstid skulde være mere levedygtige. Endvidere foreslaas, at fiskeriministeren faar beføjelse til i indtil 5 maaneder aarligt at meddele dispensation fra forbudet mod anvendelse af de saakaldte tvilling-trawl, d. v. s. trawl udspændt mellem to fartøjer. Endelig foreslaas at give tilladelse til ilandbringelse af brisling hele aaret rundt. For tiden er saadan ilandbringelse forbudt i sommermaanederne. De nævnte ændringer er alle anbefalet af Dansk Fiskeriforening, fiskeriindustriens repræsentanter og af Dansk biologisk Station samt af det af fiskeriministeren nedsatte udvalg til revision af fiskerilovene. Ved 1. behandling den 13. oktober udtalte partierne sig med velvilje om forslaget, der sendtes i udvalg.

Sømænds uddannelse.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget den 6. oktober *forslag til lov om sømandsuddannelse*. Forslaget, der er nærmere omtalt i »Noterne« nr. 8—9, 1948, side 493, er en genfremsættelse, fordi det ikke naaede at blive færdigbehandlet i sidste rigsdagssamling. Efter en kort 1. behandling den 20. oktober sendtes forslaget i udvalg. Særlig Venstre reagerede imod at gøre undervisningen obligatorisk.

Ejendomsmæglere.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget den 14. oktober *forslag til lov om ændringer i næringsloven af 28. april 1931*. I øjeblikket kan praktisk taget enhver person uden forudsætninger virke som ejendomsmægler. Efter forslaget ændres dette forhold, idet det foreslaas, at en ejendomsmægler foruden at opfylde betingelserne for at kunne opnaa næringsbrev endvidere skal have ført en retskaffen vandel og have bestaaet en speciel prøve som ejendomsmægler, hvorefter vedkommende skal kunne løse næringsbrev som ejendomsmægler. For de ejendomsmæglere, der i øjeblikket praktiserer, gives der overgangsbestemmelser, saaledes at en ejendomsmægler med 5 aars praksis under visse omstændigheder vil kunne opnaa næringsbrev uden prøve, medens andre med mindre end 5 aars praksis vil kunne tilstaas en 2 aars periode, for at de kan faa lejlighed til at aflægge prøve. Forslaget kom til 1. behandling den 22. oktober. Forslagets nødvendighed blev erkendt af ordførerne. Dog udtaltes betænkelighed med bestemmelsen om eksamen. Forslaget sendtes i udvalg.

Trustkommission.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget den 14. oktober *forslag til lov om nedsættelse af en trustkommission*. Forslaget gaar ud paa, at der nedsættes en kommission til at undersøge og afgive betænkning om, i hvilken udstrækning dansk næringslivs enkelte grene

1) beherskes af danske eller udenlandske enkeltforetagender, sammenslutninger, interessefællesskaber eller finansielt sammenknyttede selskaber,
2) deltager i eller berøres af privatretlige aftaler, vedtagelser eller bestemmelser, som kan begrænse den frie konkurrence eller erhvervsfriheden,
3) præges af andre forhold end de under 2 nævnte, der kan medføre begrænsning i den frie konkurrence, saasom indgreb fra det offentliges side.

Efter forslaget skal kommissionen være beføjet til at kræve sig meddelt alle oplysninger, som findes nødvendige for dens virksomhed, herunder til at kræve indsendt behørigt beskæftigede udskrifter af protokol- og regnskabsmateriale og til at indkalde personer til mundtlig forklaring.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Endvidere er kommissionen berettiget til at faa adgang til regnskaber og regnskabsbøger og til paa stedet at foretage de til forholdenes oplysning fornødne undersøgelser. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske hemmeligheder kan den, der afgiver oplysningerne, overfor formanden fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives overfor den samlede kommissions medlemmer. Formanden skal derefter afgøre, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed kan videregives til den samlede kommission. Forslaget kom til 1. behandling den 22. oktober. Fra alle sider erkendtes nødvendigheden af en undersøgelse af trusternes forhold. De Konservative tog dog betydelig mildere paa sagen, end da de rejste spørgsmaalet om margarinetrusten. Venstre vilde have »fagforeningsmonopolet« draget ind i undersøgelsen. Forslaget gik i udvalg.

Landbrugskommissionen.

De Konservative fremsatte i Folketinget 14. oktober *forslag til lov om nedsættelse af en landbrugskommission.* Forslaget blev i sidste rigsdagssamling behandlet i et udvalg, men man naaede ikke til et resultat.

Restriktionernes bortfald.

De Konservative anmeldte i Folketinget den 6. oktober forslag til beslutning af Folketinget om at nedsætte en hurtigtarbejdende kommission til at afgive en vejledende udtalelse om muligheden for vareforsyningslovens, prislovens og loven om udførelse af landbrugsprodukters endelige afvikling. I forslaget til beslutning henstilles samtidig til handelsministeren og landbrugsministeren om lempelser og smidig administration paa en række felter med hensyn til eksport, import og bevillingsudstedelse samt varefordeling.

Skødeklausulejendomme.

Indenrigsminister *Smørum* fremsatte i Folketinget den 6. oktober *forslag til lov om ændring i lov nr. 377 af 12. juli 1946 om raadigheden over visse faste ejendomme, der er overgaaet i statens eje (skødeklausulejendomme) m. m.* Som bekendt blev der ved tyskernes anlæg af flyvepladser og befæstningsanlæg i Danmark beslaglagt en lang række ejendomme. Disse ejendomme blev noteret i tingbogen som statsejendomme. Ved lov af 12. juli 1946 blev det bestemt, at de tidligere ejere kunde afgive skriftlig erklæring om tilbagekøbsret af deres tidligere ejendom. Samtidig bestemtes det, at tilbagekøbsretten kunde ophæves i de tilfælde, hvor ejendommen indgik i et samlet anlæg, der for fremtiden kunde overgaa til anvendelse i et offentligt formaal, hvilket bl. a. kan tænkes gældende for flyvepladserne ved Vandel, Thirstrup, Skrydstrup, Krarup, Aalborg Vest og Beldringe. I disse tilfælde kunde tilbagekøbsretten suspenderes indtil 31. marts 1949. Da det imidlertid ikke vil være muligt inden dette tidspunkt at faa oplyst, i hvilken udstrækning de nævnte flyvepladser skal indgaa i en kommende forsvarsordning eller tages i anvendelse af civilflyvningen, gaar forslaget ud paa at forlænge den midlertidige suspension af forkøbsretten til 31. marts 1950. Det samme gør sig gældende for visse ejendomme ved Hanstholm, hvor byplanmæssige forhold i forbindelse med en eventuel havnebygning gør sig gældende. Efter en kort 1. behandling den 14. oktober blev forslaget sendt i udvalg.

Indkvarteringsloven.

Indenrigsminister *Smørum* fremsatte den 6. oktober i Folketinget *forslag til lov om forlængelse af gyldigheden af midlertidig lov nr. 307 af 29. juni 1945 om tillæg til indkvarteringslovgivningen.* Loven giver myndighederne adgang til at rekvirere lokaler og ejendomme til militære formaal og til flygtningeadministrationen. Da de forhold, som har be-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

grundet den særlige rekvisitionsadgang, endnu i nogen tid maa siges at være til stede, foreslaas det at forlænge loven i dens nuværende skikkelse endnu et aar, indtil udgangen af aaret 1949. I forelæggelsestalen oplyste indenrigsministeren, at man ikke havde bragt lovens rekvisitionsbestemmelser i anvendelse i det sidste par aar, men at loven alene var anvendt til opretholdelse af de tidligere beslaglæggelser.

Ved 1. behandling den 14. oktober gav samtlige partier undtagen kommunisterne tilslutning. De benyttede lejligheden til at stille en dagsorden, som ikke havde nogen som helst tilknytning til emnet.

Efter at indenrigsminister *Smørum* havde erklæret, at han ikke kunde se, at Kommunisternes forslag havde noget som helst med det foreliggende Forslag at gøre, og derfor anbefalede at stemme imod forslaget, blev dette forkastet med 87 stemmer mod 7 (Komm.).

Ved 3. behandling den 21. oktober blev forslaget om indkvarteringsloven vedtaget mod kommunisternes stemmer.

Indfødsrets meddelelse.

Indenrigsminister *Smørum* fremsatte i Landstinget den 13. oktober *forslag til lov om indfødsrets meddelelse*. Forslaget indeholder navnene paa 157 personer, hvis forhold har været nøje undersøgt, og som man agter at give dansk indfødsret. Ved forslagets forelæggelse oplyste ministeren, at man kunde vente listen udvidet med et betydeligt antal personer.

Forslaget er den 13. oktober sendt til nærmere undersøgelse i udvalg.

Regulering af bymæssig bebyggelse.

Boligminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 14. oktober to forslag, nemlig *forslag til lov om regulering af bymæssig bebyggelse* og forslag til *lov om ændring af lov nr. 181 af 29. april 1938 om byplaner*. Forslagene er genfremsættelser, fordi Rigsdagen ikke naaede at gøre udvalgsarbejdet færdigt i sidste samling. Med hensyn til forslagenes indhold henvises til »Noterne« nr. 7, 1948, side 419.

Forslagene blev den 19. oktober sendt i udvalg.

Menighedsraadene.

Kirkeminister *Frede Nielsen* fremsatte i Folketinget den 15. oktober *forslag til lov om ændring i lov nr. 280 af 30. juni 1922 om menighedsraad*. Forslaget tilsigter en hel række ændringer i de nugældende forhold. Det foreslaas, at bestemmelsen om særlig tilmeldelse til de kirkelige valglister ved menighedsraadsvalgene skal stryges, saaledes at de kommunale valglister lægges til grund for menighedsraadsvalgene. Samtidig foreslaas, at valgretsalderen til menighedsraadsvalg skal være 21 aar. Der bliver givet adgang til at stemme personligt og til at indgaa listeforbund. Endelig indeholder forslaget ændrede bestemmelser med hensyn til udvælgelse af præster. Medens der nu kræves en enstemmig indstilling fra menighedsraadet, før kirkeministeren er bundet af denne indstilling, foreslaas det nu, at tre fjerdedels majoritet skal være bindende for ministeren. For at gøre det muligt at placere de præster, som har vanskeligt ved at komme i forbindelse med menighedsraadene, bl. a. fordi de har paataget sig tjeneste i Grønland, paa Færøerne eller som missionærer el. lign., foreslaas det, at hver tiende gang et præsteembede opslaas ledigt, skal ministeren tilstille menighedsraadene en liste med 3 navne, som man kan vælge imellem. Hvis der herefter ikke kommer enstemmig indstilling fra menighedsraadet, skal ministeren være frit stillet i valget mellem samtlige ansøgere til embedet.

Femte-kolonne-virksomhed.

De Konservative anmeldte den 6. oktober i Folketinget forslag til beslutning af Folketinget gaaende ud paa, at der nedsættes et udvalg paa 15

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

medlemmer til at undersøge, om den gældende lovgivning til værn mod forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, mod den offentlige myndighed og mod den offentlige orden og fred, herunder spionage og femte-kolonnevirksomhed, er tilstrækkelig effektiv.

De nordiske forsvarsforhandlinger.

De nordiske forsvarsministre mødtes den 15. oktober i Oslo og udformede paa grundlag af en foreløbig aftale paa udenrigsministermødet i Stockholm den 8. og 9. september det endelige direktiv for Den skandinaviske Forsvarskomité, som samtidig er nedsat af regeringerne i Norge, Sverige og Danmark. Paa forhaand havde dele af den nordiske presse ladet forstaa, at der vilde være store vanskeligheder ved at naa til enighed om direktivet. Det viste sig imidlertid muligt for de 3 forsvarsministre at naa til enighed paa et møde af kun en times varighed.

Den nedsatte forsvarskomité har følgende sammensætning:

Sverige: Chefen for forsvarsstaben, generalmajor *Nils Swedlund,* landshøvding, baron *Carl Hamilton,* partisekretær, rigsdagsmand *Sven Andersson* (Socialdemokratiet), rigsdagsmand *Elon Andersson* (Folkepartiet).

Norge: Chefen for forsvarsstaben, generalløjtnant *Ole Berg,* statssekretær i forsvarsministeriet *Dag Bryn,* forsvarskommissionens formand, forretningsfører i Arbeiderpartiet *Trygve Bratteli,* direktør *Wilhelm* Munthe-Kås (udpeget efter indstilling af Norges Industriforbund).

Danmark: Viceadmiral *Vedel,* minister Frants Hvass, udenrigsministeriet, folketingsmand *Poul Hansen* (Kalundborg) (Socialdemokratiet), fhv. forsvarsminister *Harald Petersen* (Venstre).

Forsvarskomiteen, der holdt sit første møde den 16. oktober, vil i stor udstrækning kunne gøre brug af sagkyndige paa alle omraader i de tre lande, og det er hensigten, at dens arbejde skal tilendebringes inden 1. februar. Der vil ikke blive givet offentligheden meddelelse om dens arbejde, og den betænkning eller indstilling, som til sin tid vil blive afgivet til de tre regeringer, vil være fortrolig.

Vareforsyningsloven — Krags forelæggelsestale.

Handelsminister *Krag* forelagde den 19. oktober i Folketinget *lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.* til uforandret forlængelse fra 1. jan. 1949 til udgangen af december samme aar.

I sin forelæggelsestale gav handelsministeren bl. a. en oversigt over Danmarks økonomiske stilling. Forinden mindede han om de langvarige forhandlinger i fjor, der bl. a. medførte oprettelsen af et staaende vareforsyningsudvalg. Ministeren udtalte, at ideen med dette udvalg havde vist sig bærekraftig, og at udvalget havde arbejdet godt. Han fremhævede, at vort restriktionssystem ikke er mere rigoristisk end i andre krigsramte lande som f. eks. Norge, England og Holland, og han pegede paa, at loven i de forløbne 5 maaneder var administreret efter aand og bogstav, hvilket havde fundet udtryk i de foretagne lempelser og ophævelser af rationeringer og restriktioner. Videre udtalte han:

»Importen har i den forløbne del af aaret 1948 haft en værdi af nogenlunde samme størrelse som i de tilsvarende maaneder i fjor. Det kan imidlertid ventes, at den i aarets sidste maaneder vil gaa en del i vejret, saaledes at det samlede importbeløb for 1948 bliver større end for 1947. Da der samtidig har fundet prisstigning sted, vil importmængden for i aar sikkert blive omtrent den samme som i fjor, maaske en smule større.

Importens sammensætning bliver derimod en del ændret. Nærings- og nydelsesmidler samt andre færdige forbrugsvarer, der i 1946 udfyldte 17,5 pct. af importværdien og i 1947 9 pct., udgjorde i det første halvaar af 1948 kun 5,6 pct.

Omvendt er der sket en stigning for den andel af importværdien, der

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

er gaaet til brændsel, raavarer til landbruget og faste kapitalgoder fra 30 pct. i 1946 til 39 pct. i 1947 og videre til 45 pct. i 1. halvaar af 1948. Man finder her i konkrete tal et udtryk for de resultater, der er opnaaet gennem den første handels- og importreguleringspolitik.

Landets *lagerbeholdninger* er heldigvis stigende. For 1946's vedkommende anslog man lagerstigningen til ca. 500 mill. kr. Dette var desværre betydeligt mindre end svarende til den udenlandske gældsstiftelse, der fandt sted samme aar, især til England. Det var heller ikke udelukkende saadanne varer, der var mest nødvendige for samfundets genopbygning, der blev indført paa kredit og lagt paa lager. Alene tekstilvarer udgjorde saaledes ca. 200 mill. kr. af lagerstigningen. Den del af den saakaldte valutapukkel, der gik til lagerforøgelse for vigtige raavarer, var saaledes meget begrænset. I 1947 udgjorde lagerforøgelsen kun 150 mill. kr., og for 1948 vil det formentlig, saavidt vi kan skønne i øjeblikket, lykkes os at tilvejebringe en lagerforøgelse paa ca. 200 mill. kr. Til gengæld falder forøgelsen i aar paa væsentligt vigtigere varer, saasom brændsel, træ og industrielle raavarer. Naar hensyn tages til sæsonsvingninger, er lagrene af raavarer i midten af 1948 som helhed bedre end paa noget tidligere tidspunkt. For at samfundsøkonomien kan fungere gnidningsløst og effektivt, er lagerbeholdningerne dog endnu langt fra tilfredsstillende. Hertil maatte der sikkert efter en skønsmæssig beregning gennemsnitlig kræves ca. dobbelt saa store beholdninger, som forefindes i øjeblikket. At naa dette hører da ogsaa til de maal, man maa tilstræbe at opfylde inden Marshallhjælpens ophør. Der kræves altsaa en fortsat agtpaagivenhed med hensyn til importens sammensætning og forbrugets forløb, for at en saadan lager-investering kan opnaas. — At hele den udenrigspolitiske situations usikkerhed maa pege stærkt i samme retning, kan der næppe herske tvivl om.«

Krag nævnede *industriproduktionens fortsatte fremgang*, den laa nu 20 pct. over 1938. Fremgangen gjorde sig nu stærkere end før gældende i produktionsmiddelindustrien, selv om visse luksusbetonede konsumvareindustrier ogsaa fortsat har stigning. Ogsaa *produktiviteten* var stigende, omend stadig ikke fuldt tilfredsstillende, og i dette problem skjulte sig i virkeligheden Danmarks valutaproblem paa længere sigt, fordi det afhænger af vor konkurrencedygtighed. Teknik og organisation er gaaet frem ude i verden, Danmark maa følge med, og hertil kræves, at vi faar de rigtige raastoffer, bedre brændsel, større lagre af halvfabrikata og reservedele og faar erstattet de udslidte, forældede maskiner med nye. Hertil kræves investering, og her er Marshall-hjælpen kommet os til undsætning. Men vi kan ikke slaa os til ro hermed, der maa ogsaa gøres en indsats af befolkningen og erhvervslivet, og vi maa ikke ved at lade produktionens vækst forsvinde i forbruget tabe genopbygningsmaalet af sigte.

Handelsministeren vilde ikke bestride, at der var noget rigtigt i, at den danske produktion kunde saneres ved konkurrencen fra en forøget færdigvareimport. En saadan var ogsaa planlagt, men man maatte træde *varsomt*.

Efter at landets valutastatus i 1946 og 1947 forringedes med næsten 1400 mill. kr. var situationen for 1. halvaar af 1948 nu den, at underskuddet paa betalingsbalancens løbende poster kun androg 27 mill. kr. Der var dog ikke grund til forhastet optimisme. Dollarunderskudet udgjorde stadig ca. 200 mill. kr., og den forøgede import i 2. halvaar vilde tvinge nettounderskudet i vejret. Der maatte regnes med et samlet underskud for hele aaret paa ca. 550 mill. kr. Dette er 300 mill. kr. mere end anslaaet i regeringens balanceplan, og denne forøgelse svarer nogenlunde til den Marshall-import, vi kan regne med at gennemføre i aar. Ministeren konkluderede sine bemærkninger herom i følgende:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

»Sandheden er altsaa den, at Danmark fortsat har et betydeligt valutaunderskud og en meget vanskelig dollarsituation. Marshall-hjælpen vil midlertidigt tage brodden af dollarproblemet. Men det forudsætter, at vi fortsat disponerer med største forsigtighed, og med mindre vi gennem vor hele økonomiske politik forbedrer vor produktionsevne og konkurrencedygtighed væsentligt, vil Marshallvarerne kun betyde en udsættelse af vanskelighederne, der saa vil melde sig med dobbelt kraft senere, naar hjælpen hører op, og tilbagebetalingen begynder, samtidig med at vi skal konkurrere i en genopbygget verden.

Det er paa denne baggrund, at de iøvrigt saa forstaaelige ønsker om større frihed for import og eksport maa ses.«

Handelsministeren fremhævede, at skridt, der vilde medføre en unødvendig forøgelse af dollarforbrug eller en uoverskuelig forøgelse af forbrugsvareimporten, bør undgaas. I samme retning maa det virke, at Danmarks samhandel med en række lande hviler paa tosidede handelsaftaler. »Dette udfra saa mange synspunkter beklagelige handelssystem maa forudsætte en dansk import- og eksportregulering for de handelspolitisk betydelige varer, idet man i modsat fald kan komme ud for, at vi til gengæld for vore vigtigste landbrugsvarer og andre vigtige eksportprodukter kun opnaar import af sekundær betydning.« Et forslag til friliste var dog udarbejdet.

Efter en omtale af arbejdet med frigivelsen af *eksporten*, hvor man maatte undtage varer af særlig handelspolitisk betydning, varer af stor forsyningsmæssig betydning og de fleste rationerede varer, udtalte handelsministeren:

»Men hensyn til *englandsgælden* maa Regeringen gøre følgende betragtning gældende. Selv efter de mest optimistiske vurderinger af de resultater, der i samarbejde med erhvervslivet og arbejderne kan naas i retning af produktionsforøgelse og øget konkurrencedygtighed, hvorved dollars enten kan spares eller tjenes hjem — tør man næppe forvente, at Danmark ved Marshall-periodens udløb kan have balance mellem dollarindtægter og dollarudgifter. Vi maa derfor paany rejse krav om, at et eventuelt overskud i europæisk valuta kan konverteres til dollars. Saadanne krav maa i første række rettes til vort hovedmarked, England. Det maa da være af væsentlig betydning, at vor gæld til dette land til den tid er bragt ud af verden. Heroverfor har man rejst det synspunkt, at man i en saa urolig tid hellere maa tage varer hjem til landet end betale gæld. Ved en korttidsbetragtning kan dette synspunkt tillægges nogen vægt. Det fremgaar da ogsaa af det, der her er sagt, at importen for de kommende maaneder er tilrettelagt, saaledes at englandsgælden atter vil stige. Paa længere sigt og med en fredsudvikling som forudsætning maa maalet imidlertid være et andet.«

Til slut advarede handelsministeren under hensyn til den udenrigspolitiske situation mod at fjerne lovens ekspropriationsparagraffer (der bl. a. giver ret til beslaglæggelse af livsnødvendige varer).

Statstjenestemændenes lønninger.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte i Folketinget den 19. oktober *forslag til lov om midlertidigt løntillæg til statens tjenestemænd m. fl.* Forslaget er et resultat af forhandlingerne den 14. oktober mellem finansministeren og de forhandlingsberettigede organisationer. Organisationernes krav om lønændring havde været stærkt afvigende, men det var lykkedes at finde den generalnævner, som forslaget er udtryk for, og som tjenestemændenes repræsentanter havde givet deres tilslutning.

Forslaget gaar i sine hovedtræk ud paa, at der for de to kalenderaar 1948 og 1949 tillægges tjenestemændene et midlertidigt løntillæg, der varierer fra 300 kr. til 480 kr. pr. aar, hvilket svarer til 2½ portion regule-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

ringstillæg. Reglerne for beregningen er den i tjenestemandsloven fastsatte, dog med den afvigelse, at ugifte over 40 aar oppebærer det fulde tillæg i stedet for 8/9. Endvidere foreslaas det, at der for den samme periode tillægges pensionisterne et midlertidigt tillæg svarende til halvdelen af det beløb, som foreslaas tillagt tjenestemændene, samt at der søges hjemmel til forhøjelse af honorarerne med 5 pct. til 45 pct.

For tjenestemænd fastsættes det midlertidige tillæg til følgende aarlige beløb:

Samlet aarlig pensionsgivende lønning	Gifte mænd og dermed ligestillede samt andre tjenestemænd over 40 aar	Alle øvrige tjenestemænd
under 1.500 kr.	20 pct.	13⅓ pct.
1.500— 4.499 kr.	300 kr.	200 kr.
4.500— 5.999 -	330 -	220 -
6.000— 7.499 -	360 -	240 -
7.500— 8.999 -	390 -	260 -
9.000—10.499 -	420 -	280 -
10.500—11.999 -	450 -	300 -
12.000 kr. og derover	480 -	320 -

Til pensionister og tjenestemænd paa ventepenge ydes tillægget med følgende aarlige beløb:

Pension (ventepenge)	Gifte mænd og dermed ligestillede samt andre pensionister over 40 aar	Alle øvrige pensionister
under 1.500 kr.	10 pct.	6⅔ pct.
1.500— 4.499 kr.	150 kr.	100 kr.
4.500— 5.999 -	165 -	110 -
6.000— 7.499 -	180 -	120 -
7.500— 8.999 -	195 -	130 -
9.000—10.499 -	210 -	140 -
10.500—11.999 -	225 -	150 -
12.000 kr. og derover	240 -	160 -

I bemærkningerne til forslaget og i finansminister *H. C. Hansens* forelæggelsestale er givet en række oplysninger om forudsætningerne for det foreslaaede løntillæg. Efter statistiske oplysninger og beregninger, der drager sammenligning paa den ene side mellem faglærte og ufaglærte arbejdere i industrifagene og paa den anden side tjenestemændenes lønninger sammenholdt med de almindelige tjenestemandsgoder som pension, løn under sygdom, betaling for skæve helligdage, fritagelse for bidrag til arbejdsløshedskasse, tilstaaelse af uniform og adgang til avancement, der alt kan skønnes at kunne beregnes til 20 procents forhøjelse af en beregnet løn, ses det, at tjenestemændene efter tjenestemandslovens revision i 1946 var fuldt ud paa højde med industriarbejderne lønmæssigt set. Den senere prisudvikling begrunder ikke særlige løntillæg. Derimod har industriarbejderne ved deres sidste overenskomstsituation opnaaet visse konjunkturforbedringer i deres lønninger, saaledes at der var opstaaet en forskydning i tjenestemændenes disfavør. Denne forskydning begrunder det foreslaaede tillæg.

Da som nævnt prisudviklingen ikke berettiger til ændringer, kan man ikke heri finde grundlag for en ændring i pensionisternes forhold. Da imidlertid tjenestemandsorganisationerne har lagt stor vægt paa, at ogsaa pensionisterne opnaaede et tillæg, er finansministeren gaaet med til at ansætte dette til halvdelen af det tillæg, som tjenestemændene opnaar.

Forslaget kom til 1. behandling i Folketinget den 20. oktober og gav

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

anledning til en meget skarp debat mellem paa den ene side Konservative og Kommunister og paa den anden side finansministeren.

Holger Eriksen (S.) komplimenterede finansministeren for, at der var opnaaet enighed med organisationerne om et rimeligt grundlag. Der er utilfredshed visse steder i tjenestemandskredse, men dette skyldes ikke mindst, at kommunerne giver større lønninger end staten. Før eller senere vil det blive nødvendigt, at koordinere statens og kommunernes lønninger. Han mente, at tjenestemændenes store flertal forstod rimeligheden i tillæggets størrelse. *V. Hauch* (V.) var betænkelig ved forslaget. Han fandt, at det fremmede inflationen, som han advarede imod. Dog vilde hans parti ikke gaa imod forslaget. *Carl Olsen* (K.) mente, at Rigsdagen sattes ud af kraft ved den af finansministeren sluttede overenskomst. Hans parti gjorde sig til talsmand for, at »guldsnorene« (de højstlønnede tjenestemænd) opnaaede en større forbedring end den, forslaget gav udtryk for. Han vilde forbeholde sig ret til at stille ændringsforslag. *Svend Jørgensen* (R.) sagde, at tjenestemændene havde vist et smukt eksempel paa samfundssind ved at godkende overenskomsten. Han gik ind for, at pensionisterne opnaaede større tillæg. *Alfred Jensen* (Km.) hævdede, at forslaget gav for lidt til tjenestemændene, hvorefter han indlod sig i en meget skarp kritik af pristalsberegningen. Iøvrigt hævdede han, at forslaget maatte danne grundlag for forbedringer ogsaa for alders- og invaliderentemodtagere og lønmodtagere i de frie erhverv. Ogsaa han bebudede ændringsforslag ved 2. behandling. *Ewald Kristensen* (Rf.) vilde have tjenestemændenes antal indskrænket, men anbefalede dog forslaget. Senere i debatten meldte *Aksel Møller* (K.) sig som forsvarer for de bedst lønnede tjenestemænd. *Finansministeren* svarede blandt andet, at naturligvis var Rigsdagen frit stillet over for de stillede forslag, men han maatte fremhæve, at forhandling mellem en kommende finansminister og tjenestemændenes organisationer vil blive umuliggjort, saafremt en indgaaet overenskomst ikke bliver respekteret af Rigsdagens partier. Saafremt der skulde ske ændringer for enkelte af tjenestemandsgrupperne, maatte hele tjenestemandsloven tages op til revision. Vi kan ikke give »guldsnorene« mere og lade postbude og lignende grupper med lav løn blive staaende.

Med hensyn til *Alfred Jensens* kritik af pristallet anbefalede *H. C. Hansen* ham at lade sin kritik gaa videre til Kommunisternes medlem af det nedsatte pristalsnævn (Alfred Jensen). Kommunisterne stiller krav om skattelettelser paa flere hundrede millioner kroner samtidig med, at de kræver større udgifter for staten, hvilket *H. C. Hansen* karakteriserede som demagogi.

Henvendt til *Aksel Møller* sagde H. C. Hansen, at *Aksel Møller* burde lade andre være ene om at føre en demagogisk politik. *Aksel Møller* svarede, at han vilde i sin politik over for tjenestemændene paa Frederiksberg søge at rette forholdene saaledes, at de højerelønnede tjenestemænd fik den løn, som de efter hans mening tilkom. *H. C. Hansen* svarede skarpt, at denne udtalelse vidnede om ringe forstaaelse af det fælles ansvar, og fra salen blev der fra flere sider raabt: »Hørt«.

Forslaget blev derefter sendt til lønningsudvalget.

Udbyttebegrænsning.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget den 21. oktober *forslag til lov om udbyttebegrænsning m. v.* Forslaget indfører det nye princip, som bl. a. er kendt i Sverige, at maksimumsudbyttet fastsættes til en vis procent af selskabets egenkapital. Under hensyn til, at Nationalbankens diskonto for tiden er 3,5 pct. og obligationsrenten 4,17 pct., har man foreslaaet, at udbyttet højst maa udgøre 4 pct. af egenkapitalen, men dog 6 pct. af den indbetalte aktiekapital. Denne bestemmelse betyder, at 325

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

selskaber, hvis forhold er undersøgt, i stedet for den beregnede gennemsnitlige procent paa 7,6 vilde have kunnet udbetale 8,9 pct. af aktiekapitalen, saafremt det nye princip havde været gældende i det forløbne regnskabsaar. Loven skal have gyldighed i to aar, og det foreslaas, at selskaberne ikke kan overføre beløb fra udbytteregulerings fonds eller lignende til supplering af overskudet. Det vil sige, at der kun kan udbetales overskud af det i det paagældende aar faktisk indtjente. Ifølge forslaget skal det være selskaberne tilladt med handelsministerens godkendelse at anvende konjunkturfonden til investeringsformaal, f. eks. indkøb af maskiner, ombygning og lignende, mens fonden ikke kan anvendes til supplering af udbyttet. Udbyttet vil kunne deklareres som procenter af den nominelle eller indbetalte aktiekapital, men ved offentliggørelse af udbyttet skal tillige angives, hvor stort udbyttet er, udtrykt i procenter af selskabets egenkapital.

Angaaende udbytteprocentens størrelse sagde handelsminister Krag ved forslagets forelæggelse bl. a.: »Det drejer sig jo her om at finde det rette standpunkt i forhold til flere modstridende betragtninger, f. eks. hensynet til at modvirke, at der unødigt pumpes købekraft ud i form af overdrevent høje udbytter, og paa den anden side nødvendigheden af at sikre, at det ogsaa fremover kan anses tiltrækkende at anbringe opsparet kapital i aktier, samt ønskeligheden af at modvirke eventuelle tendenser til at »slagte« de velkonsoliderede selskaber, hvilket samfundsøkonomisk vil være uønskeligt.« — »Det er imidlertid min overbevisning, at de foreslaaede 4 pct. gør ret og skel til alle sider.« I forslaget findes ikke bestemmelser om, hvordan et selskabs egenkapital skal beregnes, men i bemærkningerne til forslaget er nævnt, at egenkapitalen er summen af de paa vedkommende selskabs status opførte passivposter, bortset fra gældskonti og rene reguleringskonti saasom afskrivningskonti, med fradrag af eventuelle blandt aktiverne opførte underskudssaldi og beholdninger af egne aktier.

Folketingets spørgetime.

I Folketingets spørgetime den 20. oktober stilledes nogle spørgsmaal, som kan have almen interesse.

Soldaternes skattebetaling.

Den radikale *Svend Jørgensen* spurgte finansministeren, om denne vilde udvirke, at indkaldte værnepligtige fritages for betaling af statsskat og fælleskommunal skat i det tidsrum, indkaldelsen omfatter, og at den eventuelle skatteafskrivning foretages af kommunalbestyrelserne.

Finansministeren svarede, at man ikke generelt kunde gennemføre en regel om, at soldaterne ikke skulde svare statsskat og fælleskommunal skat, idet der meget vel kunde være tale om, at en indkaldt værnepligtig var sat i skat af formue eller af løbende indtægter. Dette sidste gjaldt f. eks. indkaldte tjenestemænd, der for giftes vedkommende oppebærer halvdelen af lønnen og for ugiftes vedkommende en fjerdedel. Med hensyn til kommunalbestyrelsens ret til at foretage udskrivningen var ministeren betænkelig, da man kunde komme ud for vilkaarlighed. Iøvrigt mente han, at spørgsmaal af denne art burde tages op til løsning sammen med en almindelig skattelovsrevision.

Skolebespisning.

Den konservative *Aksel Møller* spurgte handelsministeren, hvad han agtede at foretage sig for, at børn, som ikke er elever i de kommunale skoler og derfor er udelukket fra at deltage i skolebespisningen, kan faa en lempelse i rationeringen, svarende til, hvad der gives ved skolebespisningen.

Handelsministeren svarede, at de udfærdigede retningslinjer for til-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

deling af rationerede varer giver tildeling til hver skole, som etablerer skolebespisning. Der er altsaa i bestemmelserne intet til hinder for, at de af Aksel Møller omtalte skoler kan faa andel i den ekstra tildeling.

Aksel Møller spurgte endvidere socialministeren, om han agtede at stille forslag om, at skolebespisningen udvidedes til ogsaa at omfatte statsskolernes elever.

Socialministeren svarede, at forsorgslovens kapitel 20 om offentlig skolebespisning ikke indeholder nogen begrænsning med hensyn til, hvilke skoler, der kan give børnene mad, og der er derfor efter loven intet til hinder for, at skolebespisning ogsaa kan gives statsskolernes elever.

Som det fremgaar af spørgsmaalene, havde de en politisk tendens, men som det fremgaar af besvarelsen, var Aksel Møller ikke særlig heldig.

Kommunisterne — udenrigspolitik og forsvar.

Stillingen til Sovjetunionen er prøvestenen, sagde Aksel Larsen i sin tale den 18. september, og man maa lade kommunisterne, at de ikke har ladet offentligheden være i tvivl om, hvilken stilling de vil tage. Ved Folketingets behandling af indkvarteringsloven den 6. oktober stillede kommunisterne ganske umotiveret følgende dagsorden:

»Idet Folketinget udtaler, at landet maa sætte alt ind paa at sikre og bevare freden, opfordrer det Danmarks delegation paa FN's generalforsamling til at stemme for Sovjetunionens forslag om nedskæring af rustningerne og forbud mod atomvaaben — og fortsætter derefter behandlingen af den paa dagsordenen opførte sag.«

Afvisningen af forslaget faar i »Land og Folk«s leder den 15. oktober følgende kommentar, der viser, hvad ovenstaaende forslag skal bruges til:

»Saa skred man til afstemning, og den afslørede, hvad man ganske vist i forvejen havde grund til at formode. De forenede borgerlige-socialdemokratiske partier nedstemte den kommunistiske dagsorden. De bragte hermed til udtryk, at de ikke ønskede nedrustning og ikke ønskede menneskeheden sparet for atomkrigens rædsler. De gav ved deres afstemning udtryk for, at hensynet til Englands og Amerikas regering for dem vejer tungere end hensynet til freden og hensynet til Danmark.«

Men ikke nok med det. Ogsaa i Folketinget ønskede kommunisterne at slaa deres stilling fast. Ved indkvarteringslovens 3. behandling den 21. oktober erklærede *Alfred Jensen* paa partiets vegne følgende:

»Ved forskellige lejligheder har vi taget afstand fra den udenrigspolitik, regeringen fører. Vi har bl. a. ved behandlingen af Marshallplanen paapeget, at denne ikke stemmer med nationernes og fredens interesser. Der er heroverfor hævdet, at alle landets bestræbelser gaar ud paa at sikre det fredelige samarbejde mellem folkene. Ved at stemme vor dagsorden ned ved dette lovforslags første behandling har man imidlertid tilkendegivet, at man ikke ønsker at støtte stærke bestræbelser, der udfoldes for at bremse rustningerne og sikre freden. Saalænge man vender sig mod forslag om nedrustning af stormagtshærene og forbud mod atomvaaben, vil vi ikke stemme for militære bevillinger, det gælder ogsaa forslag af denne karakter. Vor stilling vil under disse omstændigheder være: ikke en øre til militæret.

Som det ses, lader kommunisterne deres politik ene være afhængig af, hvad der tjener Sovjetunionens interesser, mens Danmarks forsvar for dem er en underordnet sag.

Wright, Thomsen & Kier-sagen.

Folketinget behandlede den 21. oktober en forespørgsel fra kommunisterne af følgende ordlyd:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

»Agter justitsministeren at foranledige efterforskningen mod firmaet Wright, Thomsen & Kier genoptaget og fremmet mest muligt?«

Forespørgslen blev begrundet af *Aksel Larsen*, der bl. a. hævdede: Efterforskningen i værnemagersagen mod Wright, Thomsen & Kier blev i sin tid ikke tilendebragt, men var kun lige begyndt, da den blev foranlediget henlagt af rigsadvokaten. Der skulde være afsløret meget graverende forhold i sagen, nemlig overpriser paa 60—70 pct., færdiggørelse af visse arbejder i for hurtigt et tempo, og der skulde være udvist anstødeligt initiativ for at faa nye værnemagerarbejder paa Bornholm. Revisionen var udført under ubetryggende former, i hvilken forbindelse *Aksel Larsen* rettede voldsomme angreb mod statsautoriseret revisor Bøytler, der beskyldtes for at være specialist i at opstille forfalskede regnskaber og afgive bevidst urigtige revisionsberetninger. Endelig hævdede *Aksel Larsen*, at firmaet selv havde betalt revisionen, og at revisionshonoraret først var tilbagebetalt firmaet efter, at der var blevet røre om sagen. *Aksel Larsen* krævede en fornyet politimæssig efterforskning foretaget af folk, som var uafhængige af Rigsadvokaturen.

Hovedpunkterne i justitsminister Busch-Jensens besvarelse af forespørgslen var følgende: Revisor Bøytler havde igennem ca. 20 aar været benyttet af rigsadvokaten i de sager, han havde med at gøre, og der forelaa intet ufordelagtigt om ham, da han fik overdraget revisionen i Wright, Thomsen & Kier-sagen. Man havde i overensstemmelse med, hvad der f. eks. sker i prissager, bedt firmaet stille et depositum paa 70.000 kr. som sikkerhed for omkostningerne ved revisionen. Da sagen blev standset, havde rigsadvokaten først haft den opfattelse, at da firmaet selv havde begæret undersøgelsen foretaget, maatte det ogsaa betale revisionen. Imidlertid havde rigsadvokaten i september 1947 faaet besked paa at tilbagebetale beløbet, og naar det først var sket ca. et aar senere, skyldtes det alene en misforstaaelse. I de forskudsbetalinger, som var sket til revisor Bøytler, forelaa intet usædvanligt.

Med hensyn til selve sagens behandling oplyste justitsministeren, at den offentlige undersøgelse var sket paa foranledning af firmaet Wright, Thomsen & Kier selv ved en skrivelse af 28. maj 1945. Efter at undersøgelsen havde fundet sted, indstillede rigsadvokaten 27. november 1946 til Justitsministeriet, at sagen blev sluttet uden tiltale, idet den ikke antoges at kunne føres igennem til domfældelse. Rigsadvokaten havde anført, at der ikke ved den foretagne undersøgelse var konstateret utilbørlighedsmomenter af en saadan grovhed, at de kunde begrunde en straffe-retlig tiltale. Det var derimod konstateret, at der i flere tilfælde var indkøbt materialer til overpriser varierende fra 5 til 15 pct., undertiden noget mere. Sagen blev gennemgaaet i Justitsministeriet, der den 13. december 1946 tiltraadte rigsadvokatens indstilling. Dette var altsaa sket, medens Elmquist (V.) var minister. Senere var der rejst kritik af, at sagen var standset, og man havde navnlig hæftet sig ved overpriserne.

Om muligheden for at genoptage sagen forklarede ministeren, at retsplejeloven bestemmer, at anklagemyndighedens beslutning om at frafalde forfølgning af en straffesag er endelig, hvis ikke inden udløbet af to maaneder den overordnede myndighed beslutter, at forfølgningen skal fortsættes. Naar denne frist er udløbet, eller beslutningen som i denne sag er truffet af ministeriet, kan sagens behandling ikke *fortsættes*. Den kan derimod *genoptages*, hvis der er kommet nye beviser af vægt for dagen.

Disse regler gælder, naar der er rejst tiltale i en sag, men det er antaget i den juridiske teori og fastslaaet ved Højesterets praksis, at reglen finder tilsvarende anvendelse, ogsaa hvor sagen er sluttet uden at have været behandlet i retten, i hvert fald naar der er givet sigtede meddelelse om, at forfølgningen er standset. Det, det drejede sig om, var

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

derfor, om nye beviser forelaa. I anledning af den rejste kritik havde Justitsministeriet taget sagen op til overvejelse, og man havde valgt den vej at bede revisionsudvalget angaaende tyskerbetalingerne tage sig af den, dog saaledes at man ved forhandling havde opnaaet, at udvalget foranlediger Prisdirektoratet til at foretage en fuldstændig prisprøvelse af firmaets materialeindkøb. Før denne undersøgelses resultat forelaa, kunde der ikke foretages mere i sagen, og det vilde simpelthen være ulovligt forinden at foretage fornyet politimæssig efterforskning. Justitsministeren erklærede, at han lagde vægt paa, at sagen blev fremmet mest muligt. I et senere indlæg oplyste justitsministeren som svar paa Aksel Larsens paastand om, at efterforskningen lige var begyndt, da den blev standset, at der fra 13. september 1946 forelaa et brev fra daværende statsadvokat *Carl Madsen*, der havde med sagen at gøre, og i dette brev oplystes, at efterforskningen i det store og hele var afsluttet, men at der fremdeles resterede et betydeligt revisionsmæssigt arbejde. Dette arbejde maatte jo angaa priserne, og det var just disse prisspørgsmaal, som justitsministeren nu havde foranlediget nærmere undersøgt.

Som svar paa et indlæg fra *Bertel Dahlgaard* (R.) oplyste justitsministeren, at revisor Bøytlers forhold vilde blive nærmere undersøgt, og hvis de gav anledning dertil, vilde sag blive rejst mod revisoren.

Aksel Larsen var ikke tilfreds med ministerens svar og stillede forslag om en dagsorden, der krævede efterforskningen genoptaget. Efter at ministeren havde meddelt indholdet af Carl Madsens ovennævnte brev, syntes det, som Aksel Larsen blev usikker, og han stillede da det kompromisforslag, at man lod et udvalg se nærmere paa sagen. Da ingen af de andre partier fandt anledning til at gaa ind herpaa, opretholdt Aksel Larsen sin dagsorden, der imidlertid forkastedes med alle stemmer imod kommunisternes, idet alle de andre partier billigede ministerens fremgangsmaade.

I løbet af debatten udtalte *Bertel Dahlgaard* (R.), at det principielle spørgsmaal om en vis kontrol med anklagemyndighedens afgørelser med hensyn til tiltalefrafald burde optages til grundig overvejelse med det formaal at naa frem til en nyordning.

Forespørgsel om kommissionen til undersøgelse af Jørgen Lorentzens beskyldninger.

Folketinget behandlede den 21. oktober følgende forespørgsel af *Thisted Knudsen* (V.):

»Med hvilken begrundelse har justitsministeren nedsat en kommission til undersøgelse af rigtigheden af de af den dødsdømte Jørgen Lorentzen fremsatte beskyldninger mod en række danske personer?«

I sin begrundelse beklagede *Thisted Knudsen* dels, at retsopgøret efter besættelsestiden havde trukket saa længe ud, dels at man paa saa spinkelt et grundlag som den dødsdømte Jørgen Lorentzens beskyldninger havde nedsat en kommissionsdomstol.

I sit svar erklærede justitsministeren, at man i Danmark var længere fremme med retsopgøret, end man var i flere andre lande, som havde været i samme situation. Om selve den sag, forespørgslen drejede sig om, forklarede justitsministeren, at forskellige rygter dels fra dømte og tiltalte landsforrædere, dels fra folk, som allerede havde afsonet deres straf, var kommet til Justitsministeriets kundskab, og at rygterne gik ud paa, at der i tiden før den tyske kapitulation var knyttet forbindelser og indledet forhandlinger mellem paa den ene side højere officerer og politimænd og ledende politikere og paa den anden side organisationer for besættelsesmagten og ledere af Hipo-korpset og varulvebevægelsen. Forhandlingerne skulde tage sigte paa et nært samarbejde i den situation, som kunde opstaa ved et tysk sammenbrud. Der forelaa ikke for justits-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

ministeren nogen dokumentation for, at rygterne talte sandhed, men de var behændigt knyttet til forskellige faktiske forhold, og de vilde, hvis de fik lov til at leve deres liv uforstyrret, kunne slaa ud i en bølge af mistænkeliggørelse. Det var derfor nødvendigt at søge klarhed tilvejebragt om, hvad der laa til grund for rygterne. Naar man havde valgt at overlade undersøgelsen til en kommissionsdommer fremfor at lade politiet undersøge rygterne, skyldtes det, at rygterne tillagde visse politimænd en saadan rolle, at man ikke kunde værge sig imod, at en undersøgelse, der blev foretaget alene af politiet, og som kom til det resultat, at der ikke var noget grundlag for rygterne, vilde blive betragtet som utilfredsstillende. Mistænkeliggørelsen kunde da være fortsat, og det var derfor det rigtigste at gaa den vej, som ministeren havde valgt. Han lagde vægt paa, at undersøgelsen blev fremmet mest muligt, og han oplyste, at undersøgelsen var lagt i hænderne paa personer, som paa forhaand var hævet over mistanke for at ville lade sig paavirke af uvedkommende hensyn. Overfor en eventuel bebrejdelse for, at kommissionsdomstolen holdt møde for lukkede døre, erklærede ministeren, at dette spørgsmaal alene afgjordes af domstolen selv, og at ministeren ikke havde noget ansvar herfor. Det var hans agt, saa snart som muligt at gøre offentligheden bekendt med, hvad der fremkom ved undersøgelsen.

I sit svar opretholdt *Thisted Knudsen* beklagelsen af den valgte fremgangsmaade og betonede, at den stod for ministerens eget ansvar. Iøvrigt udtalte han bl. a., at han respekterede justitsministeren som en grundig og retsindig mand. Saavel den radikale *Bertel Dahlgaard* som den konservative *Aksel Møller* tilsluttede sig fuldtud den valgte fremgangsmaade, og *Aksel Møller* benyttede lejligheden til at redegøre for en samtale, han havde haft med den likviderede *Mogens Reholt*.

Folketinget sluttede behandlingen med enstemmigt at vedtage en dagsorden, som tog ministerens redegørelse til efterretning og henstillede til ham at fremme retsopgøret mest muligt. Kommunisterne afholdt sig fra at stemme med den begrundelse, at undersøgelsen foregik for lukkede døre.

Nationalbudgettet for aaret 1948 revideret.

Paa grundlag af erfaringerne om den økonomiske udvikling, som har fundet sted siden 15. maj 1948, hvor redaktionen af nationalbudgettet for 1948 blev afsluttet, er pr. 1. oktober 1948 gennemført en revision af nationalbudgettets tal. Samtidig er foretaget et par mindre rettelser i tallene for de to foregaaende aar, saaledes bl. a. i nationalproduktet ved pengeomsætning, skibsfart og husleje.

Den endelige Marshallhjælp for 1948 kendtes ikke ved nationalbudgettets opstilling, og endvidere var det i nationalbudgettet forudsat, at priserne i hele 1948 vilde ligge paa samme niveau som ved udgangen af 1947. Ved beregningen af landbrugets bidrag til bruttonationalproduktet var der dog taget hensyn til de ved englandsaftalen i februar og ved ændringerne i kornloven i maj d. a. stedfundne prisforhøjelser. Den foretagne revision af nationalbudgettets tal er nødvendiggjort af ændringer i disse forudsætninger, dels fordi Marshallhjælpen i 1948 nu forventes at ville blive betydelig større end forudsat ved opstillingen af nationalbudgettet, dels fordi der i de forløbne maaneder af 1948 har fundet visse prisstigninger sted. Iøvrigt har der ikke været anledning til at ændre de opstillede forudsætninger, saaledes synes bl. a. forudsætningen om normal høst at vilde holde stik.

Forskellen mellem de oprindelige og de reviderede budgettal for bruttonationalproduktet er, som det fremgaar af nedenstaaende tabel, ialt ca. 900 mill. kr.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Bruttonationalproduktet opdelt paa erhverv.

	Nationalbudgettets tal maj 1948 Mill. kr.	Reviderede tal 1. oktober 1948 Mill. kr.
Landbrug	2.903	2.983
Skovbrug	60	60
Gartneri, frugtavl, pelsdyravl, biavl m. v.	482	480
Fiskeri	126	123
Tørve- og brunkulsproduktion	168	168
Ialt	3.739	3.814
Industri	3.110	3.500
Haandværk	1.800	2.000
Bygge- og anlægsvirksomhed	864	920
Offentlige værker	249	267
Ialt	6.023	6.687
Engros- og detailhandel, brugsforeninger m. v.	2.300	2.400
Pengeomsætning	272	321
Hoteller og restauranter	300	316
Biografer, teatre m. v.	48	51
Ialt	2.920	3.088
Skibsfart	478	488
Landtransport og luftfart m. v.	860	866
Ialt	1.338	1.354
Husleje	822	803
Liberale erhverv	387	387
Husassistenter, rengøring	427	427
Ialt	814	814
Offentlige ydelser	1.300	1.300
Total	16.956	17.860

Landbrugets bidrag til bruttonationalproduktet er skønnet ca. 80 mill. kr. højere end i nationalbudgettet. Forøgelsen skyldes særlig en forventet produktionsstigning for ost, æg og sukkerroer. Paa den anden side regner man nu med en noget mindre produktion af kød, flæsk og kartofler.

For industri og haandværk har man skønnet stigninger paa henholdsvis 400 og 200 mill. kr. Ca. to trediedele heraf skyldes forøget produktion, særlig paa grund af Marshallhjælpen, og resten prisstigninger.

Stigningen i bygge- og anlægsvirksomheden paa ca. 50 mill. kr. og i handelen paa ca. 100 mill. kr. maa væsentligst tilskrives prisstigninger.

Forøgelsen for pengeomsætning og nedgangen i husleje beror paa rettelser, der ogsaa er foretaget i tallene for 1946 og 1947.

Ændringerne i nationalbudgettets øvrige hovedtal fremgaar af nedenstaaende tabel.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Nationalbudgettets hovedtal.

	Nationalbudgettets tal maj 1948	Reviderede tal pr. 1. oktober 1948
	Mill. kr.	Mill. kr.
1. Bruttonationalprodukt til kostpriser	16.956	17.860
2. Forbrugsafgifter	1.360	1.425
3. Pristilskud	300	300
4. Bruttonationalprodukt til markedspriser (1+2÷3)	18.016	18.985
5. Import af varer og tjenester	3.316	3.834
6. Eksport af varer og tjenester	3.116	3.312
7. Raadighedsbeløb (4+5÷6)	18.216	19.507
8. Heraf konsum	14.898	15.700
9. bruttoinvesteringer	3.318	3.800
10. Afskrivninger + vedligeholdelsesudgifter	2.102	2.300
11. Nettoinvesteringer (9÷10)	1.216	1.500
12. Underskud paa betalingsbalancens løbende poster bortset fra gaveydelser fra U. S. A.	262	400
13. Stigning i nationalformuen (11÷12)	954	1.100
14. Heraf dansk opsparing	954	900
15. Heraf gaveydelser fra U. S. A.	—	200

Forbrugsafgifterne skønnes nu at ville blive ca. 65 mill. kr. større end oprindelig anslaaet, medens pristilskudene fortsat anslaas til ca. 300 mill. kr.

Importen af varer og tjenester forventes hovedsagelig paa grund af Marshallhjælpen og det forøgede træk paa laanet i den internationale bank samt større fragtudgifter i forbindelse med den større import at ville blive ca. 500 mill. kr. større end oprindelig antaget. Eksporten af varer og tjenester anslaas samtidig ca. 200 mill. kr. højere, saaledes at raadighedsbeløbet — udover stigningen i bruttonationalproduktet — forventes forøget med ca. 300 mill. kr.

Den samlede stigning i raadighedsbeløbet ca. 1300 mill. kr. fordeler sig med ca. 800 mill. kr. paa konsumet og ca. 500 mill. kr. paa investeringerne. Disse stigninger er dels mængdestigninger, dels prisstigninger.

Det samlede underskud paa betalingsbalancens løbende poster anslaas nu til ca. 400 mill. kr. plus 200 mill. kr. som gaveydelse. Dette er ca. 350 mill. kr. mere end oprindelig anslaaet, hvilket hovedsagelig skyldes de forbedrede muligheder for at finansiere en forøget import.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

MAANEDENS POLITISKE DEBAT

Rigsdagsarbejdet begyndt.

Rigsdagen begyndte paany sit arbejde den 5. oktober, og den politiske debat i slutningen af september og første halvdel af oktober var naturligvis præget heraf. Diskussionens fremtrædende emner har været de fire spørgsmaal, som sandsynligvis vil præge vinterens rigsdagsarbejde, nemlig forfatningsspørgsmaalet, forsvarsspørgsmaalet, skatteproblemerne og den økonomiske politik, herunder spørgsmaalene om restriktionernes afskaffelse og om pengesaneringens mere eller mindre kraftige fortsættelse. Derudover har naturligvis ogsaa andre politiske og økonomiske problemer været draget frem, og regeringens muligheder for at klare vinteren igennem uden valg er blevet berørt af adskillige.

Trontalen og finanslovforelæggelsen — kommentarer.

I anledning af Rigsdagens aabning den 5. oktober, statsminister *Hans Hedtofts* trontale og finansminister *H. C. Hansens* tale ved finanslovens forelæggelse den 6. oktober fremsattes i pressen en række kommentarer.

»Social-Demokraten« fremhævede den 6. oktober især *Hedtofts* opfordring til samarbejde, og bladet pegede dernæst paa følgende hovedomraader i den arbejdsplan, trontalen indeholdt: forsvaret, forfatningen, skatterne og den almindelige økonomiske politik.

Radikale kommentarer.

Efter nogle polemiske udfald mod Venstre skrev »Politiken« 5. oktbr.:

»Hedtoft-Regeringen har til denne dag haft blide kaar, og den staar ved den nye rigsdagssamlings begyndelse adskilligt stærkere, end da den traadte til. Det skyldes dels ydre omstændigheder, som regeringen ikke kan tage æren for, dels den maade, hvorpaa ministeriet og dets enkelte medlemmer — stort set — har optraadt i det lille aarstid, der er gaaet siden skiftet.«

Af ydre omstændigheder fremhævede bladet den gode høst og Marshallhjælpen, og bladet skrev, at regeringen havde ydet sin gode medvirken til arbejdsfredens opretholdelse. Selv om ministeriet stod med gode kort paa haanden, kunde uvejrsskyer dog meget vel trække op. »Politiken« tænkte herved især paa spørgsmaalene om skatterne og restriktionerne. Naar *Hedtoft* talte om »krigsfødte« restriktioner, var det ikke sikkert, »at denne distinktion mellem »krigsfødte« og restriktioner af ældre dato vil blive anerkendt«. Bladet fortsatte:

»De Radikale staar paa det standpunkt, at erhvervslivet skal fritages for de flest mulige ledebaand, for at der kan komme fart i genopbygning og produktion, hvilket igen er forudsætningen for en højere levestandard for hele befolkningen. Et stort flertal i Rigsdagen vil have langt friere forhold for erhvervene, og det er ikke gjort med ophævelse af rationeringerne for franskbrød og tobak ...«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Tilsidst i artiklen fremhævedes, at den nuværende regering har et stort aktiv fremfor den forrige, nemlig dens vilje og evne til at forhandle sig til rette med partierne i Rigsdagen.

»Fyns Venstreblad« (R.) omtalte trontalen i en ledende artikel den 6. oktober. Bladet var tiltalt af opfordringen til samarbejde, men fandt dog iøvrigt, at *Hedtoft* ikke havde udtalt sig klart nok om forsvarsspørgsmaalet og forfatningsspørgsmaalet. Bladets omtale af restriktionerne laa paa linje med »Politiken«s citerede bemærkninger. »Fyns Venstreblad« var ked af, at skattekommissionen havde faaet bevilget endnu en rigsdagssamling, og udtalte haab om, at grundskyldskommissionen vilde arbejde med større fart end skattekommissionen.

Konservative kommentarer.

Af den konservative presses kommentarer kan bemærkes, at »Berlingske Tidende« 5. oktober skrev, at restriktionerne var et spørgsmaal, »som regeringen ikke kan skubbe fra sig eller udsætte, men som den med korteste frist maa føre frem til en løsning«. Dagen efter fandt bladet, at trontalen »i form og tone var skaaret til over forsoningens læst«, men at den paa afgørende punkter var »indhyllet i taagedannelser, som tilslører den kurs, regeringen vil følge«. Bladet var bekymret for regeringens hensigter baade med hensyn til restriktionerne og skatterne, og det understregede, at de nordiske militærforhandlinger snarest burde føres igennem.

»Fyens Stiftstidende« slog fast den 6. oktober, at trontalen var en appel til samarbejde, og at der virkelig ogsaa var en del i talen, som man godt kunde skabe samling om. »Afvikling af krigstidens restriktioner og rationeringer, ophævelser og lempelser af eksport- og importrestriktioner og genopbygning af Danmarks forsvar er opgaver, som skulde kunne samle et stort flertal paa tinge. Konservativ tilslutning skal i alt fald ikke komme til at mangle.« Artiklen slutter med at slaa fast, at *Hedtoft* »kender sin regerings vilkaar og hidtil har vist større talent end sin forgænger for at indrette sig derefter«. Dagen efter udtrykte bladet en vis bekymring for, at hensynet til visse kredse i Socialdemokratiet og til de Radikale samt de nordiske forhandlinger skulde virke forhalende paa løsning af forsvarsspørgsmaalet. Den 8. oktober udtrykte bladet bekymring over regeringens skatteplaner — paa linje med den almindelige konservative indstilling.

»Aarhus Stiftstidende« fandt den 6. oktober, at der var skjult adskilligt politisk sprængstof i trontalen, men bladet anerkendte saavel opfordringen til samarbejde som trontalens saglige tone. Det noterede, at den intet indeholdt om socialisering. »Dermed har statsministeren paa samme tid erkendt, at ministeriet er en mindretalsregering, og ydet et offer for samarbejdet.«

Venstres kommentarer.

Det var aabenbart, at trontalen og finanslovforelæggelsen ikke rigtigt gav venstrepressen holdepunkter for angreb paa regeringen, og man

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

foretrak derfor at betegne trontalen som »glat som en aal«, »uklar«, og at den »gik paa kattepoter«. Der blev gjort gældende, at fremskridtene i boligbyggeriet og den økonomiske politik ikke var den socialdemokratiske regerings fortjeneste, og adskillige venstreblade fastslog med en vis syrlighed, at det vigtigste for regeringen aabenbart var at blive siddende, og at den derfor optraadte saa lidt udfordrende som muligt.

Der var dog et par enkelte mindre afvigelser fra denne almindelige linje i Venstres presse. Saaledes mente »Fyns Tidende«, at Kommunisternes skatteagitation havde sat spor i trontalen, og »Aarhus Amtstidende« kastede sig den 7. oktober i ganske særlig grad over trontalens *form*. Der var ingenting ved den, den var »kedelig, langstrakt og monoton«. Der taltes endvidere om, at *Hedtoft* fra at være en »hysterisk, kværulerende oppositionsfører« var blevet en »huldsalig veltilfreds regeringschef«, og derefter fulgte et par bemærkninger, som maaske giver en hel del af forklaringen paa venstrepressens syrlige holdning:

»Tilfredsheden er saare forstaaelig; ministeriet har sandelig haft vinden med sig. Langt de sværeste tag var jo taget, før socialdemokraterne fik ansvaret. En bedre høst og en klækkelig Marshallhjælp føjede sig til. Endelig har socialdemokraterne haft det rasende held, at kommunisterne gjorde sig umulige og blev afsløret som agenter for Ruslands totalitære magtpolitik.«

Paa denne linje spandt bladet videre den følgende dag, hvor man bl. a. hævdede:

»Kun naive sjæle lader sig indbilde, at den nuværende regering styrer landet med stor dygtighed og økonomisk ansvarsbevidsthed, medens venstreregeringen lod staa til. Sandheden er, at det politiske arbejde for økonomisk sanering er gaaet i staa, og at fremdrift og selvhævdelse hemmes.

Sandheden er jo ogsaa, at Venstres regering blev styrtet, fordi den gjorde sin gerning dygtigt.« (!)

Kommunistisk inkonsekvens.

Endelig kan nævnes, at det kommunistiske »Land og Folk« i sin leder den 6. oktober udelukkende beskæftigede sig med skattespørgsmaalene og i den forbindelse hævdede, at trontalens ord herom var et *fremskridt*, og at dette fremskridt udelukkende var et resultat af den skattekampagne, der er i gang under kommunisternes førerskab! I overskriften over referatet af trontalen var »fremskridtet« dog ikke større end, at man skrev »Udenomssnak om skatterne«!

Forfatningsspørgsmaalet.

Foranlediget af statsminister *Hedtofts* ønske om at faa gang i forfatningskommissionens arbejde er der i forskellige blade fremsat betragtninger om forfatningsspørgsmaalet.

Den radikale presse, navnlig »Fyns Venstreblad«, har stadig slaaet paa, at man maatte prøve paa at faa en ny forfatning gennemført samtidig med grundlovens 100 aars jubilæum. Den konservative presse har nok givet udtryk for, at de Konservative er rede til at medvirke til en

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

ny grundlov, der bl. a. nedsætter valgretsalderen til 21 aar. Samtidig har den dog tilkendegivet to synspunkter, nemlig at man maatte have Venstre med, og at sagen ikke hastede. Opfattelsen har været den, at man meget vel kan forhandle sig til rette om den nye forfatnings udformning, men at dens bekræftelse gennem nye rigsdagsvalg og folkeafstemning burde udskydes indtil videre. Et særligt konservativt synspunkt hævdedes den 10. oktober af »Aalborg Stiftstidende«, som med udgangspunkt i Venstres fastholden af 25 aars valgretsalderen advarede de Konservative imod at gaa ind for dens sænkning. Vi citerer et par brudstykker af vedkommende artikel:

»Vi er imidlertid ikke sikre paa, at det partimæssigt er nogen klog stilling, at Det konservative Folkeparti overlader til Venstre at røgte konservative interesser.« »Fordi andre lande gaar langt ned i valgretsalder, behøver vi ikke at gøre det. Der er intet udemokratisk i en valgretsalder af 25 aar.« »Fastholder den konservative partiledelse 21 aars valgretten, opnaar den kun at reducere partiets indflydelse yderligere.«

Venstrebladet »Sorø Amtstidende« antydede 23. september, at Venstre vilde gaa med til nedsættelse af valgretsalderen til landstinget! Ligeledes gav bladet udtryk for, at Venstre kunde tænke sig at reducere landstingets indflydelse, saaledes at det kun kunde *udsætte* de love, som folketinget vedtager, men ikke hindre dem. Endelig gik bladet ind for valg i enkeltmandskredse, men lod dog den mulighed staa aaben, at man ved et flydende antal tillægsmandater altid kunde tilvejebringe en forholdsmæssig repræsentation for de forskellige anskuelser.

Paa denne artikel svarede »Demokraten« den 26. september i en af folketingsmand *Holger Eriksen* skrevet ledende artikel. Heri tilkendegaves, at hvis Venstre ikke vilde gaa med til nedsættelse af valgretsalderen til folketinget, »bliver der ingen bukser af det skind«. Endvidere vendte *Holger Eriksen* sig mod de anførte tanker om landstinget, idet han trøstede sig med, at Venstre nok vilde være parat til at godkende formlen: eet vælgerkorps — een valgdag. Ogsaa tanken om enkeltmandskredse argumenterede *Holger Eriksen* imod. Forslaget om en ordning med enkeltmandskredse og et flydende antal tillægsmandater fandt han dog værende af »en saadan karakter, at det kan drøftes, og det kan vel sluges, hvis det skal være betingelsen for at faa den moderniserede forfatning, vi trænger til.«

Udenrigsministeren i FN.

Udenrigsminister *Gustav Rasmussen* talte den 24. september paa FN's generalforsamling. I den første del af talen udtrykte han Danmarks holdning overfor Marshall-samarbejdet og et ønske om, at De forenede Nationer ikke vilde forsømme bestræbelserne for at udvikle handelen mellem Øst og Vest. I talens næste afsnit omtalte han de tyske flygtninge i Danmark, og endelig redegjorde han i talens sidste hovedafsnit for Danmarks syn paa forskellige spørgsmaal vedrørende Sydslesvig. Han pegede paa den meget store belastning for Sydslesvig, som udgjordes af flygtninge-ophobningen i denne landsdel. Den er en ulykke saavel for

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

beboerne som for flygtningene selv og ødelæggende for landsdelens økonomi. Flygtningenes ophold fremkaldte social og politisk uro og ændrede befolkningens sammensætning totalt til skade for det danske element. Udenrigsminister *Gustav Rasmussen* sluttede sin omtale af Sydslesvig-spørgsmaalet med følgende:

»Men videre betyder flygtningeophobningen i Sydslesvig en potentiel trusel mod den danske grænses fremtidige sikkerhed. Omend grænsen ikke i øjeblikket er i fare, er der grund til at frygte, at den store forøgelse af grænseegnenes befolkning med tyske elementer i fremtiden vil afgive en gunstig jordbund for tysk ekspansionistisk propaganda og politik. Et af tyske flygtninge overbefolket Sydslesvig kan ikke undgaa at fremkalde et uønskeligt og farligt spændingsforhold ved grænsen. Det er af afgørende betydning for Danmark at søge en saadan udvikling undgaaet.

Den danske regering er meget vel klar over de store vanskeligheder, der er forbundet med problemets løsning, og paaskønner de bestræbelser, besættelsesmagterne i Tyskland hidtil har udfoldet for at naa til en mere ligelig fordeling af flygtningene inden for Tysklands grænser.

Idet jeg understreger spørgsmaalets overordentlig store betydning for Danmarks fremtid, vil jeg saa indtrængende, som jeg formaar det, henlede opmærksomheden paa, at det maa være en fælles-europæisk interesse, at der ikke skabes nye spændingsforhold ved Tysklands grænser.«

Ingen ny regeringskurs i Sydslesvig-spørgsmaalet.

Udenrigsminister Gustav Rasmussen blev under sin hjemrejse fra Paris interview'et af en korrespondent til »Die Welt« (Hamborg), der bl. a. spurgte, om Gustav Rasmussens tale i Paris skulde forstaas som en bebudelse af en ny dansk politik i Sydslesvig-spørgsmaalet. Hertil svarede Gustav Rasmussen ifølge et Ritzau-telegram, offentliggjort den 9. oktober, at den danske regering ingenlunde tænkte paa at indtage et nyt standpunkt i dette spørgsmaal.

Intet Vestunions-tilbud til Danmark.

I anledning af en fransk bladmands skriverier om, at den amerikanske udenrigsminister *Marshall* under sin samtale med udenrigsminister *Gustav Rasmussen* i Paris i begyndelsen af oktober skulde have tilbudt Danmark at tiltræde Vestunionen, udtalte Gustav Rasmussen til de franske journalister følgende (her gengivet efter »Social-Demokraten« 8. oktober): »Der er ikke fremsat noget tilbud. Hvad er det forøvrigt for en Vestunion, han taler om? Hvorledes kan den amerikanske udenrigsminister indbyde nogen til at deltage i Bruxelles-magternes Vestunion, hvis det er den, han mener, og andet foreligger jo ikke i øjeblikket.«

Forsvarsspørgsmaalet — den militære sagkundskabs uenighed.

I anledning af, at der i den københavnske presse bragtes forlydender om, at den militære sagkundskab i forsvarskommissionen var uenig om linjerne for forsvarets opbygning, og at man navnlig fra hærens side ikke kunde tage ansvaret for en ordning indenfor en finansiel ramme af 242 mill. kr. aarligt, fremkom et par interessante kommentarer.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

»Sorø Amtstidende« (V.) behandlede spørgsmaalet den 2. oktober i en ledende artikel, som sluttede saaledes:

»Regeringen ved, at den kan regne med fuldt loyalt medarbejderskab fra et aldeles overvældende flertal paa Rigsdagen til denne sags løsning, og sagkundskaben burde vide, at dens muligheder ligger indenfor, hvad dette flertal kan enes om. De eneste, der kan tænkes at sætte denne principielle enighed paa spil, er i virkeligheden de militære sagkyndige, og disse linjer er derfor ment som en advarsel til dem. De har selv givet anledning til den ved deres upaakrævede proklamationer om, at de »ikke kan tage ansvaret« for det foreløbig udarbejdede projekt.

Vi kan ikke forhindre dem i at fremkomme med eller lade saadanne meddelelser sive ud, men vi kan forsikre dem, at de kun kan gøre den sag, de mener at tjene, skade derved.«

Samme emne behandledes i »Aalborg Stiftstidende« (den 3. oktober), som sluttede en ledende artikel herom paa følgende maade:

»Det er meget nedslaaende, at der nu, da der er tilvejebragt forudsætninger for politisk enighed for opbygningen af et forsvar, skal fortsættes med disse ogsaa fra tidligere tid saa velkendte stridigheder mellem eksperterne. De har i tidens løb skadet forsvarssagen meget, fordi forsvarets modstandere behændigt udnyttede denne strid paa deres egen maade. Det gaar i denne sag som i saa mange andre, at det bedste er det næstbedstes værste fjende. Af idealistiske grunde mener man ikke at kunne give køb, og saa naas der slet ingen ting.

Det er uforsvarligt, at vi i en saa alvorlig udenrigspolitisk situation ikke kan tale os til rette, men skal dulre videre paa bemyndigelseslove og improvisationer uden plan. De herrer eksperter maa se at finde hinanden.«

Tonen i hæren.

»Nationaltidende« bragte den 29. september en ledende artikel om tonen i hæren. Heri nævntes, at faderen til en ung mand overfor bladet havde udtrykt sin forbavselse over det sprog, den unge mand havde mødt i hæren. Han havde sagt tak, da han blev tildelt nattegn, hvorpaa han havde modtaget det svar, at i hæren var der ikke noget, som hed tak, men derimod *javel*, hvorefter nattegnet blev taget fra ham. Endvidere var en anden ung mand kommet til at sige »bøsse« om sit gevær, hvorefter han skulde skrive 200 gange: »Mit gevær er ingen bøsse«. Hertil føjede bladet saa denne advarsel:

»Det var en forsvarsven, som bad os gøre opmærksom paa dette forhold ud fra den betragtning, at hvis saadanne eksempler stadig forekommer, vil det blive vanskeligt at skabe den rette forstaaelse ikke blot mellem hæren og hjemmene, men ogsaa for det forsvar, som vi nu skal til at bygge op. Det er en nødvendighed for en lykkelig genopbygning af vort værn, at tonen i hæren overalt bliver saadan, at hjemmene med tryghed kan vide deres sønner i dens varetægt. Det blev lovet saa smukt ved befrielsen, at nu skulde de unges forsvarsvilje ikke blive udsat for skuffelser. Det løfte maa ikke brydes af enkelte befalingsmænd, som misforstaar deres opgave.«

Gallup om folkevæbning, nordisk forsvarsforbund og Vestunion.

En af nogle jyske modstandsfolk foranlediget gallupundersøgelse viste, at 69 pct. af de adspurgte havde svaret ja paa spørgsmaalet: »Mener De,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

at vi her i landet skal have et forsvar?«, 21 pct. havde svaret nej og 10 pct. havde svaret »Ved ikke«. Endvidere havde man spurgt om stillingen til den tanke, at *alle* borgere skulde have vaaben hjemme — altsaa en endnu mere omfattende folkevæbning end hjemmeværnet. 32 pct. havde udtalt sig herfor, 57 pct. imod, medens 11 pct. ikke kunde tage stilling. Endelig havde 72 pct. tilsluttet sig tanken om et forsvarsforbund med Norge og Sverige, medens 13 pct. gik imod og 15 pct. ikke kunde tage stilling. Resultatet af undersøgelsen blev meddelt i dagspressen omkring 8. oktober.

Den 9. oktober meddelte dagspressen resultatet af en anden gallup-undersøgelse vedrørende Danmarks eventuelle tilslutning til et vestligt forsvarsforbund. 45 pct. havde tilsluttet sig tanken, medens 30 pct. gik imod og 25 pct. ikke kunde tage stilling. Partimæssigt fordelte svarene sig saaledes:

Tilslutning til vestligt forsvarsforbund:

	Ja	Nej	Ved ikke
	%	%	%
Socialdemokrater	45	31	24
Radikale	39	46	15
Konservative	71	13	16
Venstre	54	21	25
Retsforbundet	48	37	15
Kommunister	—	86	14

Illegale grupper.

I anledning af den illegale gruppedannelse, som finder sted forskellige steder i landet, udtalte forretningsføreren for hjemmeværnenes landsforbund *Anker Olesen* ifølge Ritzaus bureau ved et møde i Aalborg den 26. september følgende:

»Jeg vil kraftigt understrege, at det er taabeligt, at der finder rekruttering sted til illegale grupper i en »legal tid«. Først den dag situationen er der, kan en mand afgøre, om han kan og tør gaa ind i en partisankamp, men at lege Gøngehøvding i dag rummer en fare for den legale kamp, vi først skal føre. Samtidig maa I ogsaa huske, at der er andre øjne i landet end vore«.

Det kan nævnes, at den konservative »Fyens Stiftstidende« den 29. september erklærede sig enig med Anker Olesen.

Udtalelser af Himmelstrup og Thorkil Kristensen.

Venstre-folketingsmanden *Himmelstrup* talte den 25. september i Fakse. Nogle af hans udtalelser referedes saaledes i »Sydsjællands Social-Demokrat«.

»Efter noge polemiske bemærkninger om Socialdemokratiets politik som opposition og regeringsparti, erklærede Himmelstrup, at der ikke forelaa nogen akut politisk situation, som krævede valg, og han troede ikke — som hans partifælle og gruppeformand Edv. Sørensen — at der kunde fremkaldes en valgsituation paa vareforsyningsloven. Vi kan nem-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

lig ikke slippe reguleringerne paa udenrigshandelen foreløbig. Derimod kan der maaske fremkaldes valg paa skattespørgsmaalet, hvor der skulde kunne blive en samlet borgerlig opmarch mod regeringens forslag, specielt imod ophævelse af retten til at fradrage betalt skat. —

Det, som fhv. finansminister Thorkil Kristensen er gaaet med til i professorudvalget, er jo i virkeligheden nogle socialdemokratiske skrivebordsteorier, formuleret af socialdemokratiske embedsmænd.

Venstres nye program er kun en oppudsning af det gamle. Det er nogle nye gesimser paa et gammelt hus, og jeg synes ikke om alle disse gesimser«.

Den 2. oktober talte *Thorkil Kristensen* i Grenaa. »Aarhus Amtstidende«, refererede nogle af hans udtalelser saaledes:

»Om den kommende rigsdagssamling udtalte Thorkil Kristensen, at den sikkert vil blive meget lig den sidste. Jeg tror ikke, sagde han, at der bliver nogen forandring i den politiske konstellation, med mindre begivenheder i udlandet, slaar alle beregninger over ende. Der har været talt om valg, men der er ikke særlig grund til at vente det i den nærmeste tid. Det er ikke sundt for det politiske liv at holde valg hvert andet aar. Jeg tror heller ikke, at forholdene vil blive synderligt anderledes. Skulde vi danne en liberal flertalsregering, maatte vi have Retsforbundet med, men det er situationen næppe moden til«.

Skattespørgsmaalet.

Diskussionen om skatterne var fortsat meget livlig, men bevægede sig i det store og hele ad de kendte baner. Dog syntes man at kunne spore en vis afsvækkelse i modstanden i den radikale presse mod ophævelse af skattefradragsreglen. Herom nedenfor. I hele den borgerlige presse blev der stadig slaaet stærkt paa nødvendigheden af at bringe de offentlige udgifter ned, uden at der blev ydet bidrag af betydning til paavisning af, hvor en saadan besparelse kunde finde sted. Den konservative presse fik dog et vist holdepunkt, da den konservative ordfører, Aksel Møller, ved behandlingen af forslaget om tilskud til forbrugspriserne paa mælk og flæsk rejste tanken om at afskaffe disse og andre tilskud til levnedsmidler mod at indføre en ordning med børnetilskud m. v. Han anslog, at der derved kunde spares 100 mill. kr. aarlig for statskassen. Hvad forhandlingerne om denne lovgivning kan føre til, er det umuligt paa forhaand at sige, men i Aksel Møllers udformning maa man regne med, at den nævnte besparelse skal betales bl. a. af mindrebemidlede familier uden børn i form af højere levnedsmiddelpriser, og det er jo dog et spørgsmaal, om man vil foretrække en saadan fremgangsmaade, hvis de eventuelle skattelettelser til gengæld skal komme de store skatteydere til gode.

Fra *skattekommissionen* blev et foreløbigt udkast til betænkning sendt til diskussion i partiernes rigsdagsgrupper i dagene omkring den 7. oktober. Nogle af udkastets forslag og oplysninger fandt vej til pressen og affødte forskellige kommentarer. Da partierne imidlertid endnu ikke har taget stilling til udkastets forslag, saaledes heller ikke Socialdemokratiet, finder vi ingen anledning til her at komme ind paa disse spørgsmaal bortset fra den andetsteds i »Noterne« gengivne argumentation for skattefradragsreglens ophævelse. Kun skal lige nævnes, at blandt de forslag, der af embedsmændene er fremsat i skattekommissionen, var ogsaa et forslag om at gøre en større del af provins-rigsdagsmændenes vederlag skatte-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

frit. Dette forslag blev straks afvist af den socialdemokratiske rigsdagsgruppe og er ogsaa senere afvist af samtlige andre rigsdagsgrupper.

Det kan iøvrigt vedrørende udkastet i skattekommissionen nævnes, at formanden for Venstres rigsdagsgruppe, *Edvard Sørensen,* til »København« den 9. oktober fremsatte nogle udtalelser herom, hvori han bl. a. gjorde gældende, at udkastet kun omfattede en del af de problemer, som skattekommissionen har til opgave at behandle. I fortsættelse heraf sagde han:

»Jer er betænkelig ved den stykkevise aflevering til Regeringen, fordi det lader til, at Regeringen lader sig friste til at tage enkelte ting ud af betænkningen og gøre det til lov. I betragtning af, at det hele vil være færdigt om et aarstid, er det efter min opfattelse meget uklogt at pille enkelte ting ud til særskilt gennemførelse. Det vil lægge gift for muligheden for at faa en god samlet lovgivning ud af det.«

Denne betragtning, som en række venstreblade tilsluttede sig, tyder altsaa paa, at Venstre overhovedet er utilbøjelig til at ville foretage skatteændringer i den indledede rigsdagssamling.

I den radikale provinspresse har cand. polit. *Lauge Dahlgaard* skrevet en artikel (her fra »Middelfart Venstreblad« 8. oktober), hvori han konkluderer nogle betragtninger om skattefradragsreglen i følgende:

»Naar hele det vanskelige spørgsmaal om en eventuel ændring af skattefradragsreglen kommer til behandling i Rigsdagen til efteraaret, bliver en af de muligheder, der maa overvejes, derfor ganske givet den: at ophæve retten til at fradrage *statsskatterne* i den skattepligtige indkomst, men samtidig *bevare fradragsretten for de kommunale skatters vedkommende.*«

Det kan nævnes, at »Middelfart Venstreblad« selv i en senere artikel tog afstand fra *Lauge Dahlgaard* og helt og fuldt gik ind for bevarelsen af skattefradragsreglen, medens en lignende afstandtagen vistnok ikke har fundet sted i den øvrige radikale presse.

I en artikel i »Politiken« den 25. oktober gik professor *Kjeld Philip* ind for, at skattefradragsreglen ophæves for saa vidt angaar den betalte *statsskat,* medens *kommuneskatten* fortsat bør kunne trækkes fra. Som begrundelse anførte han bl. a., at den mand, som bor i en skattemæssigt *dyr* kommune, har færre penge at leve for end den, der bor i en billig kommune. Hans skatteevne er mindre. Dette forhold kan reguleres, hvis retten til at fradrage kommuneskatten bevares. Iøvrigt har man en saadan ordning bl. a. i Sverige og USA.

Ved en pressesammenkomst den 12. oktober meddelte administrationschef *T. Cramer,* at hans indsamling af underskrifter paa en skatteprotest — en indsamling der bl. a. har fundet sted paa lister hos de københavnske tobakshandlere — kun havde samlet 20.064 underskrifter. Der var blevet udsendt 1250 lister til tobakshandlerne, men kun 345 var kommet tilbage, og han anførte selv, at en ledende artikel i »Social-Demokraten« skulde have gjort tobakshandlerne bange for at deltage i aktionen! Det magre resultat gør det berettiget at betegne hele aktionen som en oplagt fiasko.

Et radikalt standpunkt til børnetilskudene.

Den 14. oktober bragte »Skive Folkeblad« en ledende artikel, som beskæftigede sig med den af finansministeren rejste tanke om indførelse af

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

børnetilskud i stedet for børnefradrag i den skattepligtige indkomst. Artiklen gav tilslutning til tanken om børnetilskud og beskæftigede sig bl. a. med spørgsmaalet om, hvor store tilskudene burde være. Herunder hed det, at »det bør vel være klart, at under 200 kr. pr. barn kan man ikke gerne gaa herhjemme.« I artiklen hed det videre, at en saadan ordning vilde medføre en merudgift for staten paa ca. 100 mill. kr., men artiklen maatte forstaas saaledes, at den samfundsmæssige solidaritet maatte kunne bære dette. I artiklen gik man iøvrigt ind for den tanke, at der burde gives børnetilskud helt op til børnenes 18. aar, forsaavidt de pangældende gennemgaar en uddannelse.

Venstre-surhed over konservativt forslag.

Det konservative forslag om en afviklingskommission vedrørende de økonomiske love (som omtales nærmere under lovgivningsarbejdet) vakte nogen surhed i venstrepressen. Saaledes skrev »København« den 13. oktober under overskriften »En daarlig idé« bl. a., at forslaget var udtryk for større politisk ivrighed end for omtanke. Bladet var bange for, at nedsættelsen af en saadan kommission vilde forhale restriktionernes ophævelse, og det mente, at man hellere burde lade Rigsdagens vareforsyningsudvalg arbejde med disse spørgsmaal. Lignende synspunkter fandt udtryk i andre venstreblade.

Kommentarer til de nordiske forsvarsforhandlinger.

Under lovgivningsarbejdet er nævnt igangsættelsen af de nordiske forsvarsforhandlinger. Hertil er knyttet forskellige kommentarer i pressen. I anledning af forskellige spekulationer i den udenlandske presse om betydningen af de indledede forhandlinger skrev »Social-Demokraten« den 15. oktober bl. a.:

»Det er fri spekulation, naar f. eks. Reuters udenrigspolitiske medarbejder om baggrunden for konferencen bl. a. skriver: at »spændingen i den internationale situation vil fremskynde de nordiske landes beslutning om at slutte sig til vestmagternes forsvars-forberedelser«, og at der alvorligt maa regnes med den mulighed, at »Danmark og Norge træffer deres afgørelser paa egen haand«, medens Sverige fastholder sin neutralitets-politik.

Der kan overfor disse og lignende spekulationer være grund til at fastslaa, at Skandinaviens forhold til vestmagternes forsvarssamarbejde ikke for øjeblikket er aktuelt — heller ikke aktualiseret fra vestmagternes side — og det staar ikke paa dagsordenen for Oslo-mødet.«

I en senere artikel den 17. oktober fremhævede »Social-Demokraten«, at profetierne om, at det vilde være vanskeligt at udarbejde direktiver for forsvarskomiteen, var blevet gjort til skamme, og bladet betragtede det som et betydningsfuldt foreløbigt resultat, at komiteen allerede var kommet i gang med sit arbejde.

»Land og Folk« har naturligvis paa fuldkommen hysterisk maade raset mod det indledede samarbejde, blandt andet i en ledende artikel den 17. oktober, hvor det saaledes hed, at man havde til hensigt at gøre Danmark til en stødkile for det krigsgale Amerika! Noget nyt i de kommunistiske betragtninger forelaa dog ikke, men de er, som man kunde vente, udnyttet i russisk presse og russisk radio. I saa henseende fortsætter sammenspillet paa upaaklagelig vis!

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

»Berlingske Tidende« beskæftigede sig den 18. oktober blandt andet med den russiske og kommunistiske reaktion paa meddelelsen om Oslomødet. »Berlingske Tidende« sluttede med følgende bemærkninger:

»Ingen kan vide, hvilke linier den videre udbygning af de europæiske alliancesystemer vil følge, og hvad Norden angaar, er det en kendt sag, at der mellem landene indbyrdes er delte meninger om vor placering i disse systemer, selv om der ingen tvivl kan herske om vor ideologiske placering. Nordens første opgave er at klare sig sine egne forsvarspolitiske problemer. En saadan klaring er en nødvendighed — ikke blot af hensyn til, om det samlede nordiske forsvar, der ligger saa vide kredse paa hjerte, vil vise sig muligt, men ogsaa af hensyn til, at undersøgelsernes resultat vil være afgørende for de retningslinier, hvorefter de enkelte landes forsvarsvæsen skal bygges op. Dette sidste gælder ikke mindst for Danmarks vedkommende. Den endelige fastlæggelse af de principper, der skal ligge til grund for vort fremtidige forsvar, kan ikke finde sted, før den skandinaviske forsvarskomité har endt sit arbejde.

Det maa da hilses med tilfredshed, at den nu er traadt sammen og ufortøvet har paabegyndt sine undersøgelser.«

Venstrebladet »Fyns Tidende« hilste den 17. oktober under overskriften »Godt budskab fra Oslo« med glæde dannelsen af Den skandinaviske Forsvarskomité og udtrykte tilfredshed med, at den skulde arbejde hurtigt.

Forsvarsministeren om arbejderbevægelsen og forsvaret.

Forsvarsminister *Rasmus Hansen* talte den 18. oktober for de socialdemokratiske foreninger i Odense. Efter at have redegjort for omkostningerne ved den mest nødtørftige materialeanskaffelse til forsvaret, grænsebevogtningen, styrken paa Bornholm m. v. udtalte han ifølge »Fyns Social-Demokrat« bl. a.:

»Tyskl̈andsbrigaden anser mange for en unødvendig luksus for et land som Danmark. Lad mig hertil blot sige dette: Efter de allieredes krigsindsats følt vi os i taknemmelighedsgæld til de lande og de tropper, der ofrede alt for en sag, der ogsaa var vor, og som ofrede langt mere end vi. For at aflaste allierede tropper tilbød vi at sende en besættelsesstyrke til Tyskland, og efter nærmere forhandlinger indgik vi paa at sende 4000 mand i 2 aar. Naar vi tager i betragtning, hvad vore befriere har ofret, kan vi næppe være bekendt at kværulere over denne anerkendelse af vor taknemlighedsgæld ..

Alle de her anførte grunde taler for vort militærbudgets berettigelse, men naar vi nu vender os til spørgsmaalet om dækning for udgifterne, melder sig et nyt problem. Fra venstres side har man saaledes foreslaaet at skaffe dækning for de militære foranstaltninger gennem indirekte skatter.

Fra regeringens side kan vi imidlertid ikke se, at disse udgifter saaledes fortrinsvis bør væltes over paa den ubemidlede del af befolkningen, og saavidt vi formaar, vil vi skaffe dækning paa en mere ligelig maade, saa de, der har bedst raad, slipper billigst ..

Allerede 3 aar efter den anden verdenskrigs afslutning tales der nu om faren for en tredie verdenskrig. Det er naturligt, at ønsket om at undgaa en katastrofe har affødt diskussioner ogsaa mellem de lande indbyrdes, hvor arbejderregeringerne kan arbejde parlamentarisk frit. Et kærnepunkt i disse diskussioner er en erkendelse af det faktum, at Hitler i høj grad tog sine modstanderes mangelfulde krigsberedskab i betragtning, og man finder det tilstrækkeligt underbygget at antage, at netop dette, at Hitler kunne faa saa let et udspil, var en væsentlig medvirkende aarsag til, at hans krigsmaskine tromlede ud over Europa.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Man ønsker ikke, at noget lignende skal gentage sig fra anden totalitær side, og arbejderbevægelserne ud over det Europa, hvor saa mange lande nu har arbejderregeringer, har erkendt, at netop arbejderbevægelserne — omend ud fra ideologiske synspunkter — har et meget væsentligt ansvar for, at Hitler turde begynde krig. Ikke mindst arbejderbevægelsen var skyld i, at demokratierne stod uden effektivt forsvar, da Hitler slog til. I dag staar vi da overfor at maatte erkende, at saafremt de truede lande havde haft et stærkere militær og et mere intimt samarbejde, ville det sandsynligvis have ændret udviklingen efter 1938, og dette synspunkt har i dag slaaet rod i arbejderbevægelsen i den endnu frie del af Europa. Vi kan ikke — selvom vi ikke synes om det — komme uden om at den frihed, vi nyder nu igen, blev vundet med vaaben. Det er ideologisk beklageligt — men det er sandt!«

Rundbordskonferencen om Sydslesvig.

Den 18. oktober paabegyndtes i London en »rundbordskonference« om Sydslesvig mellem danske og engelske forhandlere. Den 23. oktober om aftenen sluttede konferencen med udsendelsen af et fælles kommuniké, hvori det konstateres, at møderne »resulterede i en nyttig og omfattende udveksling af synspunkter, der dækkede alle de af den danske delegation fremførte hovedpunkter. Herunder blev spørgsmaalet om den urimeligt store flygtningebyrde i Sydslesvig fuldt gennemdrøftet, og de britiske repræsentanter afgav forsikring om, at det britiske udenrigsministerium vilde foretage aktive undersøgelser vedrørende muligheden af at sikre den rimelige fordeling af flygtningene i Tyskland.«

Den danske delegation havde fremhævet betydningen af at sikre den dansksindede befolknings rettigheder. »Den britiske regerings repræsentanter var enige i, at dette spørgsmaal er kernen i det sydslesvigske problem og gav tilsagn om i samraad med alle direkte interesserede parter snarest at overveje praktiske forslag, der kunde føre til dets løsning.«

I nogle kommentarer til kommunikeet fremhævede udenrigsminister *Gustav Rasmussen*, at man var naaet længere, end vi var, da forhandlingerne begyndte, og at det var udtryk for »en ny udvikling«. (Social-Demokraten 24/10). Nogle danske korrespondenter i England har ladet forstaa, at englænderne *ikke* vil imødekomme ønsket om en administrativ adskillelse af Sydslesvig og Holsten.

Fra dansk side deltog en repræsentant for hvert af de fire gamle partier, nemlig *Alsing Andersen* (S.), *Thorkil Kristensen* (V.), *Ole Bjørn Kraft* (K.) og *Jørgen Jørgensen* (R.). Udenrigsminister *Gustav Rasmussen* var den danske delegations formand, og desuden deltog bl. a. ambassadør, grev *Reventlow* i forhandlingerne. De engelske forhandlere — embedsmænd i udenrigsministeriet og fra den britiske militærregering i Kiel — havde som leder understatssekretær for udenrigsanliggender lord *Henderson*.

Leifer-sagen m. v.

Da det er umuligt for Soc. noter i almindelighed at bringe løbende orientering om de mange retssager, som har rod i besættelsestiden, har vi heller ikke beskæftiget os med den saakaldte *Leifer-sag*, hvis kerne er, at politifuldmægtig *Leifer* har antydet en række sigtelser mod forskellige politimænd, uden dog hidtil at kunne bilægge sigtelserne med beviser. Imidlertid tog sagen fredag den 22. oktober en dramatisk vending, som fremkaldte forskellige pressekommentarer og en erklæring

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

fra Justitsministeren, og som gør nogle orienterende bemærkninger nødvendige.

Sent om aftenen den 22. oktober blev *Leifer* pludselig anholdt, og han blev sammen med massøse, fru *Steensgaard* og assisterende fængselspræst, pastor *Ryhede* fremstillet i dommervagten i København den følgende dag. Afhøringen drejede sig om, hvorvidt fru Steensgaard og navnlig pastor Ryhede havde søgt at skaffe oplysninger fra fangerne til brug for Leifer, hvilket pastor Ryhede bekræftede, medens Leifer bestred, at han skulde have foranlediget noget saadant. Efter afhøringen blev de nævnte tre personer løsladt.

Episoden fremkaldte den 24. oktober kommentarer i flere københavnske blade. »Nationaltidende« betegnede anholdelsen af Leifer som *taabelig* og »København« kaldte den et *fejlgreb*. »Nationaltidende« benyttede lejligheden til at fremsætte nogle bemærkninger om retsvæsenet, hvor man som udgangspunkt anvendte den kommunistiske interesse i at skabe *en front mellem politiet og folket*, og i hvilken forbindelse man fandt, at »angrebene paa retsvæsenet i den sidste tid alt for hyppigt har været berettigede.« Bladet sluttede sine betragtninger:

»Vi er stadig af den opfattelse, at dansk retsvæsen som helhed er sundt. Men ingen kæde er stærkere end dens svageste led. Findes der i dansk retsvæsens kæde svage led, som vi ikke umiddelbart kan iagttage, bør de derfor snarest findes og erstattes med stærkere. Thi det er en kæde, som ikke maa kunne sprænges af samfundets fjender.«

»Politiken« kritiserede, at Leifer var blevet anholdt *ved nattetide*. Det var »en virkelig dumhed.« Men iøvrigt erkendte bladet, at der var »skellig grund til at sikre sig i hvert fald Leifers og præstens personer ved at *anholde* dem, og man har ogsaa haft udbytte af aktionen.«

Justitsminister *Busch-Jensen* udsendte en erklæring, offentliggjort i pressen den 25. oktober. Heri oplystes, at justitsministeriet den 21. oktober blev gjort bekendt med, at der i Horsens statsfængsel var fundet breve, som var indsmuglet af fru Steensgaard, og som gav en velbegrundet formodning om, at pastor Ryhede — i modstrid med, hvad han tidligere havde forklaret — havde formidlet en forbindelse mellem Leifer og forskellige landsforræderifanger. Da fru Steensgaard havde faaet underretning om, at brevene var fundet, maatte der handles hurtigt. Sent den 22. oktober tilstod Ryhede, at hans tidligere forklaringer havde været urigtige, og han forklarede bl. a., *at* han havde videregivet oplysninger fra en fange til Leifer, *at* Leifer havde bedt ham skaffe flere oplysninger, og *at* han efter Leifers opfordring til to fanger havde sagt, at de skulde forklare, at de *selv* havde givet Leifer oplysningen. Justitsministeriet og Busch-Jensen blev sent den 22. oktober gjort bekendt med tilstaaelsen, og Busch-Jensen bestemte, »at undersøgelsen straks skulde fortsættes saaledes, at Leifer om fornødent kunde anholdes.«

Denne besked var givet videre paa en saadan maade, at politiet naturligt havde opfattet den som en instruktion om straks at skride til anholdelse. Paa politigaarden havde Leifer betridt Ryhedes forklaring, og derfor var anholdelsen opretholdt, til grundlovsforhøret var foretaget den følgende dag. Erklæringen slutter med, at justitsministeren lægger vægt paa at komme til bunds i spørgsmaalet om de illegale postforbindelser til fængslerne for at søge denne betænkelige trafik standset.

Det kan endelig tilføjes, at der med højesteretssagfører *Ejvind Møller*

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

som indleder blev holdt en stor diskussion i Studenterforeningen i København den 23. oktober. Emnet var retsforholdene. Nogen klaring kan diskussionen ikke siges at have bragt, men der forefaldt et replikskifte, som kan noteres. Redaktør *Børge Houmann*, »Land og Folk«, spurgte i anledning af de grove sigtelser, han har rettet mod rigsadvokat *Pihl*, om justitsministeren vilde lade sigtelserne staa uimodsagt eller lade anlægge sag. *Busch-Jensen* svarede, at han vilde tage spørgsmaalet om et sagsanlæg op til alvorlig overvejelser, og allerede 25. oktober udsendte justitsministeriet meddelelse om, at der vilde blive rejst straffesag mod Børge Houmann i anledning af sigtelserne mod rigsadvokaten.

ARBEJDER-BEVÆGELSEN

PARTIET

Den nordiske samarbejdskomité
holder møde i Stockholm 30.—31. oktober. Komiteen bestaar af repræsentanter fra de nordiske landes socialdemokratiske partier og faglige hovedorganisationer.

Socialdemokratiets hovedbestyrelse
holdt møde i Rigsdagens fællessal søndag den 4. oktober. Partiets formand, statsminister Hans Hedtoft, aflagde beretning om partiets organisatoriske virksomhed. I aarene efter krigen har partiet haft en tilgang paa 55,000 medlemmer, og maalet for den efteraarsagitation, der nu er i gang, er at kunne notere 325,000 medlemmer ved jubilæumskongressen næste aar.

Denne beretning blev enstemmigt godkendt, og det vedtoges at afholde den 25. kongres i Aarhus i dagene 4.—7. september næste aar.

I eftermiddagsmødet indledte Hans Hedtoft en politisk forhandling og redegjorde for hovedlinjerne i den politik, Regeringen agter at føre i den forestaaende rigsdagssamling. Han sluttede med at rette en tak til alle de tusinde tillidsmænd landet over, der daglig gør en indsats for Socialdemokratiet og dets ideer, og henviste til, at situationen netop nu giver grundlag for en fortsættelse og styrkelse af dette arbejde.

Efter en kortvarig debat godkendtes enstemmigt de hovedlinjer for Regeringens arbejde i den kommende tid, som statsministeren havde trukket op.

FAGBEVÆGELSEN

Samarbejdsregler i byggefagene.

Der opnaaedes i midten af oktober maaned enighed om en overenskomst mellem arbejdsgivere og arbejdere indenfor bygge- og entreprenørfagene vedrørende anvendelsen indenfor dette omraade af de mellem hovedorganisationerne i fjor gennemførte samarbejdsregler.

Arbejderklassens rejsning.
Af en tale, som formanden for De samv. Fagforbund, Eiler Jensen, holdt ved Bogbindernes fagforenings 75 aars jubilæumsfest den 17. oktober, citerer vi følgende afsnit:

Selv en saa fremragende tænker og saa stor humanist som Lasalle troede ikke paa muligheden af at ændre arbejdernes vilkaar uden ved en omvæltning.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Men, kan mange spørge, vilde den kolossale ændring, der er sket fra den usle tilværelse med den store børnedødelighed, med den lave gennemsnitsalder, med prostitutionen, med de mange under fattighjælp, usle boliger, slet kost, de raa sæder og skikke, op til den moderne arbejders tilværelse, hvor der staar respekt om arbejderne, hvor arbejdernes indflydelse i samfundet anerkendes og agtes, hvor tilværelsen er rimelig og menneskelig omend ikke fuldendt, ikke være sket af sig selv uden fagforeningerne, uden arbejderbevægelsen, alene i kraft af udviklingen? Svaret ligger lige for haanden.

Se blot paa de lande, hvor fagbevægelsen har været splittet eller nedkæmpet, se hvorledes arbejdernes liv ligger tilbage paa et primitivt stade, samfund hvor der hverken findes barnevogne eller cykler, hvor radioen er en sjælden foreteelse, hvor beklædningen er koften eller blusen, hvor kosten er det afbrækkede brød og kartoffelsuppe og hvor boligen er ussel, eller se blot paa de forskellige grene af arbejdsudøvere, hvor fagbevægelsen af en eller anden grund har manglet tilslutning: de ligger bagefter.

Fagbevægelsens arbejde er ikke slut. Fagbevægelsen har store opgaver foran sig, bl. a. at søge sikret tryghed for arbejde og indkomst.

Opgavernes indhold ændres. Efterhaanden som arbejdernes produktion og indflydelse er vokset, efterhaanden som arbejderne er blevet en betydningsfuld del af samfundet, er arbejdernes interesser for samfundets værdier naturligt steget.

De fremskridt, der er vundet paa det sociale omraade, paa det humanitære, det økonomiske og paa det politiske omraade, indeholder værdier, som arbejderklassen vil værne om. Det er jo uheldigvis ikke saaledes, at de vundne fremskridt er garanteret sikrede for al evighed.

Vi saa, hvorledes fascimen, nazismen, diktaturet kunde dræbe og dræbte aartiers systematiske opbygning af værdier for arbejderklassen. Derfor er de danske organiserede arbejdere ubetinget modstandere af alle former for diktatur.

Kun i det demokratiske samfund, saaledes som vi forstaar et demokratisk samfund, har vi haft og har stadig vore udviklingsmuligheder.

En anden fare for en nedbrydning af værdierne er en forarmning af samfundet. Krigens ødelæggelser har med tydelighed vist det, ogsaa for os, omend ikke i det rædselsfulde omfang, som kan ses ude i de europæiske lande.

Men ogsaa hvis et land bliver slaaet ud, derved at dets produkter ikke kan afsættes, eller ved at det ikke kan skabe de fornødne værdier sænkes muligheden for opretholdelse og dermed naturligvis ogsaa for den videre udvikling af de sociale værdier.

Hvis vi forskaanes for nye verdensulykker, for ny krig, har vi i Danmark en chance for — hvis vi gør os de fornødne anstrengelser — at kunne genvinde vort stade som førende paa det sociale og økonomiske omraade.

Verdens øjne hviler i dag med spænding paa de store magters ytringer. Angsten for en ny krig lurer som en betændelse i befolkningernes bevidsthed. Berlin-krisen, spændingen mellem øst og vest skaber ængstelse. Bevidstheden om, at der rundt i landene findes tusinder og atter tusinder af mennesker, som lever deres liv i koncentrationslejre, hvis de da ikke henrettes, forøger den nervespændende usikkerhed.

Tanken om ny besættelse og nyt voldsregime vækker uro og afsky, og haabet om, at disse lidelser vil kunne undgaas, besjæler sikkert alle mennesker.

Personligt tror jeg ikke paa en snarlig krig. Jeg tror, at folkenes tilkendegivelse og modvilje overfor krig og vold har sin store betydning, men ogsaa under de vilkaar, skal vi fagforeningsfolk udføre vor gerning med fremtidens maal for øje.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Danske arbejderes stærke vaaben: sund sans og nøgtern vurdering, organisationstroskab og enighed, er der stadig brug for til at løse tidens opgaver.

Tale til B. & W.s arbejdere.

Fællesklubben paa B. & W., Refshaleøen, fejrede 18. september 75 aars jubilæum. Her holdt Eiler Jensen, formanden for De samv. Fagforbund, festtalen, i hvilken han bl. a. sagde:

Jeg lægger heller ikke skjul paa, at jeg ogsaa har set en hel del aktivitet og en hel del ytringer fra jeres fællesklub, som ikke er i overensstemmelse med den forudsatte organisationsmæssige harmoni.

Den omstændighed, at jeg taler ved jeres jubilæumsfest, maa derfor paa ingen maade tages som udtryk for, at jeg anerkender eller billiger beslutninger taget af et flertal indenfor repræsentantskabet. Tværtimod er der næppe nogen i denne forsamling eller andre steder, der er i tvivl om, hvorledes min stilling er overfor beslutninger om forhold af ikke faglig karakter, men af udpræget politisk karakter, og hvor repræsentantskabet bl. a. ogsaa har vedtaget at genopfriske de store arbejdspladsers virksomhed, d. v. s. en bevægelse uden om de lovlige organisationer.

Det er et aktuelt fagligt problem, som vore kompetente forsamlinger indgaaende har beskæftiget sig med.

Jeg fremhæver, at de danske faglige organisationer har den naturlige struktur, at man maa bøje sig for kompetente forsamlingers flertal, og den, der ikke gør det, arbejder mod organisationerne.

Saavel paa Arbejdernes Fællesorganisations møder som paa De samv. Fagforbunds sidste generalforsamling har man fastslaaet, at alle aktioner uden om arbejdernes egne organisationers lovlige instanser skal modvirkes som skadelige for arbejderbevægelsen som helhed. Der er ingen, der kan tage mig fortrydeligt op, at jeg som formand for DsF fremhæver og fastholder de beslutninger, som de mest kompetente forsamlinger har taget.

Institut for arbejdsledere.

Dansk Arbejdsgiverforening og Fællesrepræsentantionen for danske tekniske funktionærforeninger har i forbindelse med Teknologisk Institut oprettet Danmarks Arbejdslederinstitut i fortsættelse af den af Foreningen af Arbejdsledere i Danmark hidtil drevne arbejdslederskole.

Instituttets formand er Arbejdsgiverforeningens næstformand, bogtrykker Henrik Tuxen, og næstformand er værkmester O. Bouet.

Hysteri eller —?

Den omstændighed, at den amerikanske udenrigsminister Marshall i begyndelsen af oktober i Paris havde et møde med repræsentanter fra fagbevægelsen i de europæiske lande, der modtager marshallhjælpen, en hjælp, som fagbevægelsens folk er stærkt interesseret i, gav »Land og Folk« foranledning til i en leder 8. oktober at slutte med følgende forskruede og fornærmende salut, der viser, at bladets kommunistiske skribenter efterhaanden er ude i det rene hysteri — eller det, der er værre:

»Som de socialdemokratiske ledere i 1940 med hud og haar solgte sig til de nazistiske undertrykkere, saaledes har de i dag solgt sig til de amerikanske kapitalister. Forstærket skatteplyndring og oprustningsgalskab, forringede levevilkaar for befolkningen, national undertrykkelse og krigstruslen hængende over hovedet vil blive følgen af denne socialdemokratiske politik.

Men ligesom danske arbejdere den 29. august 1943 viste, at der er grænser for, hvor langt deres taalmodighed rækker saaledes vil de ogsaa nu vide at bremse de socialdemokratiske ledere i deres leflen for krigens bagmænd.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Advarsel.

I august afholdt den saakaldte Verdensorganisation af demokratisk ungdom — der nu, efter at næsten alle demokratiske ungdomsforbund er udtraadt, er en ren kommunistisk propagandaorganisation — en konference i Warszawa for »den arbejdende ungdom.« Paa initiativ af Danmarks kommunistiske ungdomsforbund deltog ogsaa danske repræsentanter, bl. a. fra enkelte lærlingeorganisationer. Paa Warszawa-konferencen vedtoges, at der i de forskellige lande skal afholdes lokale konferencer o. l., hvor der skal afgives beretninger m. v. fra Warszawa. Det kan forventes, at man ogsaa her i landet — under upolitisk maske — vil forsøge saadanne konferencer afholdt med deltagelse fra lærlingeforeninger og fagorganisationer, ligesom det kan ventes, at man vil søge lejlighed til paa fagforeningsmøder at afgive lignende beretninger. Heroverfor gør vi opmærksom paa, at saadanne upolitisk maskerede forsøg altsaa i virkeligheden tjener som led i den almindelige kommunistiske agitation.

Ikke tilskud — men dækning for afholdte udgifter.

Budenes og ungarbejdernes fagforening i Aalborg havde som øvrige fagorganisationer faaet henvendelse fra »Folkepressen« om tilskud til »Land og Folk«. Forslaget blev behandlet paa en nylig afholdt generalforsamling, og man var her enig om, at der *ikke* kunde være tale om at yde noget tilskud, men man ansaa det paa den anden side for rimeligt at medvirke til, at bladet ikke fik direkte udgift af henvendelsen, hvorfor det vedtoges at bevilge 27 øre til dækning af porto (20 øre), kuvert (5 øre) og brevpapir (2 øre).

ØKONOMI OG STATISTIK

Økonomisk Oversigt. (Ved Arbejderbevægelsens Erhvervsraad).

DANMARK

Nedgangen i obligationskurserne.

Det stærke fald i obligationskurserne, der har kunnet konstateres fra midten af september til begyndelsen af oktober, har gjort spørgsmaalet om, hvilken rente, der kan ventes i fremtiden, aktuelt. Af hensyn til den stigning i investeringerne, der kan ventes i den kommende tid som et led i Marshallplanen og genopbygningen, er det vigtigt at have visse formodninger om renteudviklingen.

Som eksempler paa faldet i kurserne kan nævnes nogle af de livligst handlede papirer i Østifternes Kreditforenings aabne serier:

	Købekurser den:				
	$^{19}/_{5}$	$^{4}/_{9}$	$^{20}/_{9}$	$^{6}/_{10}$	$^{11}/_{10}$
4 pct.	98¼	97	93½	92¼	93½
3½ pct.	90	88¾	86	84½	85½

Den jævne nedgang fra maj til begyndelsen af september er et led i den almindelige jævne nedgang, der har fundet sted siden sommeren 1947. Det stærke fald har fundet sted i september og begyndelsen af oktober. Den svage stigning fra 6. til 11. oktober kan tilskrives den støtteaktion, som Nationalbanken indledte med opkøb af obligationer i forbindelse med, at alle tilløb til større uro blev standset.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Det store salg af obligationer har forskellige aarsager. Marshallhjælpen bevirker, at importører ønsker kontanter til betalingen af importen. Kornsalget fra landbruget efter den gode høst stiller ligeledes krav om kontanter. Bl. a. disse forhold bevirker, at der stilles større krav til bankernes pengebeholdninger, og for at imødekomme dette sælger disse obligationer. Endvidere kan man ikke se bort fra et bevidst ønske fra privatkapitalistisk side om at presse renten i vejret, selvom man i øjeblikket maa konstatere et kurstab. Hvorvidt dette har været tilfældet herhjemme, kan ikke siges med sikkerhed, men der er en parallel hertil i Sverige, hvor nogle banker i foraaret paa trods af regeringens rentepolitik søgte at presse renten i vejret ved paavirkning af pengemarkedet.

Man kan spørge, om virkningerne af en højere rente gennemgaaende er uheldige. Her kan først peges paa virkningerne for boligbyggeriet. Omkostningerne for en almindelig lejlighed vil stige efter det siden nytaar stedfundne kursfald med omkring 700 kr. alene for kredit- og hypotekforeningslaanene. Hvis denne fordyrelse ogsaa slaar igennem i den øvrige belaaning, vil den samlede stigning i omkostningerne udgøre omkring 1600 kr. Den aarlige stigning i huslejen vil være henholdsvis ca. 40 kr. og ca. 90 kr. I en periode, hvor de stærkt stigende byggeomkostninger gør det vanskeligt at holde et huslejeniveau i lejligheder for den brede befolkning, vil denne yderligere stigning forøge vanskelighederne.

Foruden vanskelighederne for boligmarkedet har renteforhøjelsen uheldige virkninger paa den almindelige industrielle genopbygning. Bl. a. som et led i Marshallhjælpen skal der foretages omfattende investeringer i dansk erhvervsliv i de kommende aar. Den stigende rente medfører, at den aarlige udgift til forrentning af bygninger, maskiner og inventar bliver forøget. Det maa give højere varepriser og svækket konkurrenceevne for dansk erhvervsliv overfor andre landes varepriser, og i reglen vil det betyde forøget arbejdsløshed.

Naar der alligevel fra forskellige erhvervskredse med forventning er set hen til en rentestigning, kan dette være bestemt af den almindelige formodning om renteforhøjelsens virkning paa nyinvesteringerne. I overensstemmelse med det ovennævnte om de stigende omkostninger gaar man ud fra, at en række investeringer ikke vil blive foretaget, naar der er udsigt til højere omkostninger. Renteforhøjelsen antages saaledes at have en gunstig virkning paa en del af de investeringer, der foretages med henblik paa spekulation i de øjeblikkelige markedsforhold, og den skulde saaledes virke hæmmende paa disse unødvendige investeringer. Om denne virkning af en renteforhøjelse faktisk vil komme, er afhængig af, om de nye virksomheder, der ikke producerer til priser, der er konkurrencedygtige med udlandet, faktisk rammes af forhøjelsen.

Som forholdene har udviklet sig, maa der skabes muligheder for at gennemføre de nødvendige investeringer til genopbygningen paa betryggende maade samtidig med, at der ikke skabes en stor arbejdsløshed, eller at vi kommer ind i en prisstigning med fare for inflation.

Danmark og Marshallplanen.

Langtidsprogrammet for Danmark er udarbejdet for den periode, der ydes Marshallhjælp.

Der er gaaet ud fra en forøgelse af den samlede eksport til 4,2 milliarder kroner i 1952 mod 2,2 milliarder kr. i 1947. Dollareksporten alene

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

vil stige fra 60 mill. til 470 mill. kr. Det er først og fremmest landbrugsproduktionens forøgelse, der skal sikre os en større eksport, idet der er gaaet ud fra, at den forøgede produktion kan afsættes paa eksportmarkederne (med England er der som bekendt afsluttet langvarige kontrakter), og at prisforskydninger til ugunst for Danmark ikke indtræffer.

Den forøgede dollareksport kan ganske vist ikke betale dollarimporten, men der regnes med stigende samhandel med Østeuropa, Asien, Afrika og genopbygningen af Tyskland, som har stor betydning for vore muligheder for at spare dollars. Endvidere regnes der med, at der bliver større frihed paa valutamarkedet, saa at vi ligesom før krigen kan konvertere sterling fra et eksportoverskud til Storbritannien til indkøb i oversøiske lande. Hvis denne sidste forudsætning ikke holder, kræves en kraftig strukturændring i vort erhvervsliv og meget større investeringer end forudsat i Marshallplanen.

En nødvendig forudsætning for genoprettelsen af vor konkurrenceevne er forøgelsen af *investeringerne*. De er for de fire aar anslaaet til 4,9 milliarder kr. I 1947/48 er investeret 0,6 milliarder, saa at der for hvert af aarene i gennemsnit skal ske en fordobling.

I landbruget regnes med en investering paa 1,5 milliarder kr. i bygninger, forøgelse af besætninger og maskinpark, rationalisering af mejeridriften, oprettelse af osterier samt skumme- og kærnestationer. I forbindelse med større tilførsler af foderstoffer og visse forskydninger i besætningernes sammensætning skulde eksporten blive genoprettet fra 1938, saa at vor betydning for fødevareforsyningen i Europa genoprettes.

I industrien skal investeres 1 milliard kr. Der er planer om et mineralolieraffinaderi, et salt- og sodaværk, udvidelser i den teknisk-kemiske industri samt udvidelse og modernisering af maskinindustrien. Industrien skal forsyne tre fjerdedele af hjemmemarkedet og gennemføre en eksportforøgelse. Der skal sendes danske arbejdere og teknikere til U. S. A. for at blive gjort bekendt med de seneste tekniske fremskridt.

Handelsflaaden skal forøges med 50 pct. til 1480 mill. bruttoregistertons for 0,7 milliarder kr., og 0,8 milliarder til arbejdslagre m. v. Resten skal anvendes til gas- og elektricitetsværker, transport- og entreprenørmateriel.

For at gennemføre denne politik skal erhvervslivet vise initiativ til at foretage de nødvendige investeringer, og der maa ikke finde en forbrugsudvidelse sted i forbindelse med stigningen i investeringerne. Der skal tværtimod ske en betydelig stigning i opsparingen, og den økonomiske politik maa tage sigte paa at sikre denne udvikling. Endvidere maa importen sikre de nødvendige investeringsgoder, og erhvervslivet maa i investering og eksport følge langtidsprogrammet.

Danmarks tildelinger i Marshallhjælp er fra 1. april—31. december 1948 ialt 87 mill. dollars, hvoraf 5 mill. eventuelt er et forskud paa 1949-bevillingerne. Af bevillingerne paa 52 mill. dollars i de to første kvartaler er 34,5 mill. kr. gave. Der regnes med, at ¾ af beløbet for oktober kvartal bliver gave. Fordelingen af de 52 mill. dollars paa varekontingenterne samt fordelingen af den stedfundne import i henhold til programmet indtil 25. september fremgaar af følgende oversigt:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

	Bevillinger mill. dollars	Import pr. 25/9 1948 mill. dollars
Mineralske olier	11,4	6,5
Vegetabilske olier	2,5	
Oliekager	8,6	
Andre foderstoffer	0,5	1,7
Korn	5,3	
Kul (fra Ruhr)	3,0	1,3
Jern	1,4	
Skibe	1,7	1,7
Flyvemaskiner	0,8	
Maskiner	2,0	
Bilreservedele	1,7	
Bomuld	3,4	0,8
Tobak	4,2	2,6
Andet	5,5	forskelligt 3,2
Ialt	52,0	17,8

Da der er lang leveringstid paa maskiner, jern og metal til industriens genopbygning, har den første import bestaaet af foderstoffer til landbruget o. a. Det er meningen at faa en del jern og metal fra europæiske lande paa de saakaldte drawing-rights (trækningsret).

Med det formaal at søge handelen mellem de europæiske lande genoplivet og udnytte de europæiske leveringsmuligheder paa varer, som ellers skal købes i U. S. A., er der den 16. oktober undertegnet en *intereuropæisk betalingsoverenskomst* i Paris mellem Marshalllandene. Herefter fordeles Marshallhjælpen ikke som oprindeligt efter de enkelte landes dollarunderskud, men efter det samlede underskud paa betalingsbalancen over for U. S. A. og de europæiske Marshalllande. De europæiske lande med tilgodehavender skal give gældslandet ret til at købe varer i kreditorlandets valuta til et vist beløb. I praksis faar debitorlandet varerne som gave, og kreditorlandet faar til gengæld dollars for beløbet. Paa denne maade forøges den direkte Marshallhjælp til Danmark paa ca. 540 mill. kr. for 1948—49 med godt 30 mill. kr. eller 6,8 mill. Dollars. Trækningsretten udgør følgende paa de enkelte lande: Belgien 6,5 mill. dollars, Frankrig 2,7 mill. dollars, Tyrkiet 1,5 mill., Bizonen (Tyskland) 1,0 mill. og 0,2 mill. fra den franske zone. Vi skal til gengæld yde hjælp til andre lande med 5,1 mill. dollars.

Den internationale bank i Basel skal være bank for disse transaktioner. Det er hensigten, at der skal blive en større mulighed for overflytning mellem landene af disse tilgodehavender, saa at handelen efterhaanden kan blive friere. Men det er meningen, at beløbene skal bruges til køb af varer, som ellers skulde købes i U. S. A., og det er saaledes ikke hensigten, at overskudet af varer, der ikke er vigtige for den europæiske genopbygning, skal betales med drawing-rights. De mange problemer, der rejser sig i forbindelse med ordningen, gør det nødvendigt nøje at følge dens virkninger.

Frikonkurrencen svigtede ved frigivelsen af priserne.

I forsommeren foretog Prisdirektoratet visse lempelser i en række prisordninger, idet man for en række mindre varer ophævede de gældende maksimalpriser, herunder ogsaa for sæbe. Ordningerne blev gen-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

nemført som et forsøg for at se, hvorledes den fri konkurrence vilde virke paa priserne i omsætningen. Imidlertid har det allerede vist sig, at ordningen absolut ikke har været nogen succes, idet priserne ved frigivelsen er steget ret betydeligt. Dette spørgsmaal har derfor givet anledning til at optage til fornyet overvejelse, om man atter skal gribe ind med maksimalpriser eller finde andre udveje. Som eksempel paa de prisstigninger, der har fundet sted, kan det saaledes anføres, at avancen paa sæbe er steget helt op mod 70 øre, medens en rimelig avance i sagkyndige kredse menes at være ca. 60 øre.

I en radiodiskussion i slutningen af september var disse problemer taget op til drøftelse, og i diskussionen blev der fremført et helt konkret eksempel paa, at avancerne i handelsleddene ikke var gaaet ned ved konkurrence under de nuværende markedsforhold. Det blev nemlig fremdraget, at prisen for kartofler var faldet meget stærkt til producent, men at dette prisfald blev opslugt i handelsleddene og derfor ikke kom forbrugerne til gode.

Foranlediget af disse forhold har De samvirkende Fagforbund nu taget under overvejelse mulighederne for at organisere en forbrugerkontrol med priserne, hvorved urimelige priser i forhold til producenterne og i forhold til varens kvalitet vil blive fremdraget og krævet nærmere undersøgt. Samtidig har priskontrolraadet meddelt, at man for at støtte husmødrene i deres søgen efter billigere varer med mellemrum vil offentliggøre resultater af prisundersøgelser af de vigtigste frigivne varer. Priskontrolraadet meddeler som første resultat, at prisen paa sæbespaaner varierer fra 3,80 til 4,50 kr. pr. kg. Husmødrene skal altsaa ved at søge frem til de billigste varer fremkalde konkurrencen — og prisfaldet.

Aktieselskabernes antal i 1947.

Opgørelsen over bevægelsen i aktieselskabernes antal og aktiekapital i 1947 viser en lige saa stærk stigning som i de sidste krigsaar og i efterkrigstiden, idet antallet er steget med 377. Endvidere har der været en udvidelse af aktiekapitalen paa ca. 170 mill., hvoraf 115 mill. hidrører fra udvidelser i ældre selskaber. 1947 synes saaledes at have givet anledning til en betydelig nydannelse af aktieselskaber, og selvom der muligvis er tale om overgang fra en anden selskabsform til aktieselskab, kan man ikke se bort fra, at udviklingen er udtryk for den almindelige tendens til udvidelse af selskaber, som ikke altid vil have muligheder for at gøre sig gældende i en kommende konkurrence. Det fremgaar da ogsaa af, at en del selskaber i 1947 er traadt i likvidation, og af, at der er en mindre stigning heri i forhold til 1946. Det er især industriselskaber og handelsselskaber, der bidrager særlig stærkt baade til tilgangen og afgangen.

Aktieselskabsregnskaberne 1946.

Regnskaberne for aktieselskaberne i 1946 viser en stigning i overskudet paa 112 mill. i forhold til aaret før, og det samlede overskud i 1946 udgør 440 mill. kr. I forhold til egenkapitalen er overskudet steget fra 7,5 pct. i 1945 til 9,7 pct. i 1946. Stigningen har været særlig stærk inden for næringsmiddelindustrien, sten-, ler- og glasindustrien, jern- og metalindustrien samt transportselskaberne, hvilket sidste især skyldes de gode indtjeningsmuligheder, som skibsfarten havde i 1946. Den udbetalte dividende i pct. af den effektive aktiekapital har været stigende gennem de sidste

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

aar og er nu oppe paa 6,6 pct. Den samlede udbetalte dividende udgjorde i 1946 163 mill. kr. mod 131 mill. kr. i slutningen af 30'erne. Naar stigningen ikke har været større, skyldes det utvivlsomt virkningerne af loven om udbyttebegrænsning. Ca. en femtedel af den samlede aktiekapital har været helt uden forrentning, og godt en trediedel har opnaaet indtil 7 pct., 24 pct. af aktiekapitalen har 7—10 pct., 14 pct. af aktiekapitalen har 10—15 pct. i dividende og godt 6 pct. af aktiekapitalen faar en dividende paa over 15 pct. Det gode aar for selskaberne har givet anledning til en ret stærk stigning i overførslerne til reservefonds, der i 1946 udgjorde 186 mill. kr. mod 97 mill. kr. i 1945.

Byggevirksomheden i første halvaar 1948.

Af oversigten over byggevirksomheden i første halvaar 1948 fremgaar det, at det samlede byggeri, der er blevet færdigt, udgør ¾ mill. m² etageareal mod ca. 450.000 m² i første halvdel af 1947. Den absolutte og relative stigning er størst for beboelsesejendomme, men ogsaa fabriksbygninger, værksteder m. v. viser en betydelig stigning. Antallet af lejligheder, der er fuldført inden for byggestatistikens omraade, er 7000 eller godt en fordobling i forhold til første halvaar 1947. Stigningen i antal fuldførte lejligheder genfindes indenfor alle landsdele, men er særlig betydelig i provinsbyerne.

Det byggeri, der var i gang den 1. juli 1948, er lidt større end et kvartal før og udgør ca. 2,5 mill. m². Indenfor de forskellige grupper af byggeri er der praktisk talt ingen ændringer, idet man ved reguleringen har tilsigtet at genskabe byggeriets naturlige rytme, saaledes at det byggeri, der tidligere blev trængt i baggrunden, nemlig boligbyggeriet, nu kan fuldføres paa normal maade. Som følge heraf er antallet af lejligheder under opførelse praktisk talt uændret.

Med hensyn til det fremtidige byggeri er det hensigten at holde dette paa et niveau, der sikrer fuld udnyttelse af de foreliggende produktionsfaktorer. I 3. kvartal regner man saaledes med, at der vil blive paabegyndt smaa 2000 lejligheder fordelt over hele landet. Endvidere maa man regne med, at en del af de godt 5000 lejligheder, hvortil der er udstedt materialebevilling i juli kvartal 1948, ogsaa paabegyndes i dette tidsrum. Det samlede boligbyggeri, der vil komme i gang, vil derfor udgøre 4—5000 lejligheder.

Med hensyn til fuldførelsen af det igangværende byggeri har kommunerne oplyst, at der kan regnes med, at 5000 lejligheder vil blive fuldført i juli kvartal 1948, 6000 lejligheder i oktober kvartal, og at de resterende smaa 14.000 lejligheder af det igangværende boligbyggeri vil blive fuldført efter 1. januar 1949. Under forudsætning af, at disse skøn fra kommunernes side, der naturligvis er behæftet med usikkerhed, nogenlunde skulde svare til virkeligheden, vil der i 1948 inden for byggestatistikens omraade blive fuldført ca. 18.000 lejligheder og i hele landet ca. 20.000 lejligheder.

Arbejdslønnen i industrien.

Januar kvartal 1948.

Af tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige timefortjeneste for samtlige arbejdere under eet i januar kvartal 1948 var 271 øre. For faglærte mandlige arbejdere var timefortjenesten 323 øre, for arbejdsmænd 270 øre og for kvinder 193 øre. Den mellemkategori af arbejdere, der kan

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

betegnes som »tillærte«, indgaar hovedsageligt under gruppen ufaglærte. Ved fornyelse af arbejdsoverenskomsterne i foraaret 1948 opnaaede arbejderne lønforbedringer, som varierede stærkt fra fag til fag, men gennemsnitlig beløb sig til ca. 10 øre. Lønforhøjelserne traadte dog først i kraft i løbet af januar kvartal, og den gennemsnitlige timefortjeneste efter de nye overenskomster er derfor noget højere end de for januar kvartal 1948 angivne gennemsnitsfortjenester.

I forhold til det foregaaende kvartal, oktober kvartal 1947, er der ikke sket større forskydninger i lønforholdene for hovedgrupper af mandlige arbejdere. Fortjenesterne er dog formindsket for arbejdergrupper som murer- og tømrersvende, jord- og betonarbejdere samt murarbejdsmænd, idet der i oktober kvartal 1947 fandt forholdsvis store udbetalinger af akkordoverskud sted i disse fag. For de øvrige mandlige arbejdere samt for de kvindelige arbejdere har lønstigningen gennemsnitlig andraget 2—3 øre pr. time.

Den gennemsnitlige timefortjeneste i januar kvartal 1948 og de 4 foregaaende kvartaler.

	Den gennemsnitlige timefortjeneste				
	Januar kvartal 1948 Øre	oktober kvartal 1947 Øre	Juli kvartal 1947 Øre	April kvartal 1947 Øre	Januar kvartal 1947 Øre
Hele Landet.					
Faglærte arbejdere	323	323	312	303	299
Ufaglærte arbejdere ..	270	270	264	258	253
Ialt mænd	293	292	284	277	274
Kvindelige arbejdere ..	193	190	186	181	179
Samtlige arbejdere	271	271	265	257	252

Angaaende de til lønningerne ydede dyrtidstillæg, som er indbefattet i de anførte tal for den gennemsnitlige timefortjeneste, bemærkes, at det generelle dyrtidstillæg i gennemsnit for samtlige svende, arbejdsmænd og kvinder, der omfattes af lønstatistikken, udgjorde henholdsvis 88 øre, 82 øre og 59 øre, medens det ekstraordinære dyrtidstillæg er af stadigt aftagende betydning; det beløb sig til 1,8 øre pr. time for arbejdsmænd.

Ligesom for de foregaaende kvartaler er der for januar kvartal 1948 foretaget en opgørelse over fortjenesten ved overarbejde og arbejde i skiftende hold. Tillæget pr. time for samtlige arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 2,1 og 1,2 øre; antallet af overarbejdstimer for de fag, for hvilke oplysning om overarbejde foreligger, udgjorde ligesom i januar kvartal 1947 2,2 pct. af samtlige arbejdstimer.

Den egenkommunale beskatning i skatteaaret 1948/49.

Der er foretaget en foreløbig opgørelse af de egenkommunale skatter for skatteaaret 1948/49. I henhold til loven om den kommunale ejendomsbeskatning af 1933 ydes der amtskommunerne til delvis dækning af den amtskommunale grundskyld et aarligt statstilskud, som udgør 465.000 kr. for hver fulde promille, landbrugets forrentningsprocent af handelsværdien i det skatteaaret nærmest foregaaende kalenderaar har været mindre end 4,3. Da den af Det statistiske Departement beregnede for-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

rentningsprocent for landbruget for kalenderaaret 1947 har udgjort 2,41 pct., vil det samlede statstilskud til amtskommunerne for 1948/49 andrage 8.370.000 kr. mod 6.045.000 kr. i 1947/48). Beløbet er fradraget i det i tabel 1 anførte tal for den amtskommunale grundskyld.

Tabel 1. Den egenkommunale ejendomsbeskatning.

	Grund-skyld	Ejen-doms-skyld	Til-sammen		Gennemsnitl. grundskyld-promille		Gennemsnitl. ejendomssk.-promille	
			1948 -49	1947 -48	1948 -49	1947 -48	1948 -49	1947 -48
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Hovedstaden	11,2	16,5	27,7	27,4	7,01	7,00	5,35	5,33
Provinsbyerne	5,7	8,6	14,3	13,9	5,89	5,89	4,39	4,40
Sognekommunerne	77,1	38,8	115,9	99,1	20,40	17,68	14,60	12,80
Amtsfondene*)	57,3	14,3	71,6	61,4	14,38	12,55	9,23	8,19
Hele landet 1948-49	151,3	78,2	229,5	—	23,85	—	—	—
Hele landet 1947-48	132,5	69,3	—	201,8	—	21,07	—	—

*) Herunder er medtaget de amtskommunale ejendomsskatter i Gentofte og Marstal kommuner.

Den gennemsnitlige grundskyldpromille er for hele landet steget fra 21,1 i 1947—48 til 23,8 i 1948—49, idet promillen har været uforandret i hovedstaden og provinsbyerne, men for sognekommunerne er steget fra 17,7 til 20,4 og for amtskommunerne fra 12,6 til 14,4. Promillerne er for provinsbyerne ifølge ejendomsskatteloven fortsat uforandret for fireaarsperioden 1947—48 til 1950—51, medens promillerne for landkommunerne kan ændres i periodens løb, idet dog ejendomsskatternes andel af de samlede ejendoms- og personskatter for sognekommunerne i ovennævnte tidsrum skal udgøre den samme andel.

De kommunale skatteyderes indkomst før forhøjelser og nedsættelser er for skatteaarene 1947—48 og 1948—49 hhv. 8,8 og 9,3 milliarder kr. Stigningen i hovedstaden udgør 7 pct., i provinsbyerne 6,4 pct. og i sognekommunerne 5,6 pct. De i aarets løb betalte personlige skatter og forsikringsbeløb er fradraget i de anførte indkomstbeløb, og for skatteaaret 1948—49 er endvidere fradraget de i lov nr. 2 af 2. januar 1948 nærmere fastsatte nedslag i indkomstansættelsen for aldersrentenydere m. v. samt for personer over 65 aar. Nedslaget faar virkning saavel for indkomstskatten til staten som for den fælleskommunale indkomstskat og den personlige indkomstskat til kommunen. Det foreskrevne nedslag i indkomstansættelsen skal foretages af den skattelignende myndighed af egen drift som et led i ligningen og kræver saaledes ikke nogen udtrykkelig begæring fra den skattepligtige selv.

Nedslaget tilkommer kun personer, hvis skattepligtige indkomst, opgjort efter de almindelige ansættelsesregler, ligger under de i loven som maksimalindkomst angivne beløb, nemlig for forsørgeres vedkommende 3800 kr. i hovedstaden, 3600 kr. i provinsbyerne og 3400 kr. i landkommunerne og for ikke-forsørgere henholdsvis 2200 kr., 2100 kr. og 2000 kr. Nedslaget andrager maksimalt for forsørgere henholdsvis 1200 kr., 1000

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

kr. og 800 kr. og for ikke-forsørgere henholdsvis 600 kr., 500 kr. og 400 kr., men kan dog aldrig overstige forskellen mellem den paagældendes skattepligtige indkomst og maksimalindkomsten for den gruppe, hvortil den paagældende skatteyder vil være at henføre.

Tabel 2. Den personlige opholdskommuneskat.

	Personlig opholdskommuneskat			Procentvis forhold mell. skat og indkomst	
	1948-49	1947-48	Stigning	1948-49	1947-48
	Mill. kr.	Mill. kr.	pct.	pct.	pct.
Hovedstaden	241,6	221,2	9,2	7,83	7,70
Provinsbyerne	216,0	195,1	10,7	8,89	8,54
Sognekommunerne	185,6	160,0	16,0	4,87	4,44
Hele landet ..	643,2	567,3	11,6	6,90	6,58

Oplysninger om størrelsen af nedslagene i ansættelserne for 1948—49 i henhold til ovennævnte bestemmelser foreligger ikke paa nuværende tidspunkt, men ved en skønsmæssig beregning kommer man til et beløb for hele landet paa noget over 100 mill. kr.

Betragter man som i tabel 3 indkomstudviklingen siden krigens udbrud, vil det ses, at den samlede stigning har været størst i sognekommunerne med 141 pct. og mindst i hovedstaden med 97 pct., medens provinsbyerne med 126 pct. indtager en mellemstilling.

Det fremgaar af tabel 2, at opholdskommuneskatten er steget fra 576,3 mill. kr. i 1947—48 til 643,2 mill. kr. i 1948—49 eller med knapt 12 pct. Stigningen har for alle landsdele været stærkere end stigningen i indkomsterne, navnlig for sognekommunerne.

I tabel 2 er opholdskommuneskatten anført efter fradrag af nedsættelser for erlagt erhvervskommuneskat i andre kommuner, hvorfor den paalignede egentlige erhvervskommuneskat maa tillægges for at naa til den samlede egenkommunale personbeskatning. I tabel 4 er derfor udover de nævnte ejendoms- og personskatter anført den egentlige erhvervskommuneskat, som i 1948—49 har andraget 17,8 mill. kr. eller 4,3 mill. kr. mere end i 1947—48, hvor den udgjorde 13,5 mill. kr.

Tabel 3. Indkomst for opholdskommuneskatteydere.

Indeks: 1940—41
(1939) = 100.

Skatte-aar	Kalender-aar	Hoved-staden	Provins-byerne	Sogne-komm.	Hele landet
1948—49	1947	197	226	241	221
1947—48	1946	183	212	229	208
1946—47	1945	153	187	210	183
1945—46	1944	137	179	191	168
1944—45	1943	126	159	169	150
1943—44	1942	117	138	144	133
1942—43	1941	106	123	132	120
1941—42	1940	96	106	110	104
1940—41	1939	100	100	100	100

For at faa et overblik over den samlede egenkommunale beskatning er endvidere i tabel 4 anført den ugentlige erhvervskommuneskat, der paa-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

lignes udlændinge, institutioner m. v., samt den kommunale selskabsskat og de kirkelige afgifter. Selskabsskatterne er omtrent uforandret ca. 25 mill. kr., medens de kirkelige afgifter er steget fra 39,5 mill. kr. til 41,7 mill. kr.

Tabel 4. Samtlige egenkommunale skatter.

	Ejendoms-skatter	Opholds-kommune-skatter	Erhvervs-kommune-skatter: egentlige	Erhvervs-kommune-skatter: uegentlige	Selskabs-skatter	Kirkelige afgifter	Tilsammen 1948-49	Tilsammen 1947-48
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
København	21,9	176,8	5,7	0,7	15,9	6,8	227,8	208,6
Frederiksberg .	4,4	31,6	1,1	0,1	1,0	0,6	38,8	37,8
Gentofte	1,4	33,2	0,2	0,1	0,2	0,9	36,0	32,7
Hovedstaden ..	27,7	241,6	7,0	0,9	17,1	8,3	302,6	279,1
Provinsbyerne	14,3	216,0	7,5	0,2	6,3	10,0	254,3	231,2
Sogne- og Amts-kommunerne1)	187,5	185,6	3,3	0,1	1,6	23,4	401,5	346,5
Hele landet:								
1948—49	229,5	643,2	17,8	1,2	25,0	41,7	958,4	—
1947—48	201,8	576,3	13,5	1,1	24,6	39,5	—	856,8

1) De amtskommunale ejendomsskatter i Gentofte og Marstal kommuner er medtaget herunder.

Som det ses, er de samlede egenkommunale skatter gaaet op fra 856,8 mill. kr. i 1947—48 til 958,4 mill. kr. i 1948—49 eller med 101,6 mill. kr., hvoraf hovedparten, 71,3 mill. kr., ligger paa opholds- og erhvervskommuneskatterne, 27,7 mill. kr. paa ejendomsskatterne og 2,2 mill. kr. paa de kirkelige afgifter, medens selskabsskatterne som nævnt er omtrent uforandret.

Handelsforhandlinger.

Frankrig. Der er nu afsluttet en handelsaftale paa 105 mill. kr. hver vej. I tilknytning til aftalen er der opnaaet enighed om overførelse af et beløb af 33 mill. kr. til Danmark til betaling for de skibe, der fra fransk side blev rekvireret under krigen. En del af beløbet vil blive overført i form af varer i den kommende aftaleperiode. Den danske eksport til Frankrig bestaar bl. a. af smør, kondenseret mælk, ost, forskellige andre landbrugsprodukter, fiskeprodukter, kryolit, cement, maskiner og skibe. Fra Frankrig modtager vi forskellige kemikalier, soda, raafosfat og kali, anilinfarver, kakaobønner, valseværksprodukter og maskiner, metervarer samt noget træ. Endvidere er der afsat et beløb til vin og spirituosa.

Polen. En dansk delegation er for øjeblikket i Warszawa for at forhandle om en ny handelsaftale. Det vigtigste problem i denne aftale er spørgsmaalet om de mulige leverancer af polske kul.

Belgien. En belgisk delegation har i begyndelsen af oktober forhandlet i København om en tillægsaftale til den bestaaende handelsaftale. Aftalen er ikke endelig afsluttet endnu, men man regner med, at den vil balancere med 37 mill. kr. hver vej. Fra dansk side er der tale om leverancer

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

af smør, og fra belgisk side er den vigtigste vare valseværksprodukter. Forhandlingerne har været præget af de problemer, der knytter sig til udnyttelsen af den i henhold til Marshallplanen oprettede »drawing right«.

Storbritanniens betalingsbalance.

I 1947 var der som bekendt betydelige vanskeligheder for den engelske betalingsbalance. Underskudet voksede med rivende hast, og det store amerikanske dollarlaan svandt meget kraftigere ind, end man under nogen omstændigheder havde regnet med. Der er nu offentliggjort en oversigt over betalingsbalancen for Storbritannien for de første 6 maaneder af 1948. Det viser sig, at der er indtraadt en betydelig forbedring paa betalingsbalancen. Det skyldes ikke blot Marshallhjælpen, men ogsaa de foranstaltninger, som den engelske økonomiminister har truffet af finansiel karakter for at sikre genopbygningen i England.

Hovedresultatet er, at de første 6 maaneder viser et underskud paa 140 mill. £ svarende til 280 mill. for hele aaret. Underskudet i 1947 udgjorde 630 mill. Denne udvikling skyldes for en væsentlig del, at de saakaldte usynlige indtægter paa den engelske betalingsbalance er undergaaet en kraftig stigning først og fremmest paa grund af stigende indtægter fra skibsfarten. Medens man havde regnet med et mindre underskud paa disse poster, viser det første halvaars regnskab en forbedring paa 65 mill. £. Derimod er underskudet paa handelsbalancen blevet større, end man oprindeligt regnede med. De resultater, som saaledes er naaet i England, skyldes naturligvis først og fremmest, at man fra første færd fra regeringens side har samlet alle kræfter i en indsats for at fremme eksporten og begrænse forbruget, og selvom den konstaterede forbedring er udtryk for et skridt paa den rigtige vej, er der dog endnu langt, før velstandsniveauet fra før krigen naas. For Danmark vil den bedrede betalingsbalance ogsaa faa betydning, fordi den skaber mulighed for et friere forhold i samhandelen med England.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Statistiske oplysninger.

	1948 Sept.	1948 Aug.	1948 Juli	1948 Juni	1947 Sept.	1947 Aug.	1947 Juli
Engrospristallet (1935=100) ...	259	259	258	256	235	236	236
heraf importvarer	299	299	299	300	271	271	271
eksportvarer	312	311	311	302	234	234	234
hjemmemarkedsvarer	235	236	234	230	214	215	215
Produktionsindeks f. industrien (1935=100)	132	131	131	132	126	124	122
heraf konsumvarer	131	131	131	132	125	124	122
produktionsmidler	137	133	131	132	129	125	124
Indeks for den animalske landbrugsproduktion (1935=100).		63	72	82	72	73	82
Beskæftigelsestal for industrien (i 1000 arbejdstimer pr. dag)	1.801	1.757	1.760	1.797	1.745	1.688	1.679
Antal organiserede arbejdsløse ved maanedens udgang[1])	10.500	8.894	8.222	7.565	7.714	4.076	3.275
heraf mænd	8.985	7.587	7.072	6.445	6.880	3.440	2.645
Arbejdsløshedsprocenten	1,7	1,5	1,3	1,3	1,3	0,7	0,6
Øvrige arbejdsledige	15.300	18.668	9.972	10.409	12.951	9.544	7.300
Byggeomkostningsindeks (aug. 1939=100)	203	202	201	201	192	191	191
Antal lejligheder under udf. ved maanedens slutning	—	—	—	24.800	27.500	26.800	25.700
Prisnoteringer f. landbr.varer:							
Smør: Afregn.sum kr. pr. 100 kg	650	650	650	650	480	480	480
heraf afregningstillæg	—[2])	—[2])	—[2])	—[2])	34	34	34
Flæsk kr. pr. kg	3,94	3,94	3,94	3,94	3,03	2,98	2,98
Byg (frihandelskorn kr. pr. 100 kg)	44,75	43,25	51,00	59,50	55,25	51,00	47,50

[1]) Arbejdsløse, som har været uden beskæftigelse i mere end 1 uge.
[2]) Ophørt med lov af 7. maj 1948.

UDLANDET

Socialdemokratisk flertal i Islands fagbevægelse —

Ved valgene til Islands faglige landskongres, der finder sted i november, har socialdemokraterne faaet 138 mandater mod kommunisternes 107. Paa den sidste kongres havde kommunisterne flertallet.

Sverige efter valget.

Ved den endelige opgørelse af rigsdagsvalget mistede kommunisterne endnu et mandat, de faar saaledes i det nye andetkammer kun 8 mandater (hidtil 15). Højre vandt dette mandat.

Den socialdemokratiske Regering har efter valget forhandlet med Bondepartiet om mulighederne for en koalition. Det meddeltes dog den 18. oktober, at forhandlingerne ikke havde ført til et saadant resultat, men der er dog paa en række omraader overensstemmelse hvad angaar den maade, paa hvilken problemerne skal søges løst. Den socialdemokratiske regering, der raader over 112 mandater mod 110 borgerlige plus de 8 kommunister, fortsætter saaledes.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Valg i Frankrig.

Den 17. oktober foretoges af de franske byraad valg af valgmænd, der skal udpege republikens raad (Landstinget). Af de 100,000 valgmænd, der valgtes, er 13 pct. Gaulleister, 21 pct. uafhængige, radikale og republikanere, 18 pct. socialdemokrater, 11 pct. kommunister. Højregrupperne og Gaulleisterne tilsammen skulde herefter ikke have mulighed for at besætte mere end 145 mandater af raadets 320.

»Folkedemokratiernes« føderation?

Iflg. Soc. Dem. 14. oktober skal sovjetlederne ved et møde i Kreml i september have drøftet et første udkast til en føderation af de østeuropæiske »folkedemokratier«.

Strejker i Frankrig.

De franske minearbejdere har strejket i den sidste maaneds tid, og jernbanefolkene har været ude i kortere strejker paa flere jernbanelinjer. Strejkerne, der har medført flere sammenstød med politi og militær, er overvejende af lønmæssig begrundelse, men udnyttes af kommunisterne med kynisk hensynsløshed som et led i den kominformske kamp mod Marshallhjælpen og som et middel til at desorganisere Vesteuropa.

Tyske valg.

Kommunalvalgene i Nordrhein-Westphalen den 17. september gav kommunisterne 9,6 pct., socialdemokraterne 35,9 pct., de kristelige demokrater 37,8 pct. og forskellige mindre grupper tilsammen 8,9 pct. Stemmedeltagelsen var 62 pct. Kommunisterne havde en tilbagegang fra 14 pct. til 7,8 pct. Socialdemokraterne øgede deres stemmetal med 12 pct.

Tysk borgmester skudt.

Den kristelig-demokratiske borgmester Läser fra Delitzch i Sachsen blev i begyndelsen af september skudt, da han forsøgte at flygte fra sit hus, der var blevet omringet af tysk »folkepoliti« og russisk militærpoliti.

(Soc.-Dem., 15. oktober.)

Ungarn — Dommere kasseres.

Iflg. »Politiken« 8. oktober har det ungarske justitsministerium afskediget ca. 10 pct. af landets dommere og offentlige anklagere.

Rebellion?

Ifølge »Svenska Dagbladet« 7. oktober skal der for nogen tid siden i Dessau og i München være afholdt hemmelige møder af et antal kommunister fra den tyske østzone, Tjekoslovakiet, Polen og andre østeuropæiske lande, med det formaal at trække retningslinjer op for et underjordisk arbejde mod Kominform og den kurs i Kreml, som undertrykker de enkelte landes nationale frihed og selvstændighed.

5. Kolonnerne.

Den kommunistiske deputerede Jeanette Vermersch erklærede i aftes, at dersom Frankrig blev indblandet i en krig mod Rusland, vilde det kommunistiske parti instruere sine medlemmer om ikke at kæmpe mod russerne. Det vilde være kommunisternes pligt at nægte at adlyde ordrer.

(Paristelegram til Soc.-Dem., 16. oktober.)

De italienske venstresocialister under Nennis ledelse følger trop med kommunisterne, og en talsmand for Nennis parti har aabent erklæret, at hvis der skulde ske en russisk invasion i Italien, vilde de 8 mill. italienere, som holder paa venstrepartierne, snarere betragte russerne som befriere end som erobrere.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Den venstresocialistiske koalition har ogsaa erklæret, at den vil forsøge at lede folkemasserne imod landets hær, hvis denne skulde blive brugt til at kæmpe paa vestlig side.

Dette er altsaa en eklatant femtekolonne-erklæring, som ikke lader nogen tvivl tilbage om de italienske kommunisters stilling.

(»Information«, 15. oktober.)

Belgiens kommunister vil kæmpe paa Sovjetunionens side, hvis det kommer til krig mellem Øst og Vest, erklærede det belgiske kommunistpartis generalsekretær, Edgard Lalmand, paa et møde i Bruxelles, hvor 6000 partimedlemmer var samlede.

(»Information«, 12. oktober.)

Naziblad med russisk licens.

I nogle maaneder er i den russiske sektor i Berlin udkommet en Avis, »National-Zeitung«, som i aand og skrivemaade fuldkommen minder om nazipressen, og som tillige redigeres af en naziredaktør, som paa grund af sin nazistiske fortid er smidt ud af Berlins presseforening. Dette nye nationalsocialistiske organ i Berlin har russisk licens og et oplag paa 300,000 eksemplarer. Dets opgave er at søge at vinde medlemmer fra de tidligere nazitilhængere til kommunisterne.

(Karl Ralof i »Morgon-Tidningen«, 12. oktober.)

Der som her — det skete først i juni 1941.

Da kommunistiske demonstranter fornylig ved et konservativt friluftsmøde i London city søgte at forstyrre mødet, bl. a. med plakater, hvorpaa der stod: »ingen krig paa yankeedollars«, gjorde mødets taler, den tidligere udenrigsminister Eden, en pause og sagde saa:

»Dette er ikke et spørgsmaal, som kommunisterne har ret til at blande sig i. Da vi stod alene i 1940, vilde kommunisterne ikke yde os nogen hjælp, og hvis vort land var blevet tilintetgjort i 1940, hvordan vilde verden saa have set ud i dag, og hvor vilde kommunismen være nu?«

Den norske brigade i Tyskland.

er flyttet fra Harzen til et omraade, der gaar fra den danske grænse i nord ned til en linje mellem Kiel og Lübeck og lidt nord for Hamborg. De engelske besættelsestropper ligger stadig som en kile mellem den norske brigade og den russiske zone, der naar omtrent frem til Lübeck.

Churchill frygter en tredje krig.

Amerikanernes atombombe er i dag det eneste, der forhindrer Europa i at blive underlagt det kommunistiske tyranni, og det vilde betyde selvmord og udslettelse af al menneskelig frihed, hvis USA i tillid til en papir-aftale besluttede at tilintetgøre sine lagre. I øjeblikket synes en tredje verdenskrig at nærme sig ubønhørligt.

(Churchills pessimistiske udtalelser, 9. september, paa det konservative partis kongres i Wales.)

Spaaks opsigtsvækkende tale i UN.

Af den belgiske Premierminister Spaaks tale i UN den 28. september citerer vi efter Soc.-Dem. 29. september:

— Intet ansvarligt menneske i Belgien har rejst sin stemme for en krig. Endnu en krig vilde udslette det belgiske folk. Men alligevel maa vi nat og dag regne med muligheden af en krig — vi maa forberede os paa, at det kan ske. Det er ikke det samme som at ønske det. Som basis for vor hele politik ligger frygten.

Det er ikke en kujonfrygt. Men vi skræmmes, naar vi ser ud i fremtiden og aner den tragedie og de rædsler, som kan overmande os. Det er en frygt for Rusland.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Det er frygten for et land, der opslugte de baltiske stater og tog en del af Finland. Det er frygten for en stormagt, der har underlagt sig Rumænien, Bulgarien, Ungarn — den eneste af stormagterne, som kom ud af krigen mægtigere end før i kraft af territoriale erobringer. Derfor frygter vi jer.

Vi frygter et land, hvis politik er mere imperialistisk en czarernes. Vi er bange for jer, fordi det er Rusland, der hindrer De forenede Nationer i at komme videre i arbejdet. Vi er bange for jer, naar I staar op i denne forsamling og præker jeres forældede doktriner om den absolute suverænitet.

Sovjetunionen har formeret en femte kolonne ud over hele verden saa indflydelsesrig, at Hitlers femte kolonne var et spejderkorps i sammenligning. Ogsaa derfor er vi bange for jer.

Overalt gaar russisk politik ud paa at svække og splitte. Sandheden er den, at Ruslands politik er mere udfordrende end noget andet lands. Derfor er vi bange. Derfor maa vi anlægge hele vor politik paa frygt.

Min tale betyder selvfølgelig ikke, at alt er tabt, sluttede Spaak. Der maa findes et kompromis. Hvis dette ikke lykkes, betyder det, at vi er ophørt at tale det samme sprog.

Sort eller hvid? — Fra et møde i »Forenede Nationer«.

Fra UN's (United Nations, d. v. s. Forenede Nationer) møde den 7. oktober refererer et Parisertelegram til Berl. Tid. 8. oktober bl. a. to hovedmodstanderes debatindlæg:

Vyshinsky (Rusland):

— De sidste tre aar har Rusland brugt alle sine kræfter til international genopbygning, sagde Vyshinsky — Rusland har altid kæmpet for nedrustning og ønsker varig fred i verden. Rusland er modstander af den krigspsykose, som navnlig skabes af reaktionære kredse i Amerika.

Vestunionen er direkte rettet mod Rusland, sagde Vyshinsky, den belgiske premierminister Spaak har ikke kunnet modbevise dette, men har maattet tage sin tilflugt til »retorik og hysteri«, Spaak var imod nedrustning, fordi det vilde formindske hans »beskyttereS væbnede styrker«.

Hector Mc Neill (Storbritannien):

— Lad os tale rent ud, hvem frygter ikke en magt, en stormagt, som har erhvervet sig Estland, Letland, Litauen, Ruthenien, den østlige halvdel af Polen, Kurilerne, Nordsakhalin og ensidige traktatrettigheder i Port Arthur? Som holder Polen, Tjekoslovakiet, Rumænien, Ungarn, Albanien og indtil fornylig Jugoslavien i trældom, som anstifter og opmuntrer oprør i Grækenland og Indonesien, etablerer belejring af Berlin, daglig skræmmer Tyrkiet og Persien, praler med, at det har trojanske heste i ethvert europæisk land, og som fremkalder indre strid i alle egne uden selvstyre, medens det selv trives af den elendighed, sult og uorden, som det anstifter overalt. Er dette en fredstifters klædebon, en god nabos dyder og egenskaber?

Der er en indlysende grundbetingelse, sagde McNeill: Et fyldestgørende inspektions- og kontrolsystem.

Ingen krig om Berlin?

Marskal Stalin har paa et møde med ledende mænd fra vasal-landene i Østeuropa udtalt, at der ikke bliver nogen krig om Berlin, og at Kreml vil søge et kompromis med vestmagterne.

Tjekoslovakiets præsident Klement Gottwald vendte fra dette møde tilbage til Prag og gav et referat til en gruppe tjekiske kommunistledere paa en konference i Hradzin, Prags gamle kejserslot.

Gottwald havde overværet denne »Kreml-appel« i Sochi, Stalins tilflugtssted i den »kaukasiske riviera«. Den ungarske vicepremierminister

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Rakosi, den bulgarske Premierminister Dimitrov, hans polske kollega Cyriankievitz, den albanske premierminister, marskal Enver Hodja og den rumænske udenrigsminister Anna (Anusjka) Pauker var kaldt til kurstedet ved sortehavet til dette østblok-møde, der faldt sammen med UN's generalforsamling i Paris.

Stalin havde indkaldt mødet for at koordinere udenrigspolitikken inden for østblokken.

Paa samme tid ønskede han at dæmpe frygten hos visse østeuropæiske regeringer for, at den nuværende Øst-Vest-krise skulde føre til krig. F. eks. havde Bulgarien og Rumænien advaret Kreml om, at de hverken militært eller økonomisk var beredt til krig.

Hvad man enedes om.

Om tre punkter opnaaedes ifølge tjekiske kilder enighed paa konferencen:

1. Rusland og dets vasal-stater vil handle en bloc og vil vise en enig front i forhandlingerne med vestmagterne.
2. En udrensning af alle »upaalidelige politikere« og generaler i vasallandene skal finde sted. (Denne udrensning er allerede paabegyndt i Rumænien, hvor 40 civile og 18 højtstaaende officerer er blevet fjernet fra deres poster).
3. Desuden skal der foretages en »samlet aktion« mod den jugoslaviske kætter marskal Tito, begyndende med en hermetisk økonomisk blokade af landet fra østblokkens side.

(Berl. Tid., 11. oktober.)

Forholdene i Grækenland.

Den australske oberst Sheppard, der har arbejdet som leder af den britiske økonomiske mission i Nordgrækenland, talte fornylig i København. I et interview til »Politiken« 5. oktober hedder det bl. a.:

— Er der mulighed for fred i Grækenland?

— Hvis der ikke sker noget, kan borgerkrigen vare i aarevis. Det bliver værre og værre. Den terror, der udøves, er ubeskrivelig. Halshugningerne og torturen har været drøftet i det engelske Underhus, og den græske Regering lovede under hensyntagen til stemningen i udlandet, at man ikke vilde halshugge kvinder...

— Er partisanerne bedre?

— Ja, nu er de. Der er ogsaa banditter blandt partisanerne, men Markos gaar haardt imod dem nu. Det turde han ikke tidligere, for saa vilde de gaa over til regeringstropperne og forraade alle partisanernes hemmeligheder. I øvrigt prøver Markos-Regeringen at faa sendt en repræsentant til UN for at forelægge sine synspunkter. Markos kræver fem betingelser opfyldt for at indstille kampene. Han kræver en Regering sammensat af alle partier, at alle udenlandske missioner skal forlade Grækenland, at der skal afholdes valg inden seks maaneder under opsyn af UN, at fagforeningsfriheden skal genoprettes og at fanger, som ikke har begaaet borgerlige forbrydelser skal frigives. Der sidder stadigvæk fanger, som et sat ind af tyskerne, men som den nuværende regering lader sidde.

Tjekoslovakiets presse statsmonopoliseres.

Den 23.—24. oktober har de tjekiske journalister holdt møde i Prag og der — efter taler af bl. a. informationsminister Kopecky og præsident Gottwald — med akklamation (!) vedtaget en resolution, hvori de lover at »fjerne alle levninger af borgerlig journalistik fra vore blades sider« og »lære med ildhu af journalisterne fra den sejrrige socialismes land, Sovjet.« Alle Landets ca. 1400 bladfolk skal i løbet af næste aar gennemgaa et specielt marxistisk »gen-træningskursus«.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Annoncer i bladene skal afskaffes.
Det hedder i mødereferatet trøsterigt, at »ingen blade blev inddraget«!

De franske socialister
synes nu ogsaa at have spaltet sig, idet en gruppe har skilt sig ud under navnet parti socialist unitare.

Berlin-konflikten uløst — Sovjets 27. veto.
Hele oktober maaned har der i UN været forhandlet om Berlin-konflikten. I sikkerhedsraadets møde den 25. oktober tog raadet stilling til det af de seks neutrale magter formulerede kompromisforslag, ifølge hvilket blokaden skulde hæves og sovjet-valutaen indføres i Berlin samtidig. Kompromisforslaget fik 9 af raadets 11 stemmer, mens de 2 sovjetrepræsentanter afgav nej-stemmer og nedlagde dermed det 27. sovjet-veto i sikkerhedsraadet.
Foreløbig er man altsaa lige vidt.

Blokaden af Berlin
synes ikke at være bleven den succes, russerne havde tænkt sig. Ganske vist har den voldet saavel den berlinske befolkning som de vestallierede besættelsesmagter betydelig gene, men »luftbroen«, som de vestallierede har etableret, synes at have taget den værste brod af russernes blokade og har muliggjort det for den berlinske befolkning at undgaa at kapitulere over for russerne.
Enhedspartiet, som blev gennemtvunget, synes heller ikke at have svaret til forventningerne. Nu er man i hvert fald i fuld gang med udrensningerne, hvorved især de tidligere socialdemokrater, der gik med i enhedspartiet, bliver sat udenfor. Den russiske politik antager saaledes stadig en haardere karakter.

Finland.
Strejker og strejkeuroligheder har i løbet af oktobers midte og sidste halvdel fundet sted her og der — urolighederne dog saa vidt vides kun i Helsingfors. Kommunisterne staar bag disse foreteelser, idet de nu aabent søger at skabe den nye socialdemokratiske regering flest mulige vanskeligheder — ogsaa i forholdet til Sovjetunionen, idet kommunisterne beskylder regeringen for at spille under dække med vestmagterne. Ved redaktionens slutning anses dog strejketilbøjeligheden hos arbejderne at være stærkt aftagende; mange steder reagerer arbejderne mod kommunisternes provokationer.

Rationerne i Østzonen.
En kammerat i den tyske østzone skriver i et brev følgende om rationerne i østzonen:
Befolkningen er inddelt i *grupper*, hvorefter rationernes størrelse bestemmes:

1) haardtarbejdende,
2) landarbejdere,
3) byarbejdere,
4) funktionærer og øvrige del af befolkningen,
5) børnene.

For gruppe 4 — den største del af befolkningen — er rationerne *daglig:*

Fedt, smør eller spiseolie	10 gram
Sukker	20 —
Mel, gryn eller nudler	20 —
Kød	25 —
Marmelade	30 —

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Ofte bliver der dog leveret erstatningsvarer i stedet for de angivne varer, saaledes for fedt og smør fed ost og for kød mager ost eller fisk. Den frugt, der engang imellem kommer frem, er forbeholdt børnene, i indeværende aar ialt 1½ kg pr. barn. Trods den gode høst faas grøntsager kun paa rationeringsmærker og i utilstrækkelig grad.

Det mest nødvendige husgeraad og tekstilvarer faas kun i ganske ringe mængde og kun paa en slags indkøbstilladelse. Hvis en mand skal have forsaalet et par sko, maa han bringe søm, læder o. s. v. med til skomageren, og han er nødt til at købe samtlige ting først paa den sorte børs, for i forretningerne findes der ikke noget.

I modsætning til Vestzonen har valutareformen i Østzonen ikke bragt varer frem i butikerne; disse er lige saa tomme, som de var før. Det eneste, folk har haft ud af valutareformen, er pengetabet!

Der er en livlig illegal trafik mellem Østzonen og Vestzonen, hvor folk tager over og køber levnedsmidler, som omsættes paa den sorte børs.

Til sammenligning kan nævnes de danske rationer for samme varer, der *daglig* er følgende:

Smør, margarine og fedt	40 gram
Sukker	50 —
Mel og gryn	frit
Kød, flæsk og paalæg (dagligt gennemsnit fra 4/2—16/10)	83 gram
Marmelade	frit

Som vore læsere vil vide, betegnes de danske rationer nærmest som hungerrationer.

Italien.

De italienske embedsmænd gik i midten af oktober i strejke for at opnaa højere løn. Det paastaas, at leveomkostningerne i Italien i dag er 50 gange højere end før krigen, mens statsembedsmændenes lønninger »kun« er steget 30—40 gange.

Det største land.

At polakkerne ikke er blottet for humor, turde fremgaa af følgende vits, som ifølge »Politiken« 3. oktober for tiden skal være i folkemunde i Polen:

»Vi er det største land i verden, for vi har vor regering i Moskva og vor hær i England.«

Tjekoslovakiet

har nu faaet en femaarsplan, som den 7. oktober forelagdes parlamentet af premierminister *Zapotocky*. Den nye plans vigtigste maal er at mobilisere arbejdskraften i størst mulig udstrækning og øge produktionen. Den gennemfører arbejdspligt og fastsætter strenge straffe for en hel række forbrydelser, f. eks. udspredelse af falske rygter, lediggang samt forbund med fjenden.

En række beretninger fra folk, der har opholdt sig nogen tid i Tjekoslovakiet, gaar samstemmende ud paa, at levnedsmiddelforsyningerne er højst utilstrækkelige og priserne overordentligt høje. Saaledes oplyser »Arbetet«s udsendte medarbejder, *Carl Gruvemann*, i en artikel i bladet den 6. oktober, at butiksprisen paa 1 kg smør er ca. 5½ kr. og paa den sorte børs 56 kr. Kaffeprisen er den samme, mens 1 kg the koster 105 kr., alt-sammen svenske kroner. Portieren paa korrespondentens hotel har oplyst, at han maa arbejde 4 maaneder for at tjene til en klædning, som han endda kun kan faa paa licens. Den forøgelse af produktionen, som den kommunistiske propaganda har talt saa meget om, har ikke sat sig noget spor i det daglige liv. Der findes en hel del varer i butiksvinduerne, men hylderne i butikkerne er tomme.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

I »Morgon-Tidningen« 6. oktober skriver den tidligere tjekiske minister i Sverige *Edvard Taborsky* en artikel, i hvilken det hedder, at de tjekoslovakiske arbejderes levestandard i dag er saa lav, at den overhovedet ikke taaler sammenligning med de svenske arbejderes. Mens den gennemsnitlige timefortjeneste i Sverige udgør 2,43 kr. for mandlige og 1,70 kr. for kvindelige arbejdere, har de tjekiske arbejdere 1,33 kr. Priserne paa de allervigtigste levnedsmidler er gennemgaaende noget lavere i Tjekoslovakiet end i Sverige, og man bor ogsaa billigere, omend ogsaa meget daarligere. Som eksempel paa nogle priser i Tjekoslovakiet opgiver forfatteren følgende, altsammen i svenske kroner:

1 kg brød	0,35	kr.
1 - hvedemel	0,50	-
1 - kød	2,70	-
1 - smør	5,72	-
1 - margarine	2,71	-
1 æg	0,20	-
1 liter mælk	0,33	-
1 kg sukker	1,10	-
1 - kaffe	8,20	-

Men da rationerne bortset fra brødet er utilstrækkelige, maa man supplere dem gennem køb paa den sorte børs, hvis priser statens statistiske bureau i marts angav at være 5—8 gange højere end de officielle priser. Dertil kommer, at saadanne vigtige fornødenheder som tekstiler, sko og lignende simpelthen ikke kan købes paa officiel maade. Indkøbstilladelse for saadanne ting uddeles kun undtagelsesvis. Man maa derfor skaffe sig dem paa illegal maade og betale fabelagtige priser, f. eks. 105 svenske kroner for et par sko.

Næsten dagligt kan man forøvrigt i verdenspressen læse om flugtforsøg eller gennemført flugt fra Tjekoslovakiet.

Finlands statspoliti.

En statskomité har foreslaaet regeringen at opløse det finske statspoliti. I motiveringen hedder det bl. a., at statspolitiet har overskredet sin kompetence og er udartet til en indenrigspolitisk magtfaktor. Der er eksempler paa, at det finske statspoliti har holdt personer fængslet i over et aar, uden at deres sag er kommet for domstolene. Statspolitiets likvidering vil blive et stød mod kommunisternes hjerte, da de efter krigen helt har lagt beslag paa det upopulære politi.

(»Berlingske Tidende« 17. okt. 1948.)

Koncentrationslejre? — Ja!

Formanden for det kommunistiske parti i Hessen besvarede fornylig ved et politisk møde et spørgsmaal om koncentrationslejre i Sovjetzonen med at udtale:

»Vi indrømmer, at der er koncentrationslejre i Sovjetzonen, og naar vi har overtaget magten i de vestlige zoner, vil vi ogsaa oprette koncentrationslejre der.«

(»Social-Demokraten« 15. okt. 1948.)

Kongresvalg i mønsterlandet.

Et eksempel paa, hvorledes valget af kongresdelegerede foregaar i Sovjetunionens fagbevægelse, gives i den russiske landsorganisations blad, »Trud«, som fornylig bragte et indlæg fra en gruppe arbejdere paa silkeværeriet »Stjerbakov« i Moskva. Det hedder heri: »Valget af delegerede til vort forbunds kongres resulterede i, at der blandt de 7 delegerede, der skulde vælges i vor virksomhed, kun fandtes een kvindelig arbejder. De øvrige var folk fra driftsledelsen eller ledende funktionærer, nemlig di-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

rektøren, sekretæren i partiorganisationen, formanden for fabriksklubbestyrelsen, dennes stedfortræder, som for tiden slet ikke er beskæftiget i virksomheden, chefen for produktionsafdelingen o. s. v. Paa denne maade har forbundssekretæren, kammerat Poluchin, gennemført valget i vor virksomhed. Vi finder, at dette er en urigtig fremgangsmaade.«

»Trud« undersøgte sagen og oplyste, at medlemmerne ikke havde haft nogen mulighed for selv at opstille kandidater. Da valghandlingen begyndte, foreslog klubbestyrelsen 7 kandidater — d. v. s. det antal, der skulde vælges — og man gik derefter straks over til at foretage valget, uden at nogen af arbejderne kunde faa ordet. Under disse omstændigheder var den hemmelige afstemning en tom formalitet.

(»Fackföreningsrörelsen« 1/10 48.)

Hvordan russiske arbejdere informeres.

Den russiske landsorganisations blad »*Trud*« bragte fornylig *) en skildring af danske arbejderes leveforhold, der maledes i de mørkeste farver. I det sidste halvaar er levevilkaarene i Danmark forringet med 20—25 pct., og forklaringen herpaa er, at vi har en socialdemokratisk regering og faar del i Marshallhjælpen. De russiske læsere fik nærmest indtryk af, at danske arbejdere lever paa sultegrænsen. Lige saa misvisende er en artikel om stillingen i dansk fagbevægelse, som »Trud« bragte under overskriften »Det danske fagforeningsforbund«. Efter en kort omtale af DsFs 50 aars jubilæum skriver »Trud«, at den kommunistiske indflydelse i de to største forbund, arbejdsmændenes og smedenes, er meget stor. Ved hjælp af et udspekuleret valgsystem er det imidlertid lykkedes socialdemokraterne at besætte alle nøglestillinger og fuldstændig dominere den faglige hovedorganisation. Bladet fortæller derefter sine læsere, at socialdemokraterne misbruger deres stærke stilling og at DsFs forretningsudvalg ved sin kontrol med strejkefonden bruger dennes midler mod arbejderne i stedet for at støtte dem, saaledes som dette er formaalet. Som et eksempel nævnes, at forretningsudvalget nægtede at yde støtte under typografkonflikten i fjor. Bladet anfører endvidere, at de socialdemokratiske fagforeningsledere gør flittigt brug af mægling og voldgift for at opdrage arbejderne i »beskedenhedens kunst«. For tiden taler de kønne ord om, at alle klasser maa bringe ofre for genrejsningen og bortleder dermed arbejdernes opmærksomhed fra spørgsmaalet om højere reallønninger og kampen mod prisstigningerne.

De menige medlemmer, skriver bladet til slut, følger ikke ledernes antikommunistiske linie. Lokale fagforeninger har saaledes modsat sig, at kommunister og sympatiserende nægtes beskæftigelse i krigsindustrien. Danske arbejdere skrev et ærefuldt blad i historien om kampen mod besættelsesmagten, og efter krigen har de kæmpet for den internationale fagbevægelses enhed og imod AF of Ls og dens europæiske haandlangeres splittelsespolitik.

Denne fremstilling af danske forhold skal de russiske arbejdere nok blive kloge af, og hvis »Trud«s beretninger om forholdene i andre lande er lige saa fjerne fra sandheden, er de godt hjulpne. Men hvad er formaalet med disse usandfærdige beretninger og denne nedrakning af vort land og vor arbejderbevægelse. Er det mon at gøre de russiske arbejdere mere tilfredse med deres egne levevilkaar, der notorisk er langt ringere end i noget demokratisk land med fri fagbevægelse?

(»Arbejderen« 1/10 1948.)

Tjekoslovakiets Kommunist-forfatning.

Det er stadig en gaade for den frie verden, hvorfor Eduard Benes ikke trak sig tilbage fra sin post som Tjekoslovakiets præsident efter Kom-

*) 8. september. Red.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

munisternes statskup i februar. Han beholdt sin stilling, indtil den nye tjekoslovakiske forfatning blev forelagt ham, og saa trak han sig tilbage den 8. juni 1948 uden at godkende den. Forfatningen blev saa omgaaende underskrevet af kommunisten Klement Gottwald i hans officielle egenskab af statsminister og ogsaa »paa republikens præsidents vegne i henhold til paragraf 60 i forfatningen af 1920«. Det synes imidlertid endnu for tidligt at drage nogen endelig konklusion af Benes optræden.

Den nye forfatning blev vedtaget af en udrenset »grundlovgivende forsamling«, bestaaende af Kommunister og af visse forskræmte medlemmer af de mere »strømlinede« ikke-kommunistiske partier. Det vil erindres, at forud for Kommunisternes magtovertagelse havde Tjekoslovakiet en saakaldt »national front« regering, men da den kommunistiske politistyrke og fagforeningsmilits startede deres kup, overtog de med vold de ikke-kommunistiske grupper og ekskluderede eller fængslede saadanne medlemmer, som klyngede sig til saa »forældede« ideer som frihed, uafhængighed og demokrati. Den tjekoslovakiske konstitutionelle forsamling er saaledes stadig nominelt en »national front«-samlings Rigsdag.

Kominforms fornylig stedfundne fordømmelse af Tito gør det imidlertid ganske klart, at hvad enten det kaldes »national front« eller »folkefront«, er det intet andet end et skjul for kommunistisk diktatur.

I totalitære stater, der ledes af en diktator eller af en ledergruppe, mangler forfatningen og lovgivningen i almindelighed den betydning, som den vestlige civilisation knytter dertil, men naar diktatorer arbejder aabenlyst, ønsker selv de at gøre det under et skær af lovlighed. Selv om der saaledes ikke eksisterer nogen lov i Tjekoslovakiet, der saa meget som nævner »aktionskomiteer«, saa har disse kommunistoprettede organisationer udrenset lovlig valgte rigsdagsmedlemmer, borgmestre, medlemmer af nationale komiteer og ledere af offentlige og private organisationer. De har ogsaa afskediget et stort antal tjenestemænd, universitetsprofessorer, lærere, officerer, forretningspersonale og industriarbejdere. En appel mod disse klart arbitrære og ulovlige handlinger vilde ikke alene have været umulig — et saadant forsøg vilde have virket latterligt.

Paa den anden side er der tjekoslovakiske love, der ikke er sat ud af kraft eller ændret, men som krænkes af den kommunistiske regering og dens agenter. Blandt talløse eksempler kun dette ene: Forfatningen af 16. april 1948 foreskrev hemmeligt valg af den nye nationalforsamling. Det er imidlertid almindelig bekendt, at de fleste af vælgerne maatte afgive deres stemme oüentligt og paa den eneste eksisterende regeringsliste, hvorved Kommunisterne fik en letkøbt majoritet, der har gjort det muligt for dem at ændre forfatningen efter forgodtbefindende.

Under saadanne omstændigheder har det ingen større betydning, hvad der staar i forfatningen eller lovene. Det er meget mere vigtigt at vide, hvorledes man staar anskrevet hos dem, der har magten.

Der er imidlertid visse love, hvis ordlyd ikke tillader nogen tvivl. De nuværende magthavere i Tjekoslovakiet har i nogle love nedfældet saadanne principper, som i nogen grad lader masken falde.

I virkeligt konstitutionelle lande er forfatningen den grundlov, der garanterer borgerne visse rettigheder, som ikke kan fratages dem ved almindelige love. En ændring af forfatningen kræver i reglen en meget kompliceret fremgangsmaade, og at et meget betydeligt flertal af befolkningen skal være stemt for den foreslaaede ændring. Endvidere er love, der krænker forfatningen, ugyldige.

Saaledes var det i førkrigstidens Tjekoslovakiet i henhold til 1920-forfatningens paragraf 1 og 2. 1948-forfatningen indeholder imidlertid ingen saadanne garantier, idet den ikke alene intet siger om, at alminde-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

lige love, der krænker grundloven, skal være ugyldige, men ydermere svækker loyene ved en almindelig bestemmelse i paragraf 36, der siger, at alle offentlige myndigheder skal rette sig ikke alene efter loven, men ogsaa efter »principperne i folkets demokratiske system« ved udførelsen af deres pligt. Hvad dette betyder, kan ses af den kendsgerning, at februar-kuppet og aktionskomiteernes ulovlige handlinger anses for at være i overensstemmelse med principperne i »folkets demokratiske system«. Februar-»aktionen« er endog nævnt i den deklaration, der indleder forfatningen.

1920-forfatningen garanterer »alle i den tjekoslovakiske republik bosiddende personer samme rettigheder som tjekoslovakiske borgere« samt »fuldstændig og absolut sikkerhed for liv og frihed uanset afstamning, nationalitet, sprog eller religion«. Nu forudser flere love en forskellig behandling af ikke-slaver, og en garanti for samme rettigheder findes derfor ikke i den nye forfatning.

Her følger nogle faa eksempler paa, hvor fundamentalt rettighederne nu er begrænset i Tjekoslovakiet:

1948-forfatningen bestemmer, at enhver borgers ret til at bosætte sig hvor som helst i landet kan begrænses ved lov af hensyn til »offentlighedens vel«. (Paragraf 7.) Ved lov af 28. april 1948 er et regeringsdepartement bemyndiget til kun at anvise lejligheder til saadanne personer, der betragtes som »paalidelige over for staten«, og hvis beskæftigelse anses for nødvendig af den lokale nationale komité, samt til medlemmer af officielle eller halvofficielle udenlandske delegationer (paragraf 4). Loven bestemmer endvidere, at lejemaal med personer, der ikke kan betragtes som »paalidelige over for staten«, kan ophæves af den lokale nationale komité. Det vil med andre ord sige, at en borger ikke har frihed til at vælge sin bopæl, hvor han vil.

Med hensyn til fagforeningsrettighederne saa garanterede 1920-forfatningen »retten til at slutte sig sammen til værn og støtte for arbejds- og økonomiske betingelser«, ligesom den bestemte, at overtrædelser af denne ret var ulovlig (sektion 114). 1948-forfatningen forbyder i virkeligheden ethvert forbund med undtagelse af de monopolistiske enhedsfagforbund. Det hedder i sektion 25: »Arbejdstagere kan slutte sig sammen i et enhedsfagforbund til beskyttelse af deres rettigheder og kan forsvare deres rettigheder gennem denne organisation .. enhedsfagforbundet og dets organer repræsenterer arbejdstageres interesser i alle virksomheder og kontorer«. Det er unødvendigt at fortælle, at enhedsfagforbundet er et instrument i Kommunistpartiets haand, altsaa den samme magt, som driver landets industri og handel.

Sektion 32 i 1948-forfatningen beskæftiger sig med borgerens »pligt til at arbejde efter sine evner og til gavn for samfundets interesser«, men en hel række love om arbejdsanmeldelse, arbejdsbøger og tvungent arbejde fortæller resten af historien. Arbejdere kan sættes til visse arter af beskæftigelse og kan flyttes fra een slags beskæftigelse til en anden og fra en arbejdsplads til en anden, hvorved de altsaa ikke er andet end redskaber i hænderne paa de kommunistiske kontrolmyndigheder.

Den nye forfatning garanterer retten til arbejde, idet den erklærer, at »enhver, der arbejder, har ret til at modtage en retfærdig betaling, som garanteres gennem statens lønpolitik, der føres i overensstemmelse med enhedsfagforbundet med det formaal at opnaa en stadig stigende levestandard for den arbejdende befolkning.« Men foruden bestemmelserne angaaende arbejdets art og kvantum er der ogsaa en klausul vedrørende »samfundets interesser«, som giver de lønbestemmende myndigheder meget store beføjelser. Nedgangen i den tjekoslovakiske levestandard er ganske aabenbar.

1948-forfatningen beskæftiger sig ogsaa med retten til hvile og ad-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

spredelse, til socialforsikring og velbefindende og med visse andre emner, men retten til strejke mangler. Strejker af økonomiske aarsager kan ikke sanktioneres i et kommuniststyret land.

Denne korte artikel gør naturligvis ikke fordring paa at give en nøjagtig analyse af den nye tjekoslovakiske forfatning, men een ting bør understreges. Den nye forfatning indledes med en erklæring, som i virkeligheden omskriver Tjekoslovakiets historie, saaledes at det kan passe ind i det nye system af Sovjets bilande. Erklæringen omtaler »vor kamp i februar 1948 til forsvar for folkets demokratiske institutioner«; den giver Rusland æren for Tjekoslovakiets befrielse baade i 1918 og 1945 og fastslaar endog, at Sovjetunionen bragte civilisationen til tjekerne.

Naar man erindrer de for nylig stedfundne begivenheder i Jugoslavien, saa vil de talrige historiske forvanskninger i denne erklæring muligvis redde de tjekoslovakiske kommunistledere fra at blive irettesat af Kominform. Naar alt kommer til alt, er de tjekoslovakiske Kommunister smaafolk i sammenligning med Tito. De kan ikke engang gøre forsøg paa at være uafhængige.

Den 9. maj 1948, treaarsdagen for »den russiske befrielse af Prag«, blev valgt til at være dagen for den nye forfatnings vedtagelse. I de foregaaende tre aar har kommunistpropagandaen slaaet paa stortromme for at understrege betydningen af denne dato, og enhver, der søgte at fastslaa de virkelige kendsgerninger vedrørende befrielsen af den tjekoslovakiske hovedstad, blev stemplet som reaktionær.

(»International Free Trade Union News nr. 9, sept. 1948.)

Ungarns totalitære »fagforeningsvæsen«.

Af Paul Kovacs.

(Forfatteren af denne artikel var i lange tider aktiv inden for den ungarske fagbevægelse, indtil han blev tvunget til at flygte ved kommunisternes magtovertagelse i hans land.)

Fagforeningernes stilling i vore dages Ungarn er et klart bevis paa, hvad organiserede arbejderes, fagforeningsmedlemmers, lod er og vil være i et land, som er under Sovjets herredømme. I Ungarn har fagforeningerne fuldstændig ophørt med at fungere som beskyttere af arbejdernes interesser og velfærd. De har nu overtaget den diametralt modsatte rolle som oppiskningsorganisationer, der arbejder i ledelsens interesse.

I dag er al ledelse i Ungarn saa godt som udelukkende repræsenteret af den kommunistiske stat og af Sovjetunionen, efter som Ungarn som nation styres og udnyttes af den russiske statskontrollerede økonomi. De ungarske fagforeninger er i dag underafdelinger af denne mægtige totalitære arbejdsgiver og tjener ikke længere det arbejdende folk.

De ungarske fagforeninger gjorde gode fremskridt, endog under admiral Horthys halv-fascistiske diktatur. Landet var industrialiseret op til 45 pct. — under krigen i endnu højere grad — og efter at horthy-diktaturets forsøg paa at tvinge arbejderne ind i fascistiske forbund var mislykket, blev fagforeningerne i almindelighed anerkendt og fik handlingsfrihed paa det industrielle omraade for ikke at forstyrre industriproduktionen, der var af saa stor betydning. Resultatet heraf var, at flertallet af ungarske arbejdere, der var beskæftiget i landets store og betydende virksomheder, var velorganiserede, indtil Szalasis Nazi-regering kom til magten. Princippet om kollektive arbejdsforhandlinger var indført.

Fagforeningernes øverste myndighed var det centrale fagforeningsraad. Formanden var den gamle og respekterede socialdemokratiske leder af de ungarske arbejdere, Karl Peyer, en tidligere minearbejder, og

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

generalsekretæren var en socialdemokratisk intellektuel. Da den russiske hær besatte Ungarn, ændredes situationen komplet. Kommunisten Josef Harustyak, der indtil da var fuldstændig ukendt af de ungarske arbejdere, blev formand for det centrale fagforeningsraad, og Istvan Kossa, som under sin forvisning i Moskva havde faaet russisk borgerskab, blev udnævnt til generalsekretær, og saa begyndte kampen om arbejdernes sjæl. Kampen endte med det socialdemokratiske partis ødelæggelse og med ledernes fængsling, forvisning eller flugt. Peyer selv maatte flygte for at undgaa en straf paa 8 aars tvangsarbejde.

Det virkelige maal for denne kamp var fagforeningerne. Det store flertal af arbejderne ønskede ikke at opgive deres gamle fagforeningsidealer, selv under de nye politiske forhold, og bekæmpede kommunisterne under det socialdemokratiske partis banner — ofte ved underjordiske metoder. Da det socialdemokratiske parti blev likvideret, mistede 20.000 arbejdere, som var forblevet tro mod fagbevægelsens traditioner, deres arbejde i henhold til opgivelse fra en journalist, der var velvillig indstillet over for det nye regime og snarere tilbøjelig til at opgive for lille et antal. Da der hersker en betydelig arbejdsløshed i Ungarn, har disse arbejdere kun valget imellem at dø af sult eller at slutte sig til de saakaldte arbejderbataljoner, der sendes til Rusland.

Det er en selvfølge, at denne forfølgelse af de gamle fagforeningsmedlemmer ogsaa havde politiske aarsager. Den nye kommunistiske generalsekretær for typografforbundet sagde dette tydeligt, da han udtalte: »I fagforbundene fortæller de gamle socialdemokratiske ledere arbejderne, at hvis Ungarn kunde træde i forbindelse med Vestmagterne, og hvis vort land kunde handle frit paa det frie verdensmarked, vilde arbejdernes økonomiske stilling øjeblikkelig bedres, og de vilde faa højere lønninger.« Naturligvis siger de gamle fagforeningsledere saadan, og det er grunden til, at de maa forlade deres land. Selv lederne af fagbevægelsens ungdomsafdeling lever nu i Paris. De kommunister, der nu leder fagbevægelsen, undlader aldrig i deres offentlige taler at rose Sovjetunionen som de ungarske arbejderes velgører.

Næsten 80 pct. af Ungarns industrivirksomheder er blevet »nationaliseret«, det vil sige overtaget af staten, men eftersom kapital og raamaterialer i den centraliserede statskontrollerede økonomi, der officielt benævnes »plan-økonomi«, kun kan leveres af staten, er landets hele økonomiske liv i virkeligheden i hænderne paa regeringen. Ungarns sovjetiske »gauleiter«, Mathias Rakosi, har valgt at udtrykke dette paa følgende maade: »Nu tilhører alle virksomheder og alt land os, folket, og vi arbejder for os selv.« De nye kommunistiske fagforeningsledere gentager utstandselig, at fagforeningernes opgaver nu er fuldstændig ændrede som følge af denne situation. Tidligere, siger de, var fagforeningernes opgave at opnaa »højere lønninger og mindre arbejde«, men nu har de et andet formaal. I Csepel, der er Ungarns største sværindustri-virksomhed, var der for nylig tale om at forsøge paa at strejke for at opnaa højere lønninger. Resultatet var, at hovedmændene øjeblikkelig blev arresteret som »kontra-revolutionære«.

Hvad er da fagforeningernes opgave i den statskontrollerede ungarske økonomi, hvor der ikke er andre arbejdsgivere end staten eller, for at præcisere det, Sovjetunionen? Deres opgave er at organisere »socialistisk konkurrence«. Alle fagforeningskonferencer og møder vies dette ene formaal, og intet andet emne diskuteres. Nutildags har fagforeningerne kun een opgave: At uddanne »Stakhanovitter«. »Stakhanovit«-bevægelsen blev først indført i Ungarn i Csepel i marts maaned dette aar efter ordre fraoven. Fremgangsmaaden er, at visse afdelinger i en virksomhed forpligter sig til i de kommende seks maaneder at overstige produktionen for de forløbne seks maaneder og samtidig til at spare raamaterialer,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

passe bedre paa maskinparken o. s. v. En »vandrevimpel« overgives de mest virksomme arbejdere til fastgørelse paa deres maskiner, men tages fra dem igen, saa snart andre overstiger deres resultater.

Endvidere offentliggøres fotografier af de mest aktive arbejdere i pressen, og fra tid til anden marcherer saadanne arbejdere igennem byerne i officiel procession. Ydermere modtager »Stakhanovitterne« visse former for bonus, f. eks. certifikater, der gør det muligt for dem at købe varer til et beløb af 200 florint, fribilletter til teatre og biografer og bestemte ferielettelser. I et land, hvor gennemsnitsarbejderens løn andrager 500 florint, eller 18 dollars, pr. maaned, og hvor priserne for forbrugsvarer, lige netop med undtagelse af de mest primitive varer, er lige saa høje som i Amerika, drejer det sig her om vigtige fordele. Fagforeningernes vigtigste og største opgave er at organisere og dirigere disse skamløse oppiskningsmetoder, der resulterer i arbejdernes fysiske udmattelse.

Ethvert fagforbund har altid forsøgt at organisere samtlige arbejdere i det paagældende fag. I Ungarns stærkt organiserede fagforbund eksisterede der et kontrolsystem, hvorefter fagforeningskontingentet sammen med indkomstskatten og kontingentet til sygekassen blev fratrukket i lønudbetalingen, og det samlede beløb for gælden til fagforeningen blev saa overgivet til den paagældende fagforenings kasserer. Denne metode var den mest velegnede, fordi fagforeningsmedlemmer ikke ønskede at arbejde sammen med uorganiserede arbejdere. Ogsaa dette er imidlertid ændret. Den kommunistiske præsident for det centrale fagforeningsraad har erklæret, at herefter skulde medlemsskab i en fagforening være »frivilligt«. Nutildags er ikke alle arbejdere i en given virksomhed organiserede, men kun de, der »af egen fri vilje« tilslutter sig fagforeningen. De nye ungarske fagforeningsledere forsøger ikke paa at skjule det virkelige formaal med denne nye fagforeningspolitik. Frem for alt ønsker de at holde »reaktionære elementer« ude fra fagforeningerne, og dernæst skal kun de arbejdere, der er villige til at underkaste sig »Stakhanovit«-systemet, kunne nyde fordelene ved at være fagforeningsmedlemmer. De andre er kun taalte.

Ungarske fagforeningsfunktionærer vælges ikke længere, men udpeges af en kommunistklike. Dette er en krænkelse af fagforeningernes konstitution. I henhold til typografforbundets statutter f. eks. skal alle forbundets funktionærer vælges ved hemmelig afstemning ud fra en liste over kvalificerede kandidater. Skønt denne bestemmelse i statutterne aldrig er blevet ændret, er den nuværende generalsekretær og andre vigtige funktionærer i typografforbundet simpelt hen udpeget af kommunistpartiet.

(»International Free Trade Union News nr. 8, august 1948.)

Kommunisterne og Tysklands Afnazificering.

I Slutningen af Februar blev Afnazificeringskommissionen i den sovjetrussiske Zone i Tyskland opløst. Hertil blev der fra det socialistiske Enhedsparti, d. v. s. fra kommunistisk Side, givet nogle Kommentarer, som er saa talende, at vi her gengiver nogle Uddrag.

I »Täglichen Rundschau« Berlin den 27. Februar skrev *Orlow* bl. a.:

»Paa nuværende Tidspunkt, hvor Afnazificeringen i den sovjetiske Besættelseszone faktisk er afsluttet, vilde en Opretholdelse af Afnazificeringskommissionen føre til, at Udrensningen i det demokratiske og tyske Forvaltningsapparat kun vilde blive foretaget efter det formelle Kriterium om tidligere Tilhørsforhold eller ikke Tilhørsforhold til NSDAP. Men i Dag maa Opmærksomheden i første Linje rettes imod at opnaa en faktisk Forbedring i det demokratiske Forvaltningsapparats Arbejde og at rense dette for Sabotører, Spekulanter og Agenter for udenlandsk Imperialisme — uden Hensyntagen til det nævnte formelle Kriterium.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Den sovjetiske Militærforvaltnings Ordre Nr. 35 fjerner saadanne Hindringer, som har bestaaet med Hensyn til tidligere Medlemmer af Nazipartiet og giver disse Mulighed for i større Omfang end hidtil og med samme Rettigheder som alle andre at deltage i det fælles Opbygningsarbejde.

Derfor er Kampen for en Udvikling af Fredsøkonomien en Kamp for Forbedring af Befolkningens materielle Livsbetingelser. Netop paa dette Omraade gives der enhver tidligere Nazist de største Muligheder for at bevise, at han, i Folkets Interesse, er beredt til at tjene Fredens og Demokratiets Sag.«

»Man maa tage i Betragtning, at der blandt Medlemmerne af Nazipartiet ogsaa var fædrelandssindede Elementer fra den arbejdende Befolkning, som i Dybet af deres Sjæl følte sig forbundne med det tyske Folks fremskridtsvenlige demokratiske Kræfters Kamp for en Genvindelse af Tysklands Enhed. Blandt disse fædrelandssindede tidligere Nazister findes et stort Antal dygtige Organisatorer og Fagarbejdere, som er i Stand til og beredt til at gaa sammen med de demokratiske Elementer, som kæmper for Tysklands Enhed.

Disse Folk maa gives Mulighed for at samarbejde i Blok med de demokratiske Elementer og for ved ivrigt praktisk Arbejde og i Kamp for Enheden, for Demokratiseringen og for en Forbedring af Folkets materielle Stilling »at afnazificere sig selv«.

»Paa hvilket Omraade vil nu de tidligere Medlemmer af Nazipartiet, som har besluttet sig til at gaa en ny, demokratisk Vej, kunne udføre fællesnyttig Virksomhed?

Kamp for Tysklands Enhed, Kamp for Fred og ærligt Samarbejde med de fredselskende demokratiske Folk i Europa og den hele Verden. Arbejde paa Genopbygningen og Udviklingen af den tyske Fredsøkonomi i den sovjetiske Besættelseszone. Fremme af Arbejdet i Folkevirksomhederne. Kamp for en Produktivitetsforhøjelse i Landbruget og for de arbejdende Bønders voksende Velstand. Fremskaffelse af Arbejde til Flygtninge og Hjælpeydelser for disse. Genopbygning af de i de sidste Krigsmaaneder af engelske og amerikanske Flyvere ødelagte fredelige tyske Byer i Sovjetzonen. Fremme af Transportvæsenet. Fremskaffelse af de nødvendige Raastofreserver for Zonens Fredsøkonomi. Kamp for Opfyldelse af den økonomiske Plan for 1948. Fremme af en fremskridtsvenlig Videnskab, Kultur og Kunst i Tyskland. Understøttelse af Kultur- og Oplysningsarbejde og andre Forholdsregler til Fremme af det sociale, politiske, økonomiske og kulturelle Liv for Befolkningen i Zonen — det er det vide Virksomhedsomraade, som aabner sig for ethvert tidligere Medlem af Nazipartiet, som mener det ærligt og søger en nyttig Anvendelse af sine Kræfter.«

I »Neues Deutschland« (Organ for Enhedspartiet i Berlin) henviste Medlem af Enhedspartiets Ledelse W. Ulbricht den 28. Februar til, at Enhedspartiet tidligere havde forlangt Afnazificeringskommissionens Ophævelse, og at man ikke maatte støde de tidligere Nazister fra sig, da de i overvejende Grad tilhørte det arbejdende Folk. Han skrev bl. a. videre:

»I Opbygningens nye Periode kan nu ikke længere den tidligere Organisationstilhørighed være Maalestok for Bedømmelsen af den enkelte, men det ærlige opofrende Arbejde. Det nye i Udviklingen blev karakteriseret i en Beslutning paa den nylig afholdte Zonekonference for Kulindustrien:

»Vi anerkender, at mange Teknikere og Ingeniører, som tidligere var nominelle Medlemmer af nazistiske Organisationer, er sig bevidst, at en ny Vej maa betrædes, og dermed har stillet deres Kræfter i Nyopbygningens Tjeneste.

For Kulindustriens ledende Organer vil enhver Ingeniør og Tekniker

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

udelukkende blive bedømt efter sit ærlige Arbejde. Vi er overbevist om, at de ligesom Arbejderne og Funktionærerne selv vil sørge for, at enhver Virksomhed vil blive umuliggjort Sabotører, som staar i folkefjendtlige Kræfters Tjeneste.

Brede Kredse, som tidligere tilhørte Naziorganisationerne, deltager i den store Kamp for vort tyske Fædrelands Enhed. Men mange saakaldte »Hitlermodstandere« fra Monopolkapitalens Rækker gaar i Dag ind for Tysklands Sønderrivelse.

Det tyske Folks Fjender er dem, som i Frankfurt danner en »Zweizonenstaat«.

Deres »Hjælpershjælpere« er i Østzonen Kaiser- og Schwennicke-Grupperne og de Agenter for Schumacher-Gruppen, som gennemfører særlige Anvisninger fra fremmede Kræfter.

Nu gælder det om at drage Konsekvenserne af Ligeberettigelsen for de tidligere Medlemmer af Naziorganisationerne, at give disse Kræfter Muligheden for gennem ærligt Arbejde at udvikle deres Evner. Dermed skal den store Enhed virkelig tilvejebringes mellem alle de opbygningsvillige Kræfter hos dem, som vil Tysklands Enhed, og som afviser Frankfurt-Beslutningerne og Marshall-Planen. I det fælles Opbygningsarbejde og i kammeratlige Meningsudvekslinger paa Masseorganisationernes Foredragsaftener og Kursus vil ogsaa de, som endnu viser mange Tegn paa den gamle nazistiske Tænkemaade, blive fyldt af det demokratiske Fremskridts nye Aand.«

Der er det ene rigtige i de citerede Artikler, at man selvfølgelig ikke fortsat kan holde de tidligere Nazister nede og ude som en Pariakaste — og naturligvis slet ikke i Tyskland, hvor der var saa mange af dem. Men just af samme Grund er det saa meget farligere at byde dem saa hjerteligt velkommen, som det her sker. Og med den Begrundelse ..! Den østtyske kommunistiske Hjertelighed overfor Nazisterne er saa meget mere ejendommelig, som jo i hvert Fald *Danmarks* Kommunister ikke har kunnet faa Afnazificering nok — hverken i Danmark eller Vesttyskland. Saa sent som den 10. Marts kritiserede Aksel Larsen i Rigsdagen, at en tidligere Nazist var blevet Dommer et Sted i Sydslesvig.

Og saa beder vi iøvrigt vore Læsere grundigt gennemlæse de citerede Afsnit af de tyske kommunistiske Artikler og navnlig mærke sig hele Terminologien og en indsmuglet ekstra Perfiditet som Bemærkningen om de af de engelske og amerikanske Flyvere ødelagte fredelige tyske Byer!

Saa taler Aktstykkerne vistnok for sig selv.

Studium af Sovjetkulturen.

I Østzonen er der oprettet et Selskab til Studium af Sovjetkulturen, og Selskabet har f. Eks. i de større Byer allerede 20 Klubhuse. I Realiteten maa man betragte Selskabet som et kommunistisk Propaganda-Apparat, og betydelige Midler staar til Selskabets Raadighed. Tilslutningen er slet ikke ringe, f. Eks. har man i Mecklenburg over 100 ansatte paa Kontoret i Schwerin. I Schwerin tæller Selskabet ca. 2500 Medlemmer, som nyder visse materielle Begunstigelser. I særdeles godt udstyrede Rum i Selskabets Hus udskænkes til Stadighed Alkohol og stærkt Øl, og det for Medlemmerne reserverede billige og gode Middagsbord bliver meget ivrigt benyttet. Med Medlemmernes Aktivitet paa andre Omraader er det dog yderst ringe. Ved Selskabets Aarsmøde for Landkredsen Schwerin i Jan. 1948 havde man f. Eks. lejet en Sal med 1400 Siddepladser, idet man i Sammenligning med Tilstrømningen til Akohol-Udskænkningen og Middagsbordene regnede med, at saa mange Medlemmer vilde komme, men der indfandt sig dog kun 65 Medlemmer. Mødet blev udskudt.

(»Sopade Informationsdienst« 30. Juli 1948).

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Militarismen i Sovjet-Unionen.

I det svenske Ungdomsforbunds Blad »Frihet« for 27. August 1948 skriver Bruno Kalnins følgende om Militarismen i Sovjet:

Sovjetunionens store Oprustning, som begyndte i 1930'erne og kulminerede under den anden Verdenskrig, har afstedkommet betydelige indre Omdannelser i den russiske Hær. Tyvernes demokratiske Grundsætninger er gradvis afskaffet under de seneste ti Aar og erstattet af en streng og udpræget Militarisme. Afslutningen paa denne vigtige Proces naaedes, da Navnet »Den røde Armé« afskaffedes og erstattedes med »Sovjetunionens bevæbnede Styrker«.

Den sovjetrussiske Armé af i Dag er opbygget paa en yderst haard Disciplin og en uhyre Rangsforskel. Officerskorpset er et »sluttet Selskab« og indtager en Særstilling, som medfører høje Indkomster og store Rettigheder. Dets Position overgaas dog langt af Generalernes.

I Fredstid gælder en Værnepligt paa 2—4 Aar for de forskellige Vaabenarter, og det er den længste i Verden. Studerer man en russisk Dagplan, vil man konstatere, at den russiske Soldat er i uafbrudt Virksomhed fra tidlig Morgen til Kl. 22 om Aftenen. Han har næsten ingen Fritid og har ingen Mulighed for at beskæftige sig med Ting uden for Tjenesten. Orlov bevilges sjældent og maa for det meste tilbringes indenfor Forlægningen i en Soldaterklub. Den russiske Soldat er under Tjenestetiden fuldstændig afskaaret fra Omverdenen og kan kun komme i Kontakt med sine Paarørende gennem den strengt censurerede Post. Gennem saadanne Forholdsregler opnaas, at Soldaterne lidt efter lidt bliver militære Automater.

Reglementet forbyder en værnepligtig i Nærværelse af en overordnet at sætte sig ned eller at ryge uden dennes Tilladelse. I Busser og Sporvogne maa Soldaterne rejse sig op, naar en overordnet kommer ind, og straks afstaa sin Plads. En Officer kan ikke selv bære større Pakker, men dette besørges af en Menig, som følger efter ham paa nogle Meters Afstand. Et vist Antal Soldater udtages til Opvartning for Officererne. Officers- og Mandskabsmesser er strengt adskilte, og selv ved Films- og Teaterforestillinger sidder man i Rang-Orden. Saavel under Tjenesten som i Fritiden holder Officerer og Underofficerer sig for sig selv, thi Omgang med Mandskabet anses for skadelig for de overordnedes Autoritet. Samme usynlige Mur skiller Underofficerer og Officerer. En Officer tager aldrig en menig Soldat i Haanden — og en General kun en Oberst.

Den militære Hilsepligt er yderst streng. Alle Militærpersoner er pligtige at hilse paa ligestillede og overordnede baade indenfor og udenfor Tjenesten. En Menig maa altsaa ogsaa hilse paa en anden Menig. En saa vidtgaaende Hilsepligt eksisterer ikke længere i nogen anden Armé, thi som bekendt lempes den mere og mere i de fleste demokratiske Lande.

Disse Bestemmelser opretholdes med strenge Straffe. Det mærkværdigste er, at enhver overordnet, fra Underbefalingsmænd og opad, kan idømme sine underordnede Arrest. Straffetiden er betydeligt længere end f. Eks. i Sverige og Svejts, og Mandskab faar haardere Straf end Officerer.

Kun Menige kan straffes med saakaldt streng Arrest, og Generaler kan overhovedet ikke idømmes Arrest. Gennem disse Bestemmelser bliver de underordnede fuldsætndig afhængige af den nærmeste Foresattes Velvilje. En Kaptajn kan f. Eks. straffe en Soldat med 10 Dages let og 4 Dages streng Arrest.

Officerskorpsets Særstilling understreges af de straalende Uniformer, de militært set unødvendige Sabler og de gyldne Skulderdistinktioner. Der findes en Mængde Ordner og Medaljer, og mange Officerer har bogstavelig talt hele Brystet dekoreret. I hvert Fald er Antallet af Ud-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

mærkelser større i Rusland i Dag end i de fleste andre Lande. Man har ogsaa indført særskilte »Hædersdomstole«, hvor Officererne kan straffes for Ting, som ikke er strafbare efter almindelig offentlig Lov. Gennem saadanne Foranstaltninger opretholdes en Klasseaand indenfor Officerskorpset, som er skabt efter gammelt prøjsisk Mønster, og som ikke længere finder i demokratiske Armeer. Endvidere sørger man for, at de unge Officerer kommer fra gamle Officersfamilier. Officerssønner har Fortrinsadgang til Krigsskolerne, og der er oprettet særskilte Kadetskoler for Officersbørn. Saadanne Forhold eksisterede allerede i Zarrusland.

Det russiske Officerskorps har udviklet sig til en privilegeret Klasse. Sovjetofficeren indtager i Dag en Stilling, som hæver ham højt over Civile. I Realiteten er det kun Tjenestemændene i det almægtige politiske Politkorps MVD, som har en endnu stærkere Stilling. Paa denne Maade er hele det russiske Samfundsliv efterhaanden militariseret, hvilket svarer til Sovjetarmeens militaristiske Aand — denne Armé, som er den største i hele Verden. En saa højt udviklet Militarisme kan man i Dag ikke finde andetsteds.

— — —

De *danske* Kommunister lod jo som bekendt i Tiden lige efter Besættelsen og en Tid fremefter til at være ganske forsvarsvenlige. I de senere Maaneder er Tonen efterhaanden blevet en anden — vi skal nu holde igen paa Militærudgifterne — hvad Nytte er de til? — og Hæren skal demokratiseres — Generalerne kaldes »krigsliderlige«. — — —

Paa Baggrund af ovenstaaende Skildring af den *russiske* Officersaand er dette jo meget interessant. Forklaringen er aabenbart den (der ogsaa fremgaar af nedenstaaende Citat), at Kommunisterne betragter et dansk Militærvæsen som et sandsynligt Led i »den vestlige Krigsblok«.

I den ledende Artikel i »Land og Folk« 9/9 hedder det bl. a.:

»Det er jo ikke ukendt, at der indenfor det danske Officerskorps findes en Samling rabiate Mennesker, hvis Drøm det er at skænke Danmark en Stormagtshær i Lommeformat, uanset hvilke Ofre det maatte paaføre Landets Borgere. Men det er heller ikke ukendt, at der findes Officerer indenfor Værnene med et mere nøgternt Syn paa Tingene. Forholdet er dog desværre det, at de nøgterne Stemmer ikke kan komme til Orde. Det danske Militærvæsen beherskes i Dag som tidligere af en Klike fanatisk krigsgale Mennesker, og ingen Officer tør udtale sig offentligt — og næppe nok privat — imod denne Kamarilla, da det vil være ensbetydende med, at hans Karrière er uigenkaldelig Slut. Saadan er nu engang dansk Demokrati.

Om disse krigsliderlige Generaler faar stillet 242 Millioner, 500 Millioner eller mere til Raadighed er for saa vidt komplet ligegyldigt. De vil nemlig stadig kræve mere. Og til hvilken Nytte?

Hvor var Flertallet af det krigeriske Officerskorps under Besættelsen? I al Fald ikke der, hvor der kæmpedes. Og der er næppe Grund til at antage, at d'Herrer vil vise sig mere modige, næste Gang der kaldes paa dem, og deres Energi ikke udelukkende skal samles om at øse Penge ud af Smaafolks Lommer.

Drøftelserne i Forsvarskommissionen vil blive fulgt med største Interesse af store Kredse i Landet. Og med de Erfaringer, Folket har gjort under Besættelsen, vil det være vaagent og agtpaagivende. Forsvarsminister Rasmus Hansen fik en Forsmag herpaa, da han i Tirsdags talte paa et socialdemokratisk Møde i Aarhus.

Formanden for den socialdemokratiske Byraadsgruppe erklærede nemlig ifølge »Politiken« rent ud, at der ikke blev Ro om Spørgsmaalet, før Ministeren klart havde paavist, til hvad Nytte de mange Millioner skulde øses ud. Adskillige Talere spurgte Ministeren, hvor langt Socialdemokra-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

tiet havde tænkt at strække sig med Hensyn til Udgifter til Militæret, og Rasmus Hansen blev dem Svar skyldig.

Og her er vi ved Sagens Kærne — saalænge den danske Hær ikke paa gennemgribende Vis demokratiseres, og saa længe Landet ikke fører en Politik, der mere tager Sigte paa at bevare Freden end paa at indrangere Danmark i den vestlige Krigsblok — saa længe vil ethvert Forsøg fra de høje militære Chefer paa at tilrane sig Folkets Millioner til deres krigeriske Eventyr blive mødt med Modstand.«

FORSKELLIGT

Kommunevalg i Sydslesvig og Holsten.

Den 24. oktober fandt der valg sted til kommunalraad og kredsdage (amtsraad) i Sydslesvig og Holsten. I Sydslesvig opnaaede Sydslesvigsk Vælgerforening ialt 91.953 stemmer mod 99.066 ved landdagsvalget i 1947 og ca. 80.000 ved kommunevalgene i 1946. De tyske partier opnaaede 256.310 stemmer mod 200.858 i 1947. Den lokale stemmefordeling fremgaar af følgende oversigt (foreløbige tal):

	Sydslesv. Vælgerforen.		Tyske Stemmer	
	Kredsdags-valg 1948	Landdags-valg 1947	Kredsdags-valg 1948	Landdags-valg 1947
Flensborg by	30.300	31.814	31.570	20.588
Flensborg amt	8.240	9.874	37.182	28.236
Sydtønder amt	10.182	10.578	30.293	21.764
Husum amt	9.140	9.446	32.135	25.970
Ejdersted amt	3.957	3.997	10.584	8.741
Slesvig amt	16.246	17.718	52.344	40.349
Eckernförde amt	6.153	7.143	36.755	30.472
Rendsberg nørre amt	6.764	7.279	21.934	17.771

Desuden blev der i Holtenau afgivet 1150 stemmer paa Sydslesvigsk Vælgerforening mod 1284 i 1947.

I kredsdagsmandater medførte valget for Sydslesvigsk Vælgerforening et tab paa 20 og en gevinst paa 9. Det største tab laa i Flensborg by, hvor mandattallet gik ned fra 33 til 21, mens de tyske partier gik frem fra 6 til 19.

I kommentarer fra Sydslesvigsk Vælgerforenings side nævnes som aarsager til den tyske fremgang: et større antal stemmeberettigede flygtninge, tidligere nazister har nu atter faaet stemmeret, og endelig større valgdeltagelse fra tysk side. Omvendt mener man, at den større tyske aktivitet, der i nogle tilfælde udartede til terror, har holdt vælgere hjemme, som vilde have stemt paa Sydslesvigsk Vælgerforening, hvis stemmetal iøvrigt anslaas til at udgøre et knapt flertal af den hjemmehørende befolkning, i Flensborg ca. 3/4.

I Slesvig-Holsten som helhed, opnaaede partierne ifølge en officiel foreløbig opgørelse:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Socialdemokratiet	495.762	stemmer
Kristl.-demokratisk Union	471.880	—
Frie Demokrater	72.072	—
Kommunister	40.945	—
Sydslesvigsk Vælgerforening	80.911	—

I det sidste tal er det dansksindede flensborgske Socialdemokratis stemmetal aabenbart ikke medregnet. I Kiel tabte det tyske Socialdemokrati flertallet til Krist.-demokratisk Union.

Arne Sørensens Forlag A/S
har paa en generalforsamling 27. juli vedtaget at standse betalingerne og gaa i likvidation. »Morgenbladet« er saaledes nu helt død — halvdød var bladet jo forlængst.

»For at faa lov til at gø —!«
»Fyns Tidende« gengiver i en leder 11. okt. et udslag af det berlinske folkevid, historien om en lille hund fra den russiske sektor i Berlin.

Bemeldte kræ var en dag gaaet over grænsen til den amerikanske sektor, hvor den mødte en anden lille hund. »Ja, men hvad vil du da herinde,« sagde den lille amerikanske hund til den russiske. »Faar du ikke nok at spise maaske?« Jo, hvad det angaar, var der ikke noget i vejen. »Ja, men har du da ikke en god kurv at sove i?« Jo, ogsaa det havde hunden fra den russiske sektor. »Ja, men hvorfor i alverden er du da kommet herind,« gentog den amerikanske hund. »For at faa lov til at gø,« svarede den lille russiske hund. »Det er nemlig det eneste, jeg aldrig maa derinde,« føjede den til, idet den vendte sig og vemodigt skuede tilbage over grænsen til den russiske sektor.

Radikalt initiativ angaaende eksportudvalgene.
Formanden for den radikale rigsdagsgruppe, Jørgen Jørgensen, sendte den 6. oktober landbrugsminister Bording en skrivelse, hvori ministeren opfordredes til nedsættelse af et særligt udvalg til klarlæggelse af eksportudvalgenes forhold og overvejelse af muligheden af at vende tilbage til normale handelsforhold. I skrivelsen foresloges, at der i udvalget indsættes repræsentanter for Rigsdagen og de interesserede erhverv, herunder handelen. Endelig anførtes, at landbrugseksportens monopolisering gennem eksportudvalgene medførte fare for, at landet efterhaanden kom til at savne en privat eksportørstand.

Polske kul — og dollars.
I anledning af Kommunisternes kritik af, at Danmark køber kul i England fremfor i Polen meddelte »Social-Demokraten« den 9. oktober, at vi sommeren igennem har faaet betydelige mængder polske kul, og at en dansk delegation nylig var rejst til Warszawa for at forhandle om yderligere indkøb. Bladet skrev videre:

Hidtil har de polske og de engelske kul kostet nogenlunde det samme, naar man tager hensyn til kvaliteterne. Om det nu skal lykkes at faa billigere tilbud end dem, der opnaaedes i den dansk-engelske handelsaftale, vil først tiden vise. Men vi har brug for alle de kul, der kan skaffes, saa det vil jo kun være godt, om det er tilfældet.

Noget andet er, om der kan opnaas enighed om betalingsformerne. Polen er som bekendt et landbrugsland, og det har næppe større interesse i danske landbrugsvarer ud over heste, som vi er parat til at sælge saa mange som muligt af. Selv om Kommunisterne maaske kan undre sig over, hvad netop Polen vil med de i deres øjne saa forhadte Marshall-dollars, er det en kendsgerning, at Danmark har maattet betale en del af

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

sin hidtidige polske kulimport med denne valuta, der jo er vanskelig at skaffe.

Tjekoslovakiets gesandt i Danmark traadt tilbage.

Minister Zedenek Nemecek traadte i begyndelsen af oktober tilbage fra sin post som gesandt. Han udsendte en erklæring til pressen, hvori det bl. a. hedder, at »udviklingen i Tjekoslovakiet saavel indrepolitisk som udenrigspolitisk ikke følger den bane, som republikens grundlæggere har fastlagt, og at det sandsynligvis gradvis vil føre til, at mit land mister sin selvstændighed, selv om ogsaa visse ydre former bliver bibeholdt ...«

»Frit Danmark« opløses.

Det forventes almindeligt, at organisationen »Frit Danmark« vil blive opløst i begyndelsen af det kommende aar. Den aktuelle baggrund er Aksel Larsens afsløring af kommunisternes virkelige forhold til Moskva. I en ledende artikel i »Information« for 11. oktober omhandlende »Frit Danmark«s dilemma, saaledes som det formede sig ved hovedledelsens møde den 9. oktober, hedder det bl. a.:

I hovedledelsen faldt bekendelserne i vest og øst, som man kunde have ventet. Og dermed kan saadan set siges, at sagen maatte være afgjort, endda med skuffelsen smukt udtrykt i stemmetallene: 6 mod 1, og seks, som undlod at stemme. Landsmødet i januar vil næppe komme til noget andet resultat end hovedledelsen. Og een ting er da ogsaa sikkert: hvis de kommunistiske medlemmer i »Frit Danmark« vil følge den linie, som Aksel Larsen nu har trukket op for sit partis centralkomité forleden, saa kan samarbejdet i »Frit Danmark« ikke have nogen mening længere. Saa er vest og øst blevet serveret saa haardkogt, at de kun kan bruges som kasteskyts.

Den største mand.

Flemming Bergsøe har udsendt en bog, hvori han satiriserer over danskerne og deres nationalegenskaber. »København« 17. oktober slutter en omtale af bogen saaledes: Bergsøe paastaar sluttelig, at det mest fremtrædende træk ved danskerne er vigtighed. Vi tror stadig, at vort smør er det bedste, vore ingeniører og læger de dygtigste o. s. v. Danskernes nationalsymbol, konkluderer han, burde slet ikke være mor Danmark, men derimod den lille nisse, som rejste med ekstrapost fra land til land for til sidst at komme hjem og spejle sig og konstatere, at nu har han set den største mand.

Toldkontrollen i rampelyset.

Det vakte betydelig sensation, da »Politiken« 17. oktober kunde fastslaa, at en rejsende paa vej gennem toldkontrollen før udrejse til Sverige havde nægtet at lade sig kropsvisitere, saa længe toldvæsenet ikke kunde paavise overfor ham, hvorfra det hentede berettigelsen til en saadan visitation, og at toldvæsenet havde været ude af stand til at godtgøre sin berettigelse.

Vi er ikke rigtig klar over, hvordan det videre er gaaet med dette problem, men det var jo dog maaske interessant at faa fastslaaet paa autentisk maade, om toldvæsenet har en saadan ret eller ikke. I givet fald, om man vil give det en saadan ret (evt. naar der foreligger konkret mistanke for smugleri).

Samtidig var det maaske af interesse saavel for finansministeren som for Rigsdagens medlemmer i almindelighed at prøve at komme til klarhed over, hvor stor og afgørende værdi, der maa lægges paa det almindelige toldeftersyn ved alle ind- og udrejser, hvorved tusinder af men-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

nesker hver dag sætter saa og saa mange tusinde timer til. Det var jo maaske ikke helt umuligt, at rimelige forenklinger og tidsbesparelser var gennemførlige uden at ryste statens grundvold.

Henri Prien svinede alle andre til.

Det vil erindres, at Rigsdagen i sidste samling behandlede en forespørgsel vedrørende holsteneren *Henri Prien*, som var blevet udvist, og at man i visse kredse søgte at mistænkeliggøre justitsministerens holdning i denne sag. Det kan derfor have interesse at citere følgende afsnit af et brev, som den kendte jyske modstandsmand og sydslesvigaktivist *Told-strup* den 22. oktober fik offentliggjort i »Information«:

»Da vi under de største vanskeligheder startede Sydslesvigsk Nyhedstjeneste — vanskeligheder, som i væsentlig grad skyldtes en vis redaktør *Priens* fantastiske skriverier, hvori han hævede sig selv til skyerne og svinede alle andre til — da omtalte »Information« vort initiativ med en notits, medens bladet dagligt placerede Prien som en straalende sol i en blaa himmel. At »Information« tog fejl i sin vurdering, er alle indviede (ogsaa »Information«) jo nu klar over, men havde det ikke været passende fra starten at lytte efter, hvad vi sagde — vi hørte jo dog til familien.«

Den faglige Verdens-organisation

har vedtaget at udskyde sin 2. kongres til februar 1949 (var ellers berammet til december 1948).

Industriforbund i Norge.

Paa den norske faglige landsorganisations repræsentantskabsmøde 30.—31. september blev der givet tilslutning til en indstilling fra et paa kongressen i 1946 nedsat udvalg vedrørende organisationsproblemer. Indstillingen knæsætter den industrielle basis (i stedet for den fagvise basis) som retningslinje, dog med visse overgangslempelser (karteller).

Sveriges regering omdannet.

Den 28. oktober foretoges den efter valget ventede omdannelse af den svenske regering, som har afventet forhandlingerne med bondeforbundet.

Som konsulterende ministre udnævntes det svenske Socialdemokratis partisekretær, Sven Andersson, og den hidtidige jordbrugsminister, Edvin Sköld. Folkehusholdningsminister Sträng overtager Jordbrugsministeriet, og den hidtidige minister uden portefølje, fru Karin Koch, overtager Folkehusholdningsministeriet. Endelig overtages Handelsministeriet af minister John August Ericsson.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7

A. I. C.

ARBEJDERBEVÆGELSENS INFORMATIONS-CENTRAL
Rosengrns Allé 12. København V.
Telefoner: Nora 2445 og Nora 8344.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/13 : CIA-RDP83-00415R001600050001-7